

คสขพช

(นิตยสารกร:ทรวงยุติธรรม)

สภานิต	ล.จุลกะเศียน	๓๖๑
อาสาทหบุชารำลัด	จำริญู เจริญูกุล	๓๖๒
ควมรับผิดทงอาญของนิตบคค	วิโรจนั บรริภักษัจรรยวำฒนั	๓๖๓
ค้ำส่งวันจัญชขคดเบองตนเบ้นค้ำส่งระหว่งพิจารณหรือไม	ลนทร จันทรศักดิ์	๓๓๐
ถักของผิดกฏหมยมีควมผิดหรือไม	ลัดิตยั เล็งไธสง	๓๓๔
ค้ำพิทททษศคค (และบ้นทักประกอบ)	ยล ธีรกุล	๓๓๕
สภทประชชน การอชัพ การคมนนคคในภคค ๕	เจริญู ไซยคูปต์	๓๕๔
เรองเกำเกำใหม่		๔๐๓
ตลคการตมอดมคคคเ่งพระพุทศศคค	คิเรก น้ำทิพยั	๔๐๔
เรองของบ้น ตอน ๖ (ต่อ)	หลวงบรริททรพินิจฉยภิกจ	๔๑๐
วงการกฏหมยศคค		๔๒๒
ประมวลขำว	เยี่ยมกริช ภฤษณจันดค	๔๒๕
ชมรมยุติธรรม	V. 96	๔๓๕
รขงนการประชมร่งประมวลคคคคคคคคค (และบ้นทักประกอบ) มคทร ๔๓-๔๔	ไซค จารจันดค	๔๓๕
บทบรริณชกร		๔๕๔

เล่ม ๗ ปีที่ ๕

กรกฎาคม ๒๕๐๕

ในวงราชการกร:ทรวงยุติธรรม

คุณพาท

(นิยายสารภะทรวงยุติธรรม)

เล่ม ๗ ปีที่ ๗

กรกฎาคม ๒๕๐๕

คุณาษิต

จิตเต อสงกิติฎุเจ

สุคติ ปาฐิกงษา

เตลปตุต์ ยถา ปรีหเรย

เอว สจิตตมนุรกุเจ

กษงลปะชาต ๐๒

ประดาจิตประจากเคร้า

จะบรรเทาระทมหมอง

ประสบลุขประสาธน์ปอง

นิราศทุกข์ประเทืองอาตม์

ฉะนั้นควรสงวนจิต

ระวังคิดจะผิตนลาด

เสมือนคนประคองบาตร

จุน้ำมนักระนั้นเกี่ยว

ถ. จุลกะเศียน

อาสาฬหบูชารำลึก

ฉบับที่ ๐๖

๑ เวียนวารอาสาฬหบูชา
สนึกเรื่อนน้อมจิตคิดพลัน	ข ลมฺพชลา-
๒ อภิลักขิตกาลสำคัญ
สคติธเห็นแจ่มเวทหา	ฅ มฤคทายวัน
๓ สมเด็จพระบรมศาสดา
อันรวมเรือกบฏจวักลี	ทรงสอนพราหมณ์ห้า
๔ ด้วยโอวาทานุศาสน์
“รัมมจักกัปปวัตตนสูตร” นาม	เลื่องหล้าธำตรี
๕ เป็นปฐมเทศนาอันงาม
เบื้องต้นและกลางทั้งปลาย	อุดมอรธอ้อมความ
๖ อย่าปล่อยคนให้เพลินสบาย
หากปฏิบัติมีจกมปฏิบัติหา	ฤๅพรรณนากาย
๗ กล่าวคืออริยมรรคา
ทั้งตรีเวอริยสังส์ประการ	ศีล, สมานี, บัญญา
๘ สามรอบ: สัจ, กิจ, กตญาณ
รวมเป็นอาครสิบสอง	รอบละสี่สถาน
๙ หยั่งรู้ว่ามีนัธห้ากอง
ไม่เที่ยงมีแท้แปรไป	เป็นทุกข์เป็นของ
๑๐ คือผลเกิดจกสมุทัย
แก่กาม, ภว, วิภวตัณหา	สามเหตุอันได้
๑๑ เจริญนิโรธคามินีปฏิบัติหา
ไปสู่สุโรธ: ทุกข์ไม่มี	คืออัญญมรรคา
๑๒ จบธรรมเทศนาบวรศรี
เกิดแก่พระโคตมกัญญา	จักขุโรราศุขสี่
๑๓ บัดนั้นพระไตรรัตนะ
อุบัติขึ้นพร้อมในโลกา	พุทธ, ธรรม, สังฆะ
๑๔ ด้วยเหตุดังกล่าววันอา-
สังฆารังสำคัญบรรดาฯ ฯ	อาสาฬหบูชา

จำรูญ เจริญกุล

ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล

วิโรจน์ บริรักษ์จรรยาวัตร

ผู้ช่วยผู้พิพากษา

กฎหมายไทย กฎหมายฝรั่งเศสและกฎหมายอังกฤษในเรื่องความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคลนั้น ต่างก็กำลังวิวัฒนาการในด้านนิติบัญญัติและความคิดเห็นของนักนิติศาสตร์ ฉะนั้นคำพิพากษาของศาลจึงยังสับสนกันอยู่บ้าง และบางกรณีก็ยังไม่เคยมีคำพิพากษาวินิจฉัยไว้เลย

ประมวลกฎหมายอาญาไทย เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ต่างมิได้บัญญัติถึงความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคลไว้โดยตรง ปัญหาจึงมีว่า นิติบุคคลต้องรับผิดอาญาหรือไม่และเพียงใด? หรืออีกนัยหนึ่งคำว่า “ผู้ใด” ในประมวลกฎหมายอาญาของเราคือ ในพระราชบัญญัติต่างๆที่ หมายถึงถึงนิติบุคคลด้วยหรือไม่? เรื่องกฎหมายไทย มีหลักคล้ายกับ กฎหมายฝรั่งเศส คือพอประมวลได้ว่า นิติบุคคลไม่อาจทำผิดและรับโทษอาญาได้ เว้นแต่ในกรณี ที่กฎหมาย บัญญัติโดยชัดแจ้ง หรือ โดยปริยายว่าให้นิติบุคคลรับผิดทางอาญาในความผิดนั้นๆ ที่หลักกฎหมายเป็นเช่นนั้นก็เพราะนักนิติศาสตร์บางพวกเห็นว่านิติบุคคลเป็นเพียงนามธรรมไม่มีร่างกายและจิตใจ จึงไม่อาจมีการกระทำและเจตนาที่ต้องห้ามตามกฎหมายได้ แม้อกฎหมายฝรั่งเศสจะเป็นเช่นนั้น แต่นักนิติศาสตร์ฝรั่งเศสจำนวนมากเห็นไปในทางตรงข้าม โดยได้รับความคิดมาจากทฤษฎีกฎหมายเยอรมันที่ว่า นิติบุคคลมีสภาพเป็นบุคคลที่แท้จริงต่างหากจากบุคคลธรรมดาที่ประกอบกันเป็นนิติบุคคลนั้น และถ้ามารวมเจตนาเป็นอันดีระ จากเจตนา ของ บุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นดีมาชิก ของนิติบุคคล นั้นด้วย ฉะนั้นนิติบุคคลจึงสามารถทำผิดและรับโทษได้^๑ เดิมกฎหมายอังกฤษก็เป็นแนวเดียวกับ

๑. หมวยเหตุของศาสตราจารย์จิดดี ดิงสกีท์ ทั่วยคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๘/๒๕๐๐ หนังสือคำพิพากษาฎีกาประจำปีที่พุทธศักราช ๒๕๐๐ ของเนติบัณฑิตยสภา หน้า ๘๐

๒. Répertoire du Droit Français, Tome 30, Librairie de la Société du recueil général des lois et des arrêts, Paris 1902, pages 636-637.

กฎหมายไทยและกฎหมายฝรั่งเศส แต่ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงไป ในทางตรงข้าม บัญชีกฎหมาย
อังกฤษมีหลักในเรื่องชื้อนิติบุคคลต้องรับผิดชอบทางอาญารวมถึงความผิดบางประการที่ชื้อ
นิติบุคคลไม่สามารถทำผิดได้

ความผิดที่กฎหมายไทยบัญญัติไว้ โดยชัดแจ้งทำให้นิติบุคคลรับผิดชอบชื้อ
ความผิดในบางมาตราของ พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. ๒๔๒๖^๑ พ.ร.บ. กำหนดความผิดเกี่ยวกับ
ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด ฌมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. ๒๔๘๘^๒ และ
ความผิดตาม พ.ร.บ. การทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๔๖๑ พ.ร.บ. เอกถารและหนังสือพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๔๖
พ.ร.บ. ควบคุมการส่งออกป็นอกและนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งดินค้าบางอย่าง พ.ศ. ๒๔๘๒
และ พ.ร.บ. ตำรวจและห้ามกักกันชาว พ.ศ. ๒๔๘๘ นั้น กฎหมายมิได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง
แต่ศาลฎีกาได้เคยพิพากษาลงโทษนิติบุคคลแล้ว^๓ จึงถือว่าเป็นกรณีที่กฎหมายประสงค์ให้
นิติบุคคลรับผิดชอบโดยปริยาย สำหรับพระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่ยังไม่เคยมีคำพิพากษาว่าให้ลงโทษ
นิติบุคคลได้นั้น อาจเป็นปัญหาว่าจะใช้บังคับแก่นิติบุคคลด้วยหรือไม่ ชื้อต้องแล้วแต่เจตนา
ของพระราชบัญญัตินั้น ๆ ตามที่ศาลจะได้ตีความขึ้นเป็นราย ๆ ไป เช่นบริษัทนิติบุคคลอาจ
ต้องโทษตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๔๘๗ มาตรา ๓ ได้ ถ้า
เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจจ่ายเงินของบริษัทได้ออกเช็คในนามของบริษัท เพื่อกิจการของบริษัทนั้น
ยังไม่เคยปรากฏว่ามีคำพิพากษาให้ลงโทษนิติบุคคลในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเลย
เพราะจาก ลักษณะ ของ ความผิด และโทษที่กำหนดไว้ แสดงอยู่ในตัวว่า มุ่งจะลงโทษแก่บุคคล
ธรรมดาเท่านั้น แต่ในคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๕/๒๔๗๓ ศาลได้ลงโทษนิติบุคคลเจ้าของหนังสือ
พิมพ์ฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา ๒๘๒ กฎหมายลักษณะอาญา โดยอาศัย ม. ๓๓ พ.ร.บ.
เอกถารและหนังสือพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๕๐ ประกอบการวินิจฉัย มีความผิดบางมาตราในประมวล
กฎหมายอาญา เช่นความผิดที่เกี่ยวกับการค้าตั้งแต่มาตรา ๒๗๐ ถึง ๒๗๕ ซึ่งนิติบุคคลน่าจะ
ถูกลงโทษได้ ถ้าพนักงานของนิติบุคคลทำการในหน้าที่ และเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น
ทั้งนี้เพราะเหตุว่านิติบุคคลมีโอกาสดำเนินการทำความผิดเหล่านั้นได้มาก และโดยปกติก็เป็นผู้ได้รับ

๑. มาตรา ๕ “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเฉพาะโรงงานของเอกชน ของทั้งที่ส่วนตัว หรือของบริษัท”
๒. ฎีกาที่ ๘๔๐-๘๔๒/๒๔๖๕; ฎีกาที่ ๐๘๕/๒๔๘๖; ฎีกาที่ ๒๖๕/๒๔๗๓; ฎีกาที่ ๐๓๒๘/๒๕๐๓ และฎีกาที่
๒๐๘/๒๕๐๐

ผลประโยชน์ที่ได้มาจากการกระทำผิดนั้น ๆ จึงพอถือได้ว่าโดยปริยายกฎหมายต้องการให้ใช้
มาตราเหล่านี้บังคับแก่นิติบุคคลด้วย

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๔๓-๘๔๖/๒๔๖๘ บริษัทนิติบุคคลจำเลยที่ ๑ กับลูกจ้างผู้รับ
มอบอำนาจ ในการทำเหมืองจำเลยที่ ๒ ถูกฟ้องฐานไขหน้าล่างแร่ และ เหมืองแร่ ลงในทางนำ
ผิด พ.ร.บ. การทำเหมืองแร่ พ.ศ. ๒๔๖๓ มาตรา ๖๔ (๑) (๒) ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาพิพากษา
ต้องกันให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ แต่ผู้เดียวเพราะเป็นผู้ถือประทานบัตร ส่วนจำเลยที่ ๒ ไม่ใช่ผู้ถือ
ประทานบัตรจึงไม่ผิดตามมาตรา ๖๔ ต่อมาคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๒๘/๒๕๐๓ บริษัทนิติบุคคล
ถูกฟ้องเป็นจำเลยที่ ๑ ร่วมกับกรรมการของนิติบุคคลนั้น ฐานนำสินค้าต้องห้ามเข้าในราชอาณาจักร ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาวินิจฉัยต้องกันว่า เมื่อจำเลยที่ ๑ ทำการเองไม่ได้ และ
จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวแทนได้บริหารกิจการ โดยส่งสินค้านี้เข้ามาในนามของจำเลยที่ ๑ จำเลย
ที่ ๒ ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ร่วมการกระทำผิดด้วย จึงพิพากษาให้ลงโทษจำเลยทั้งสอง คำพิพากษา
นี้ได้แก่หลักในฎีกาที่ ๘๔๓-๘๔๖/๒๔๖๘ คือให้ลงโทษตัวแทนของนิติบุคคลด้วย ซึ่งเป็นกรขอ
ด้วยเหตุผลแล้ว เพราะถ้าไม่ลงโทษตัวผู้ลงมือกระทำความผิดจะทำให้ได้ผลในทางปราบปราม
น้อยไป ดังนั้นต่อไปถ้ากรณีเช่นในฎีกาที่ ๘๔๓-๘๔๖/๒๔๖๘ เกิดขึ้นอีก ตามแนวคำพิพากษา
ฎีกาที่ ๑๓๒๘/๒๕๐๓ นี้ ตัวแทนของนิติบุคคลซึ่งไม่ใช่ผู้ถือประทานบัตรอาจถูกลงโทษฐานเป็น
ผู้สนับสนุนการกระทำผิดได้

ที่กฎหมายอังกฤษเปลี่ยนแปลงไปจากหลักเดิมนี้คือ เมื่อ The Interpretation
Act, 1889, (กฎหมายการแปล) ได้ถูกตราขึ้น มาตรา ๒ (๑) ของกฎหมายบัญญัติว่า
“ในการแปลพระราชบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งมีโทษอาญา ไม่ว่าพระราชบัญญัตินั้น ๆ จะออกใช้ก่อน
หรือหลังพระราชบัญญัตินี้ก็ดี คำว่า “บุคคล” ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ นั้นให้หมายความ
รวมถึงนิติบุคคลด้วย เว้นแต่จะเห็นได้จากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินั้น ๆ ว่าต้องการให้เป็น
อย่างอื่น” กฎหมายมาตรานี้ใช้สำหรับกรณีความผิดตามกฎหมายลายลักษณ์อักษรเท่านั้น คือ
ไม่ใช่กับความผิดตามกฎหมาย Common Law สำหรับความผิดประเภทหลังนี้ได้มีคำพิพากษา
ให้นิติบุคคลรับโทษเป็นเรื่อง ๆ เรื่อยมา แต่ยังไม่เคยมีคำพิพากษาใด ที่วางหลักทั่วไปว่า ให้
นิติบุคคลรับโทษในความผิด Common Law ได้ จนกระทั่งเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๔๔ ในคดี R. v.

๕. ฎีกาที่ ๑๘๕๒/๒๔๘๘ ก็ถือหลักเช่นเดียวกัน

I.C.R. Haw'age Ltd. ๖ คดีบริษัทนิติบุคคลถูกฟ้องร่วมกับจำเลยอื่นอีก ๓๐ คน ฐานฉ้อโกง ก็นัดไต่ ทนายของบริษัทที่ต่อสู้ในข้อกฎหมายว่า นิติบุคคลไม่อาจทำผิดในความผิดที่องค์การ เจตนาทุจริตได้ เพราะนิติบุคคลไม่ใช่บุคคลธรรมดา จึงไม่อาจมีเจตนาทุจริตได้ ศาลได้ตรวจ คำพิพากษาคดีก่อนๆ แล้วเห็นว่า นิติบุคคลต้องรับผิดทางอาญาซึ่งตัวแทนได้กระทำไป ผู้พิพากษา Stable กล่าวไว้ในคำพิพากษาว่า “เรา (ผู้พิพากษาในคดีนี้) มิได้ตัดสินว่าบริษัทจำกัด จะต้องรับโทษอาญาในทุกกรณีที่ตัวแทนของบริษัทนั้นได้ไปทำผิด เพราะเหตุที่ปฏิบัติ หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย บริษัทจะต้องรับโทษเมื่อใดต้องแล้วแต่ชนิดของฐานความผิด พฤติการณ์แวดล้อมและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องอื่นๆ” หลักที่ได้จากคำพิพากษานี้ได้ถูกเรียกว่า Alter ego คือ “ฉันคือผู้อื่น” ซึ่งหมายความว่า การกระทำและเจตนาของพนักงานของ นิติบุคคล เป็นการกระทำและเจตนาของนิติบุคคลนั่นเอง แม้หลักใหญ่จะเป็นเช่นนี้ แต่โดยที่ ผู้พิพากษา Stable มิได้กล่าวเจาะจงลงไป จึงยังเป็นการยากที่จะบอกได้ว่า เมื่อใดหรือใน กรณีเช่นใดบ้างที่จะถือได้ว่าการกระทำและเจตนาของพนักงานของนิติบุคคลเป็นการกระทำและ เจตนาของนิติบุคคลเอง คำตัดสินของ Glanville Williams ๗ ได้ประมวลหลักกฎหมายไว้ ดังนี้ คือ

- (๑) การกระทำและเจตนาใดๆ จะต้องเป็นของบุคคลที่ควบคุมนโยบาย ของนิติบุคคลนั้น ซึ่งโดยปกติได้แก่ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการทั่วไป หรือผู้จัดการสาขา^๘
- (๒) การกระทำนั้นต้องเป็นงานในหน้าที่ (Course of employment) ๙ ของบุคคลในข้อ ๑ คำว่างานในหน้าที่ในที่นี้มีความหมายแคบกว่า ความหมายของคำเดียวกันในกฎหมายแพ่ง แต่ “งานในหน้าที่” นี้ไม่

๖ [1944] K.B. 551

๗ Criminal law (The general part) ของ Glanville L. Williams, Stevens & Sons Ltd., London, 1953, หน้า 679 - 681.

๘ D.P.P. v. Kent & Sussex Contractors, Ltd., [1944] K.B. หน้า 155

๙ Moore v. I. Bresler, Ltd., [1944] 2 All E.R. 515

๑๐ A. Welch ใน 62, L.Q.R. หน้า 345 วิจารณ์ว่า “Alter ego” ใช้หลักความรับผิดทางแพ่งมาขยายความ รับผิดทางอาญาของนิติบุคคลมากเกินไปจนเกินความจำเป็น

จำต้องเป็นการกระทำด้วยเจตนาให้ประโยชน์แก่นิติบุคคล ตรงข้าม การกระทำเพื่อขอไถ่ถอนนิติบุคคลนั้นเองก็ยิ่งถือได้ว่าเป็นการทำ “งานในหน้าที่” เช่นในคดี Moore v. I. Bresler, Ltd. บริษัทจำกัด ต้องรับโทษร่วมกับผู้จัดการของบริษัทนั้น ฐานแจ้งรายการเพื่อการประเมินภาษีอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงานเก็บภาษีโดยเจตนาทจริต ความจริงผู้จัดการนั้น เป็นผู้ทำและยื่น รายการ โดยมีเจตนาจะขอไถ่ถอนบริษัทตนเอง

ถ้าหากความผิดที่นิติบุคคลไม่อาจทำผิดได้ในกฎหมายอังกฤษมี ๓ จำพวก คือ

- (๑) ความผิดที่มีโทษแต่อย่างอื่นนอกจากโทษปรับ (มีผู้เสนอว่าแม้จะเป็นความผิดที่มีโทษอย่างอื่น ก็อาจดัดแปลงโทษนั้นเพื่อให้เหมาะสมที่จะลงแก่นิติบุคคลได้ เช่น โทษประหารอาจเปลี่ยนเป็นพิพากษาให้เลิกนิติบุคคลเสีย โทษไม่ให้เข้าเขตที่กำหนดอาจเปลี่ยนเป็นพิพากษาไม่ให้บริษัทจดทะเบียนตั้งสำนักงานอยู่ในเขตนั้น ๆ)^{๑๐}
- (๒) ความผิดที่ผิดกระทำต้องผ่านพิธีการบางอย่างก่อน จึงจะกระทำความผิดได้ เมื่อนิติบุคคลไม่สามารถเข้าพิธีการเหล่านั้น จึงไม่อาจทำผิดได้ เช่น ความผิดฐานเบียดความเท็จ เพราะนิติบุคคลไม่สามารถทำการสำเนาได้

(๓) นิติบุคคลไม่อาจทำผิดฐานสมคบ^{๑๑} กับผู้จัดการของนิติบุคคลเองได้ คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๒๘/๒๕๐๓ นั้น เป็นเรื่องศาลฎีกาแก้คำฟ้องของกรมสรรพสามิตที่ฟ้องโทษนิติบุคคลได้ด้วย แต่ในเวลาเดียวกันข้อเท็จจริงและข้อวินิจฉัยของศาลก็ปรับเข้ากับหลัก “Alter ego” ได้สนิท จึงทำให้น่าคิดต่อไปว่า ศาลไทยจะยอมรับหลักทำนองเดียวกับ “Alter ego” หรือไม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องดูกันต่อไป เพราะคำพิพากษาเรื่องเดียว

^{๑๐} Traité théorique et pratique de Droit Pénal, par Pierre Bouzat, Librairie Dalloz, Paris, 1951, page 178,

^{๑๑} ความผิดนี้ตรงกับมาตรา ๒๐๐ ประมวลกฎหมายอาญา และ conspiracy ในกฎหมายอังกฤษต้องการผู้ร่วมสมคบเพียง ๒ คน เท่านั้น

ไม่อาจสร้างหลักกฎหมายขึ้นมาใหม่ได้ แต่อย่างไรก็ดี ถ้าเราพิจารณาเรื่องหนึ่งหรือสองที่กล่าวแต่
เจตนาของกฎหมายเท่านั้นแล้วก็มีผลเพียงพอแล้ว และกฎหมายของเราจะมีลักษณะยืดหยุ่น
ได้ (flexible) มากกว่าที่จะรับเอาหลัก "Alter ego" เข้าใจ

ข้อสำคัญประการหนึ่ง คือ ตามหลัก "Alter ego" นั้น ผู้ลงมือกระทำผิดจริง
เป็นผู้อำนาจการ หรือผู้จัดการผู้มีอำนาจควบคุมนโยบายของนิติบุคคล ถ้าไม่ใช้การกระทำของ
บุคคลดังกล่าว นิติบุคคลไม่ต้องรับผิด ตามกฎหมายไทยนั้น ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้
ชัดแจ้งให้นิติบุคคลรับผิด เมื่อตัวแทนคนหนึ่งคนใดของนิติบุคคลทำการในหน้าที่และเกิดเป็น
ความผิด นิติบุคคลต้องรับผิดทั้งสิ้น ผู้ชนไม่จำเป็นจะต้องเป็นผู้มีอำนาจควบคุมนโยบาย ที่
เป็นเช่นนี้เพราะหลัก "Alter ego" เป็นหลักขยายความรับผิดออกไปถึงความผิดอาญาทั่วไป
ฉะนั้น จึงต้องจำกัดความรับผิดของนิติบุคคลไว้ โดยถือเอาตัวผู้ลงมือกระทำผิดเป็นเกณฑ์ เพื่อ
ไม่ให้นิติบุคคลต้องรับผิดมากเกินไป ส่วนกรณีของเราเป็นเรื่องทกกฎหมายบังคับให้นิติบุคคล
ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติการใดโดยเฉพาะ เมื่อการไม่เป็นไปตามกฎหมายบังคับนิติบุคคล
จึงต้องรับผิดโดยไม่ต้องคำนึงว่าจะเป็นผู้อำนาจการหรือลูกจ้างชั้นผู้น้อยได้กระทำผิด ซึ่งเป็น
การชอบด้วยเหตุผลแล้ว ปัญหาต่อไปคงมีว่าในกรณีที่กฎหมายเจตนาให้นิติบุคคลต้องรับผิด
โดยปริยายนั้น นิติบุคคลจะต้องรับโทษเพื่อการกระทำผิดอาญาของลูกจ้างชั้นผู้น้อยหรือไม่?
คำพิพากษาฎีกาในเรื่องนี้^{๑๓} เท่าที่ตัดสินมาล้วนแต่เป็นกรณีที่ให้บริษัทนิติบุคคลรับโทษเพื่อการ
กระทำของผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจควบคุมนโยบายของนิติบุคคลทั้งสิ้น ผู้เขียนเห็นว่าถ้าการ
นั้นเป็นงานในหน้าที่ แม้จะทำโดยลูกจ้างชั้นผู้น้อย นิติบุคคลก็ต้องรับผิด กล่าวคือใช้หลัก
เดียวกับกับในกรณีแรก โดยเหตุผลประการเดียวกัน คือ เมื่อถือว่ากฎหมายต้องการให้บังคับ
แก่นิติบุคคลโดยปริยายแล้ว นิติบุคคลไม่ปฏิบัติตามจะต้องเป็นผิด

เหตุผลที่กฎหมายอังกฤษและฝรั่งเศสต่างมีความโน้มเอียงไปในทางที่จะให้นิติบุคคล
ต้องรับผิดทางอาญานั้นมีมากประการ^{๑๔} แต่ที่สำคัญ คือ การ ประกอบการสมัยใหม่ส่วน
ใหญ่ทำในรูปนิติบุคคลทั้งสิ้น ถ้าจะถือว่านิติบุคคลไม่อาจทำผิดอาญาได้ก็จะเกิดผลสะท้อนอัน

๑๓ ฎีกาที่ ๒๖๕/๒๔๗๓; ๒๐๕/๒๕๐๐; ๑๓๒๗/๒๕๐๓.
๑๔ Traité théorique et pratique de Droit Pénal, par Pierre Bouzat, Librairie Dalloz,
Paris, 1951, หน้า 177 - 179.

ไม่พึงปรารถนาแก่สังคมได้ เมื่อนิติบุคคลควรต้องรับผิดชอบด้วยประการฉะนี้ ปัญหาต่อไป ก็คือเรื่องโทษที่จะลง เทาที่ปรากฏตามคำพิพากษาฎีกานั้น โทษที่ลงแก่นิติบุคคลล้วนแต่เป็นโทษปรับทั้งสิ้น แต่โทษริบทรัพย์ก็เป็นโทษที่เหมาะสมที่จะลงแก่นิติบุคคลได้เช่นเดียวกัน คำตัดสินของศาลฎีกามีถึงโทษปรับอย่างหนักแก่นิติบุคคล และฝ่ายนิติบัญญัติก็นับสนุนนวัชกรณ โดยบัญญัติกฎหมายในบางกรณีว่า เมื่อผู้ที่จะถูกลงโทษปรับเป็นนิติบุคคล ศาลอาจลงโทษปรับสูงกว่าอัตราอันสูงที่กฎหมายกำหนดไว้เท่าใดก็ได้ ซึ่งศาสตราจารย์ Glanville Williams เห็นว่าเป็นการไม่ชอบ เพราะนิติบุคคลที่ทำการค้าผูกขาดตัดตอนก็จะผลักรวาระนั้นไปให้ประชาชนผู้บริโภค และความจริงการปรับนิติบุคคลนั้นก็เพื่อประโยชน์ประการเดียว คือ ไม่ให้นิติบุคคลเก็บเอาทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำผิดไว้เป็นประโยชน์ ฉะนั้นศาลจึงไม่ควรลงโทษปรับจำนวนสูงกว่าประโยชน์ที่นิติบุคคลได้รับมา

คำตั้งวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้น เป็นคำตั้งระหว่างพิจารณาหรือไม่

สุนทร จันทศักดิ์

ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสกลนคร

ขอเขียนหนังสือมาจาก คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๖/๒๕๐๔ กับคำตอบของคุณทวิ
ภักดีพงษ์ ในคดีแพ่งเดิม ๒ ปีที่ ๘ ประจำเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ และบทความของคุณวิจิต
บุญถนอม ในคดีแพ่งเดิม ๗ ปีที่ ๘ ประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๐๔ ซึ่งทั้งคุณทวิ และคุณวิจิต
เห็นด้วยกับคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๖/๒๕๐๔ ที่วินิจฉัยไว้ว่า “ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งขอตัดฟ้องของ
จำเลยว่าฟ้องของโจทก์ไม่เคลือบคลุมนั้น เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา จำเลยจะอุทธรณ์ฎีกา
ในระหว่างพิจารณาไม่ได้” ทั้งนี้โดยให้เหตุผลว่า “คำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดเช่นนี้มีได้วินิจฉัย
ให้เป็นคุณแก่คู่ความฝ่ายที่ยกข้อกฎหมายขึ้นอ้าง จึงไม่ใช่เป็นการชี้ขาดข้อกฎหมาย
เบื้องต้นตามมาตรา ๒๔ หากเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาเท่านั้น” คือสรุปข้อวินิจฉัยของ
ศาลฎีกาลงได้ว่า คำสั่งใดของศาลที่วินิจฉัยให้เป็นคุณแก่ฝ่ายที่ยกข้อกฎหมายขึ้นอ้าง จึง
จะอุทธรณ์ฎีกาได้ในระหว่างพิจารณา หากคำสั่งใดที่วินิจฉัยให้เป็นโทษแก่ฝ่ายที่ยกข้อกฎหมาย
ขึ้นอ้าง ก็อุทธรณ์ฎีกาคำสั่งนั้นในระหว่างพิจารณาไม่ได้

ผู้เขียนเฝ้าดูบทความหรือข้อเขียนในคดีแพ่งมาหลายฉบับแล้ว ก็ยังไม่เห็นมีใครเขียน
ความเห็นแย้งคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้ออกมาให้อ่านกันบ้างเลย จึงเข้าใจว่าทุกคนคงเห็นด้วย
เช่นเดียวกับคุณทวิและคุณวิจิต จริงอยู่ในทางปฏิบัติทุกคนก็มีความเคารพคำวินิจฉัยของศาลสูง
ง่าม แม้ผู้เขียนเองก็ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของศาลสูงอยู่เสมอ แต่ในทางความคิดเห็นส่วนตัว
ยังรู้สึกข้องใจในคำวินิจฉัยของคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้ จึงขอเสนอความคิดเห็นมาเพื่อให้ท่าน
ผู้อ่านได้พิจารณาดูว่าเราควรจะแปลกฎหมายบทนี้ไปในทางใด คือ

ตามบทบัญญัติ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔ วรรคแรก ที่ ว่า “เมื่อคู่ความฝ่ายใดยกปัญหาข้อกฎหมายขึ้นอ้าง ซึ่งถ้าหากได้วินิจฉัยให้เป็นคุณแก่ฝ่ายนั้นแล้ว จะไม่ต้องมีการพิจารณาคดีต่อไปอีก หรือไม่ต้องพิจารณาประเด็นสำคัญแห่งคดีบางข้อ หรือถึง แม้จะดำเนินการพิจารณาประเด็นข้อสำคัญแห่งคดีไป ก็ไม่ทำให้ได้ความชัดจนออกแล้ว เมื่อศาล เห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคำขอให้ศาลมีอำนาจคำสั่งให้ส่งใหม่ผลว่า ก่อนดำเนินการ พิจารณาต่อไป ศาลจะได้พิจารณาปัญหาข้อกฎหมายเช่นว่าแล้ววินิจฉัยขาดเบื้องต้นในปัญหา นั้น” และ

วรรคสุดท้ายบัญญัติว่า “คำสั่งใด ๆ ของศาลที่ได้ออกตามมาตรานี้ ให้อุทธรณ์และฎีกาได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒๗, ๒๒๘ และ ๒๔๗”

เมื่อพิจารณาข้อความในตัวอย่างของวรรค ๓ มาตรา ๒๔ แล้ว จะเห็นได้ว่ากฎหมายประสงค์ จะให้จำกัดปัญหาข้อกฎหมายที่ให้นัดขอคัดได้เฉพาะ “ข้อกฎหมายที่ว่า ถ้าหาก วินิจฉัย ให้เป็นคุณแก่ฝ่ายที่ยกขึ้นอ้างแล้วจะทำให้คดีเสร็จไปทั้งเรื่องหรือเสร็จเฉพาะแต่ประเด็นบางข้อ” เท่านั้น เช่น ข้อกฎหมายที่ว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ฟ้องของโจทก์เคลือบคลุม ฟ้องของโจทก์ ขาดอายุความแล้ว โจทก์ฟ้องซ้ำ ๆ เหล่านี้เรียกว่าปัญหาข้อกฎหมายที่หากวินิจฉัยให้เป็นคุณ แก่ฝ่ายที่ยกขึ้นอ้างแล้วจะทำให้คดีเสร็จไปทั้งเรื่อง คือยกฟ้องได้ทันที ส่วนข้อกฎหมายที่หาก วินิจฉัยให้เป็นคุณแก่ฝ่ายที่ยกขึ้นอ้างแล้วจะทำให้คดีเสร็จไปแต่เฉพาะประเด็นบางข้อ เท่าที่นึก ออกก็เห็นจะเป็นข้อกฎหมายทำนองเดียวกันแต่หากขอให้ศาลวินิจฉัยในทางตรงข้าม เช่นว่า ฟ้องของโจทก์ไม่เคลือบคลุม หรือฟ้องของโจทก์ไม่ขาดอายุความ ผู้ที่จะเสนอขอให้ศาลวินิจฉัย ทำนองนี้คงจะมีแต่โจทก์เท่านั้น จึงจะทำให้คำสั่งวินิจฉัยเป็นคุณ แต่ในทางปฏิบัติคงไม่มี โจทก์คนใดยกข้อกฎหมายเช่นนั้นขึ้นให้ศาลวินิจฉัยเป็นแน่ ที่เรียกว่าปัญหาที่ศาลวินิจฉัยว่า ฟ้องของโจทก์ไม่เคลือบคลุม หรือฟ้องของโจทก์ไม่ขาดอายุความ เป็นปัญหาที่วินิจฉัยแล้ว ไม่ทำให้คดีเสร็จไปทั้งเรื่อง แต่เสร็จไปเฉพาะประเด็นบางข้อ เพราะเมื่อศาลวินิจฉัยแล้วยังจะ ต้องมีการดำเนินกระบวนการกันต่อไปอีก แต่ประเด็นเรื่องฟ้องของโจทก์เคลือบคลุม หรือไม่ หรือประเด็นว่าฟ้องของโจทก์ขาดอายุความหรือไม่เสร็จไปแล้ว ศาลไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย ในคำพิพากษาอีกก็ได้

ข้อกฎหมาย ทั้งสองประเภท ดังกล่าวมาแล้วนี้ เท่านั้นที่บทบัญญัติ ของมาตรา ๒๔ วรรค แรกยอมให้คู่ความเสนอขอให้ศาลวินิจฉัยขาดเบื้องต้นได้ คือเท่ากับเป็นการจำกัดปัญหาขอ

กฎหมายไว้เฉพาะ ๒ ประเภทเท่านั้นเอง แต่การที่ศาลจะมีคำสั่งเป็นในทางใด คือเป็นคนหรือ
 เป็นโทษแก่ฝ่ายที่เสนอให้ศาลวินิจฉัย กฎหมายมิได้จำกัดไว้ที่ใดโดยที่ศาลจะวินิจฉัย
 ให้เป็นคนแก่ฝ่ายที่เสนอเสมอไป ฉะนั้นคำสั่งของศาลจึงออกมาเป็น ๒ ประเภทเช่นเดียวกัน
 คือเป็นคน หรือเป็นโทษ ดังเช่นตัวอย่างตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่กล่าวข้างต้น จำเลยยกปัญหา
 ข้อกฎหมายให้ศาลวินิจฉัยว่า พ้องของโจทก์เคลือบคลุม หากศาลวินิจฉัยให้เป็นคนแก่จำเลย
 ว่าพ้องของโจทก์เคลือบคลุม ก็ทำให้คดีเสร็จไปทางเรื่อง หากวินิจฉัยว่าพ้องของโจทก์ไม่
 เคลือบคลุมก็เป็นโทษแก่จำเลย แต่กฏข้อใดว่าทำให้คดีเสร็จเป็นเฉพาะประเด็นบางข้อ คือประเด็น
 ที่ว่าพ้องของโจทก์เคลือบคลุมหรือไม่ เพราะศาลไม่ต้องวินิจฉัยประเด็นในคำพิพากษาศาลฎีกา
 คำสั่งวินิจฉัยขาดเบื้องต้นของศาลประเภททำให้คดีเสร็จไปทางเรื่อง ก็มาตรา ๒๒๗ บัญญัติ
 ไว้ว่า “มิให้ถือว่าเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา และให้อยู่ภายในข้อบังคับของการอุทธรณ์คำ
 พิพากษาหรือคำสั่งขาดตัดสินคดี” ส่วนประเภทที่ทำให้คดีเสร็จไปเฉพาะแต่ประเด็นบางข้อ
 ถือว่าเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาแน่ แต่กม.มาตรา ๒๒๘ (๓) ยกเว้นไว้ว่าให้อุทธรณ์ได้ทันที
 หรือจะอุทธรณ์เมื่อศาลพิพากษาคดีแล้วก็ได้ และคำสั่งวินิจฉัยขาดเบื้องต้นของศาลทั้งสอง
 ประเภทนี้ มาตรา ๒๔ วรรคท้ายได้บัญญัติโดยใช้คำว่า “คำสั่งใด ๆ ของศาลที่ได้ออกตาม
 มาตรฐาน ให้อุทธรณ์และฎีกาได้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒๗, ๒๒๘ และ ๒๔๗”

ฉะนั้น เราจะเห็นได้ว่าการที่ศาลจะรับปัญหาข้อกฎหมายชนิดใดเข้ามาเพื่อวินิจฉัย
 ขาดเบื้องต้นนั้นอย่างหนึ่ง ดังที่กฎหมายก็ได้จำกัดไว้เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย ๒ ประเภท
 ดังกล่าวแล้วข้างต้น แต่การที่ศาลได้มีคำสั่งวินิจฉัยขาดแล้วผลจะเป็นประการใดนั้นอีกอย่าง
 หนึ่ง และคำสั่งของศาลดังกล่าวตามกฎหมายมิได้จำกัดไว้ว่าจะต้องเป็นคำสั่งที่ใหม่แต่เป็นประการ
 ใดจึงจะให้สิทธิคู่ความอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งนั้นต่อไปได้ในทันที คือในระหว่างพิจารณานั่นเอง
 เพราะตามบทบัญญัติวรรคท้ายของมาตรา ๒๔ ใช้คำว่า “คำสั่งใด ๆ” จึงต้องหมายรวมทั้ง
 คำสั่งที่เป็นคนหรือเป็นโทษแก่คู่ความฝ่ายที่ยกข้ออ้างด้วย คือถ้าเป็นคำสั่งที่เป็นคนแก่ฝ่ายที่
 ยกข้ออ้าง คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งก็อุทธรณ์ฎีกาต่อไปได้ ถ้าเป็นคำสั่งที่เป็นโทษแก่ฝ่ายที่ยกข้อ
 อ้างนั้นก็อุทธรณ์ฎีกาต่อไปได้ ซึ่งก็ยอมแล้วแต่คำสั่งของศาลจะมีเป็นประการใด คือถามผล
 ทำให้คดีเสร็จไปทางเรื่อง ก็อุทธรณ์ฎีกาต่อไปได้ตามมาตรา ๒๒๗ และ ๒๔๗ แต่ถ้าคำสั่งนั้นทำ
 ให้คดีเสร็จไปเฉพาะแต่ประเด็นบางข้อก็อุทธรณ์ฎีกาได้ตามมาตรา ๒๒๘ (๓) และ ๒๔๗

ขอยื่นไปพูดถึงคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๖/๒๕๐๔ ทวนใจฉันว่า คำสั่งขอตัดฟ้องของ
 จำเลย ว่าฟ้องของโจทก์ไม่เคลือบคลุมหน เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา จำเลยจะอุทธรณ์ฎีกา
 ในระหว่างพิจารณาไม่ได้ฉัน เห็นว่าคำสั่งฎีกาท่านจำกัดคำสั่งของศาลทวนใจฉันชัดขนาดเบงตนเองแต่
 เฉพาะคำสั่ง ที่เป็นคน แก่ฝ่ายท ยกชนอาจ ประการเดียวเท่านั้น ทยอมให้ข้อความ อุทธรณ์ฎีกาใน
 ระหว่างพิจารณาได้ ซึ่งเท่ากับท่านจำกัดให้ข้อความแต่ฝ่ายเดียวเท่านั้นที่จะอุทธรณ์ฎีกาได้ คือ
 ฝ่ายทมิโดยยกข้อกฎหมายให้ศาลวินิจฉัยขนาดเบงตนเอง เพราะเมื่อศาลวินิจฉัยให้เป็น
 คุณแก่ฝ่ายทยกชนอาจแล้ว ฝ่ายนจะมอะไรทของอุทธรณ์ฎีกาอีกเพราะศาลได้วินิจฉัยให้เต็ม
 ประโยชน์ของเขาแล้ว ก็คงมีแต่ฝ่ายตรงข้ามที่อยู่เฉย ๆ เมื่อใดศาลวินิจฉัยให้เป็นโทษแก่ตนก็
 อุทธรณ์ฎีกาต่อไปได้ ถ้าศาลวินิจฉัยให้เป็นคุณแก่ฝ่ายตนก็เป็นอันยุติกันแค่นั้นเอง เพราะ
 ความฝ่ายทยกข้อกฎหมายให้ศาลวินิจฉัยยกอุทธรณ์ฎีกาต่อไปยังไม่ได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเป็น
 การตัดสิทธิ์มิให้ฝ่ายทอุทธรณ์คดีค่าการยกข้อกฎหมายให้ศาลวินิจฉัยขนาดเบงตนเองเพื่อให้เกิด
 ล้นเข้า ได้เสนอข้อกฎหมายให้ศาลวินิจฉัยไปจนถึงที่สุดชั้นคำสั่ง เพราะเมื่อใดศาลวินิจฉัย
 ให้เป็นโทษแก่ตนก็ต้องรองนกว่าศาลได้มีคำพิพากษาในคดีนั้น เสียก่อนตนจึงจะอุทธรณ์ฎีกาต่อ
 ไปได้ ซึ่งก็เท่ากับเป็นการอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษานั่นเอง ฉะนั้น การที่ขอให้ศาลวินิจฉัยขนาด
 เบงตนเองได้ประโยชน์อะไร และเมื่อศาลวินิจฉัยให้เป็นคุณแก่ฝ่ายตน คดีความอีกฝ่ายหนึ่ง เขา
 ก็ยังอุทธรณ์ฎีกาได้เสียอีก ในที่สุดก็จะไม่มีความฝ่ายใด ใช้มาตรา ๒๔ นี้ให้เป็นประโยชน์อีก
 ต่อไป เพราะประโยชน์ที่จะได้แก่ฝ่ายตนไม่เท่าที่ควรจะได้ ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าไม่น่าจะ
 เป็นความประสงค์ของกฎหมายที่จะทำให้เกิดกลายเป็นหมันไปเช่นนั้น มิฉะนั้นกฎหมายควรจะใช้
 ถ้อยคำให้รัดกุมหรือชัดเจนยิ่งกว่าที่จะใช้คำกว้าง ๆ ว่า "คำสั่งใด ๆ" ฉะนั้นหากเราจะแปล
 ในทางกลับกันว่า การที่กฎหมายใช้คำกว้าง ๆ เช่นนี้ก็คงจะมีความประสงค์ที่จะให้ความหมาย
 กว้างขวางตามถ้อยคำที่ใช้อยู่ ซึ่งก็จะเป็นธรรมดาแก่ทุกฝ่ายยิ่งกว่าที่เราจะจำกัดให้อุทธรณ์
 ฎีกาได้เฉพาะ 'คำสั่งที่เป็นคน' แต่อย่างเดียว

อย่างไรก็ตามที่ผู้เขียนได้เสนอข้อคิดเห็นมานี้ ก็มีมาประสงค์ จะแสดงแง่คิด ซึ่งอาจ
 เป็นไปได้อีกทางหนึ่ง หากผู้ใดมีความคิดเห็นประการใดก็ใคร่ขอให้ท่านได้เสนอให้พวกเราได้รับ
 เพื่อความก้าวหน้าในวิธกฎหมายที่เราได้ใช้หากินอยู่ทุกวันนี้ แต่ตราบใดที่ยังไม่มีคำพิพากษา
 ฎีกาใหม่ ๆ ออกมา ลงดัง ขอนวินิจฉัย ของคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๖/๒๕๐๔ เราก็ควร ต้อง ถือว่า
 คำพิพากษาฎีกาดังนั้น เป็นบรรทัดฐานในทางปฏิบัติตลอดไป

ลักษณะผิดกฎหมายมีความผิดหรือไม่

สถิตย์ เล็งไธสง

ศาลฎีกา

จวนเที่ยงวันหนึ่งของเดือนพฤษภาคมปีหนึ่ง ขณะที่ผู้เขียนกำลังนั่งเล่นเทนนิสอยู่กับเพื่อนบ้าน ๖-๗ คน ภายใต้ต้นมะขามใหญ่ในหมู่บ้านชนบทแห่งหนึ่ง ชายวัยกลางคนผู้หนึ่ง รูปร่างสั้นท้วมเตี้ยๆ ผ่าแสงแดดเข้ามายังกลุ่มของผู้เขียนหน้าตาตึงๆ แสดงความมีอะไรซ่อนอยู่ในใจพิลึก ทุกสายตาในกลุ่มนั้นจับจ้องอยู่ที่อริยาบทของชายผู้นั้นด้วยความสนใจ แก่คือทมิฬราชฎรแห่งหมู่บ้านนั่นเอง

ทมิฬผู้ชมนั่งๆ “แหม! ลักกันได้ดีกันดี เมื่อวานนี้ ๒ โหล ชำวันนี่เอาให้ใหญ่ไปเสียอีก คราวนี้ทำไม่ได้ทุนแน่”

คนอื่นเขารูเรื่องทมิฬ เวนแต่ผู้เขียนคนเดียว

“ทำไมล่ะพิลึก” ผู้เขียนเอ่ยถามชน

ทมิฬแก่เล่าให้ผู้เขียนฟังโดยตลอด คือให้เหล่าน้าชาของแกที่ซ่อนไว้ในพวงหรีดในสวนร้างใกล้ๆ หมู่บ้านนั้นถูกขโมยบ่อยๆ จนไม่อยากหากินในทางต้มเหล้าเดือนเสียแล้ว ฉะนั้นผู้เขียนจึงถามว่า ทำไมจึงไม่แอบจับเอาตัวมาดำเนินคดีให้เด็ดเดี่ยวที

ทมิฬแก่ตอบแก่เราๆ ว่า “ปู่เฒ่า ก็ของผิดกฎหมายนี่ครับ เราจะเอาโทษเขาได้อย่างไร ผมเคยแอบจับบนต้นไม้ด้วยซ้ำ ได้แต่ร้องให้เขาปล่อย จะจับตัวก็ได้ครับ แต่ของผิดกฎหมายนี่ครับ”

ทันใดนั้นคนทั้งกลุ่มรวมทงน้าชายของผู้เขียนซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน พากันหัวเราะขบขันพร้อมกับถามผู้เขียนเป็นเสียงเดียวกันว่า “ลักของผิดกฎหมายมีความผิดด้วยหรือ?”

ความคิดทำนองนี้ หาได้มีอยู่ในจิตใจของสามัญชน เช่นราษฎรหมู่บ้านของข้าพเจ้าเท่านั้นไม่ แต่หากมีอยู่ทุกหนแห่ง ในชนทุกชนทุกประเภท แม้นักนิติศาสตร์ชั้นบรมครูบางท่านก็ยังมีความเห็นเช่นนั้น

นักนิติศาสตร์ชนบรรมครูผู้เป็นทศพรนับถือของนักกฎหมายทั้งหลายท่านหนึ่งกล่าวว่า
ทรัพย์ทกกฎหมายบัญญัติว่า ใครมีใจเป็นความผิด ก็คือกฎหมายห้ามมิให้ถือเอา เป็นทรัพย์
นอกพาณิชย์ เป็นทรัพย์ที่ใครถือเอาไม่ได้กรรมสิทธิ์ ความผิดฐานลักทรัพย์เป็นความผิดต่อ
กรรมสิทธิ์ การลักทรัพย์เป็นการตัดกรรมสิทธิ์ เมื่อผู้ทรัพย์นั้นใจไม่มีกรรมสิทธิ์แล้วจึงไม่อาจ
เกิดความ ผิดฐานลักทรัพย์ ขึ้นได้ จะผิดก็แต่ฐาน ลักภาชนะที่ รองรับสิ่งนั้น ๆ และฐานมี ของผิด
กฎหมายไว้ในครอบครองโดยไม่รับอนุญาตเท่านั้น ท่านเน้นด้วยว่า ต้องเป็นทรัพย์ทกกฎหมาย
ห้ามมิได้โดยเด็ดขาด ดังนี้

คำพูดของนักนิติศาสตร์ท่านนั้นเป็นปัญหาาคิด ทำให้นักกฎหมายเป็นจำนวนมาก
ครุ่นคิดหาเหตุผลกันเป็นการใหญ่ ผู้เขียนจึงขอวิจารณ์ความเห็นของท่านเล็กน้อย คือที่ท่าน
ว่า ทรัพย์ทมิใจเป็นความผิดเป็นทรัพย์นอกพาณิชย์เป็นทรัพย์ที่ใครเช่าถือเอาไม่ได้กรรมสิทธิ์
นั้นเป็นทรัพย์ประเภทใด และทำไมจึงลักกันไม่ผิด

พิจารณาในแง่ทรัพย์นอกพาณิชย์

มาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “ทรัพย์นอก
พาณิชย์ได้แก่ทรัพย์เช่นที่ไม่สามารถจะถือเอาได้ และทรัพย์ซึ่งไม่โอนให้กันได้โดยชอบด้วย
กฎหมาย”

จึงเห็นได้จากบทบัญญัตินี้ว่า ทรัพย์นอกพาณิชย์มีอยู่ ๒ ชนิด คือทรัพย์ที่ไม่
สามารถจะถือเอาได้อย่างหนึ่ง และทรัพย์ที่ไม่โอนให้กันได้โดยชอบด้วยกฎหมายอีกอย่างหนึ่ง

ทรัพย์นอกพาณิชย์ชนิดหลังนั้นยอมมีกันได้ แต่กฎหมายห้ามมิให้มีการจำหน่ายจ่าย
โอนกันเท่านั้น จึงเป็นทรัพย์ที่ลักกันได้โดยไม่เป็นปัญหา

ที่คิดใจใคร่ที่จะหยิบ ขนมา ลักให้ท่าน นักกฎหมาย ได้คิดกันต่อไป นั้นก็ เฉพาะว่า
ทรัพย์ทกกฎหมายห้ามมิห้ามใช้ เช่นของเดือนทั้งหลายนั้นเป็นทรัพย์นอกพาณิชย์ชนิดแรก หรือ
อีกนัยหนึ่งเป็นทรัพย์ที่ไม่สามารถถือเอาได้หรือไม่

ผู้เขียน ได้เพียร พยายาม ตรวจดู พระราช บัญญัติว่าด้วย ของ ต้องห้าม ทง หลาย แห่ง
ปรากฏว่าไม่มีพระราชบัญญัติฉบับใดที่ห้ามมิให้มของต้องห้ามไว้โดยเด็ดขาด แต่อาจมีได้โดย

เงื่อนเงอ แม้แต่ผู้ซึ่งประกอบพิธีกรรมที่ ๓๖ จึงรื้อที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๓๓ ให้เลิกจำหน่าย และผู้ซึ่งโดยสิ้นเชิงถึงกับเลิกจ้องจ้อง โธม่ง ท่ามกลางท้องพระมารุ่ซึ่งที่ระจักษ์แก่ที่เราท่านทั้งหลายมาจนจนทุกวันนี้ ก็ยังมีพระราชบัญญัติใหม่ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๒ เปิดเรื่องใหม่โดยเงื่อนเงอ หรือแม้กระทั่งเงื่อนเงอ ซึ่งในขณะนั้นได้ให้โทษที่คงห้ามโดยเด็ดขาดถึงกับมีผู้ละเมิดกฎหมายถูประหารไปแล้วหลายรายตามที่รู้ๆ เห็นๆ ก็มาแสดงหนักตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ ทวิ ก็ยังเปิดโอกาสให้มีได้เพื่อประโยชน์ในทางราชการตามที่รัฐมนตรีจะได้อนุญาตเป็นรายๆ ไป เช่นนี้ จึงเป็นอันกล่าวได้ว่า เวลานี้ยังไม่ตรึงพี้ยึดติดที่กฎหมายห้ามโดยเด็ดขาดจนมนุษย์ไม่สามารถือเอาได้เลย เพราะฉะนั้น ทรัพย์ต่างๆ ที่อาจถึง ณ เบื้องต้นนั้นจึงยังไม่เข้าทรัพย์นอกพาณิชย์ จึงยังมีกระทำได้และลักกันได้

ความจริงทรัพย์นอกพาณิชย์ชนิดที่ไม่สามารถือเอาได้นั้น น่าจะหมายถึงสิ่งซึ่งอยู่นอกเหนือความสามารถของมนุษย์จะพึงยึดถือครอบครองได้ เช่น ทองฟ้า อากาศ ลม ฝน แดงแดด ท้องทะเล ดวงเดือน แดตะวัน อันมิใช่ทรัพย์ตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^๑ จึงลักไม่ได้โดยชอบ ของต้องห้ามไม่น่าถือว่าเป็นทรัพย์นอกพาณิชย์ แม้จะห้ามเด็ดขาดหรือไม่ก็ตาม

เมื่อได้พิจารณาในแง่ทรัพย์นอกพาณิชย์แล้ว ต้องหันมาพิจารณาในแง่กรรมสิทธิ์ดูบ้าง

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๓๑๘ บัญญัติว่า “บุคคลอาจได้มีซึ่งกรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์อันไม่มีเจ้าของโดยเขาถือเอา เว้นแต่การเข่าถือเอานั้นต้องห้ามตามกฎหมาย ฯลฯ”

สมมติว่า มีใครคนหนึ่งพบสิ้นเดือนหนึ่งตนที่ตกทงอยู่ในทะเลแล้วเขาถือเอาถือ หรือพบเยื่ออื่น ๆ กระทบที่ผุ่ยหนี่นตำรจขวางทงใจข้างถนนแล้วเขาถือเอาถือ หรือจับเอาข้างป่ามาเจียงโดยไม่รับอนุญาตจากหลวงกิด หรือแม้แต่เข้าไปตัดเอาไม้ในป่าสงวนโดยไม่รับอนุญาต

๑. ดูคำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์สินบรรพท ๐ โดย ศาสตราจารย์ประมวล สุวรรณพร หน้า ๖๕ และคำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพท ๐ - ๒ โดยพระยาเทพวิฑูรย์ (บุษย์ช่วย วชิรภักดิ์) หน้า ๓๕๕

จากกรณีการเช่ารถเอาเช่นว่านั้นได้ขอจำกัดห้ามตามกฎหมาย ผู้เช่ารถเอาย่อมไม่ได้
 กรรมสิทธิ์^๒ เมื่อผู้ใดไม่มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นๆ ก็ไม่ใช่ทรัพย์สินของผู้เช่าตามความใน
 มาตรา ๓๓๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ใครลักไปจึงไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์ มีตัวอย่าง
 คำพิพากษาฎีกาที่พอเทียบเคียงกับเรื่องนี้ได้ เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๔๒/๒๔๖๗ ได้ความว่า
 จำเลยไปซื้อผืนผ้าในร้านแล้วแคะผืนผ้ากลับกลับบ้าน ไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์ เพราะ
 ผืนผ้าไม่ใช่ของเจ้าของร้าน แต่เป็นของหลวง แม้คนซื้อกลับก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์ (โปรดดูฎีกา
 ที่ ๓๖๕๔/๒๔๘๗, ๓๐๕๕/๒๔๘๓ และ ๓๐๔๖/๒๔๘๓ ประกอบด้วย)

สรุปแล้ว ความเห็นของนักนิติศาสตร์ท่านนั้นในแง่ทรัพย์สินนอกพาณิชย์ยังเป็นที่น่า
 สงสัยอยู่ และยังสงสัยต่อไปว่า จะมีบ้างไหมในโลกนี้ที่วัตถุมีตัวตนและจับต้องได้ แต่
 กฎหมายห้ามถือเอาถึงกับเป็นทรัพย์สินนอกพาณิชย์ไป ในทางทฤษฎีพอพูดได้ ส่วนในทางปฏิบัติ
 แล้วไม่น่าจะมี จะมีก็แต่ทรัพย์สินนอกพาณิชย์ชนิดที่จับไม่ได้ ยิ่งกว่าชนิดที่จับไม่ได้ สำหรับ
 ผู้เขียนเห็นว่า บรรดาทรัพย์สินที่พอจะถือเอาได้ จะมีกฎหมายห้ามหรือไม่ก็ตาม ไม่ใช่ทรัพย์สิน
 นอกพาณิชย์ แต่เป็นทรัพย์สินธรรมดาที่จับกันได้ จะผิดหรือไม่ต้องมองในแง่กรรมสิทธิ์ว่ามี
 ใครเป็นเจ้าของมีสิทธิหวงแหนทรัพย์สินนั้นตามกฎหมายหรือไม่ ถ้าไม่มีใครมีกรรมสิทธิ์ ก็เป็น
 ทรัพย์สินไม่มีเจ้าของ ใครเอาไปไม่ใช่ลัก แต่เป็นการเช่าถือเอา แต่จะได้กรรมสิทธิ์หรือไม่เป็น
 อื่นเรื่องหนึ่ง ทท่านเห็นว่า ต้องเป็นทรัพย์สินที่กฎหมายห้ามมิได้โดยเด็ดขาดนั้น ผู้เขียนเห็นว่า
 กฎหมายจะห้ามถือเอาหรือมิได้โดยเด็ดขาดหรือโดยเงื่อนไขก็ตามแต่ ตราบใดที่ยังมิได้ปฏิบัติ
 ให้ถูกต้องตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ ก็ผิดเท่ากัน คือได้ขอว่า การเช่าถือเอาต้อง
 ห้ามตามกฎหมายอยู่นั่นเอง จึงไม่ได้กรรมสิทธิ์ ความผิดฐานลักทรัพย์ก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้
 เพราะฉะนั้นการที่จะพิจารณาว่าเป็นความผิดฐานลักทรัพย์หรือไม่ จึงควรพิจารณาว่าอยู่ใน
 กรรมสิทธิ์ของผู้ใดหรือไม่แต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาดังประเภทของทรัพย์สินเลย
 เพราะว่า ความผิดฐานลักทรัพย์ประกอบด้วย (๑) เอาไป (๒) ทรัพย์สินของผู้อื่น^๓ และ (๓)

๒. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยทรัพย์สินบรรพ ๔ โดยศาสตราจารย์ประมุข สุวรรณพร หน้า ๘๐,
 และ คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์สิน โดยศาสตราจารย์ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช หน้า ๓๓๐
 ๓. คำอธิบายหลักกฎหมายลักษณะอาญา แผนกโจรกรรม, ประทศรัยแก้ทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๖๐ โดยหลวงอินทปรีชา
 หน้า ๑๑, และ ใ้คดีอาญาเล่ม ๒ ของเสด็จในกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ หน้า ๒๓๓

เจตนาทุจริต หากได้ระบุทรัพย์สินประเภทใดไม่ แต่จะต้องมีผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นเป็นประการ
สำคัญ ตรงข้าม ถ้าทรัพย์สินไร้เจ้าของ แม้จะมีใครครอบครองหลงเหลือก็ไม่ผิด ดังตัวอย่าง
ที่โดยคุณได้ ณ เบื้องต้น เพราะฉะนั้นความเห็นของท่านในแง่กรรมสิทธิ์จึงควรแก่การรับฟัง
เป็นอย่างยิ่ง

นักกฎหมายเป็นจำนวนมากเห็นว่า ลักทรัพย์อะไรเป็นผิดทั้งนั้น โดยมิได้แสดง
เหตุผลให้ปรากฏ ส่วนผู้เขียนเองเห็นว่า ทรัพย์สินที่กฎหมายบัญญัติว่าใครมีไว้เป็นความผิด
จะแปลว่าผู้มิไว้ไม่มีกรรมสิทธิ์นั้นไม่ถนัดนัก แม้จะมีไว้โดยผิดกฎหมาย แต่ผู้มิไว้ก็ยัง
เป็นเจ้าของ มีสิทธิที่จะใช้สอย จำหน่าย ได้ดอกผล ติดตามเอาคืนจากผู้ไม่มีสิทธิ ๑
ตลอดจนขัดขวางผู้อื่นมิให้สอดเข้าไปเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้น บุคคลผู้มิไว้จึงมีกรรมสิทธิ์
ในทรัพย์สินนั้นอยู่ ใครเอาไปด้วยเจตนาทุจริต จึงเป็นลัก มิฉะนั้นใครมีของเถื่อนไว้เลย
ต้องถูกเขายื้อแย่งฉกชิงเอาไปเสียหมด โดยไม่ได้รับความคุ้มครองของกฎหมาย หากใช้
ความมุ่งหมายของ ประมวลกฎหมาย อาญาไม่ จะตก เป็นของ แผ่นดินก็ ต่อเมื่อมีคำ
พิพากษาให้ริบ และจะเป็นของผู้อื่นก็ต่อเมื่อมีการโอน ก่อนนั้นยังเป็นของของเขายื้อ
จะอย่างไรก็ตาม ความเห็นของท่านนักนิติศาสตร์ที่ผู้เขียนได้วิจารณ์ไว้หน้าน่าจะถูกต้อง
ควรแก่การรับฟังมากกว่า หรือท่านผู้อ่านมีความคิดเห็นเป็นประการใด ขอได้โปรดให้
ความสว่างแก่ผู้เขียนด้วย จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง.

คำพิพากษาศาลฎีกา

(และบันทึกประกอบ)

ยล ธีรกุล
เลขานุการศาลฎีกา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๘/๒๕๐๕

เรื่อง การขาดนัดตาม พ.ร.บ. ล้มละลาย

นายอาด เนาวรัตน์

โจทก์

ระหว่าง นายสมิทธิ์ กับนางจรูญศรี ประทุมรัตน์

คู่ร้อง

บริษัทพลดิษฐ์วิวัฒน์ จำกัด

จำเลย

พ.ร.บ. ล้มละลายได้บัญญัติกระบวนพิจารณา เรื่องการขอรับชำระหนี้ไว้โดยเฉพาะเพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับความสะดวกรวดเร็วและเสียค่าใช้จ่ายน้อย มีลักษณะไม่เหมือนกับการฟ้องคดี ฉะนั้น จึงจะนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการฟ้อง เช่นคดีแพ่งสามัญมาใช้ไม่ได้

การที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หมายนัดให้เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ นำพยานหลักฐานไปให้สอบสวนนั้น เมื่อเจ้าหนี้ไม่ไปตามนัด จะถือว่าขาดนัดพิจารณา โดยอนุโลมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งย่อมไม่ได้

คดีเดิมศาลแพ่งมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาด ผู้ร้องได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ ต่อมาเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานศาลว่า ผู้ร้องกับเจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ๒ ครั้งแล้ว แต่ไม่นำพยานไปให้สอบสวน ขอให้จำหน่ายคำขอรับชำระหนี้ ศาลแพ่งจึงจำหน่ายคำขอรับชำระหนี้ ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายกคำสั่งศาลแพ่งให้ศาลแพ่งดำเนินการในเรื่องคำขอรับชำระหนี้ของผู้ร้องต่อไป เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ฎีกา

“ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาคดีแล้ว ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย มาตรา ๑๕๓ บัญญัติว่า กระบวนพิจารณาคดีล้มละลายให้ดำเนินเป็นการด่วน ส่วนใดที่พระราช

บัญญัติคนมิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้เข้าทบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สำหรับคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย ได้บัญญัติกระบวนการพิจารณาไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลายโดยเฉพาะ ทงนี้ก็เพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับความสะดวก เสือก่าใ้จ่ายน้อย และเพื่อให้รวดเร็วเจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ไม่ต้องมีอำนาจหรือส่งอำนาจขอรับชำระหนี้แก่ผู้ใดอีก วิธีการนี้มีลักษณะเหมือนการฟ้องคดี จึงจะนำทบทบัญญัติเกี่ยวกับการฟ้องเช่นคดีแพ่งสามัญมาใช้ไม่ได้

ส่วนการที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หมายนัดให้เจ้าหนี้นำพยานหลักฐานไปให้สอบสวนในเรื่องคำขอรับชำระหนี้ไม่มีผู้ใดแย้งรายนนั้น ไม่ใช่เป็นการกำหนดวันเริ่มต้นทำการสืบพยานเมื่อเจ้าหนี้ไม่ไปตามนัด จะถือว่าขาดนัดพิจารณาโดยอนุโลมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐๑ ย่อมไม่ได้ และการจำหน่ายคดีนั้น จะถือว่ามีผลเท่ากับยกคำขอรับชำระหนี้ไม่ได้เหมือนกัน เพราะการจำหน่ายคดีในคดีแพ่งสามัญ เจ้าหนี้อาจยื่นฟ้องได้ใหม่ แต่คำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายไม่มีทางปฏิบัติเช่นนั้นได้ กล่าวคือกว่าจะมีการส่งประกาศไต่ถ่วงเลยกำหนดเวลาที่ข้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ใหม่เสียแล้ว วิธีการเป็นคนละอย่าง ไม่อาจนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเรื่องการขาดนัดพิจารณาอนุโลมใช้ในเรื่องคำขอรับชำระหนี้ รายนได้ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้นชอบแล้ว

เหตุนี้ศาลฎีกาจึงพิพากษายืน ให้ยกฎีกาเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เสียดำทนายความชั้นฎีกาแก่ผู้ร้อง ๑๐๐ บาท (หนึ่งร้อยบาท)''

(สารกฤษิษา ไชยเจริญ สันติภริ พงษ์ปุษปาคม)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๖/๒๕๐๕

เรื่อง หลักฐานการกุมม อากรแสดมภ์

นายจรการ ไชยกลาง

โจทก์

ระหว่าง

นายชาญยุทธ ไชยคำมิ่ง

จำเลย

เอกสารที่จำเลยทำให้โจทก์มขอความรับรองการที่โจทก์จัดการงานให้จำเลยและต้องออกเงินทรองไป รวมทั้งสัญญามอบทรัพย์สินของจำเลยให้โจทก์มีอำนาจจัดการใช้สิทธิได้ด้วยนั้น มิใช่เป็นสัญญากุมมเงิน จึงไม่ต้องปิดอากรแสดมภ์ และรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีได้

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยตกเป็นผู้ต้องหาในคดีใช้เช็คไม่มีเงิน จำเลยขอร้องให้โจทก์
ใช้เงินให้แก่ผู้ล่าอาแทนโจทก์จึงใช้เงินแทนจำเลย จำเลยทำหนังสือรับรองการใช้หนี้แทนไว้
ให้โจทก์ แต่ภายหลังจำเลยไม่ใช้เงินให้โจทก์จึงขอให้ศาลบังคับ จำเลยปฏิเสธ ศาลชั้นต้น
เห็นว่า เอกสารที่จำเลยทำให้โจทก์เป็นสัญญากู้ยืมเงิน ไม่ปรากฏว่ามีตัวการแสดมภ์ จึงต้อง
ห้ามมิให้รับฟัง พิพากษายกฟ้อง แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้ศาล
ชั้นต้นชดเชยข้อใดเถียงตามประเด็นแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปความ จำเลยฎีกา

“ศาลฎีกาได้ฟังคำแถลงการณ์ของโจทก์และประชุมปรึกษาคดีแล้ว เห็นว่า เอกสาร
หมาย จ. ๑ มีข้อความแสดงเหตุและวัตถุประสงค์ที่ทำหนังสือฉบับนั้นกันว่า “ข้าพเจ้านายชาญยุทธ
ไชยกำมิ่ง ขอทำหนังสือสัญญาและหนังสือมอบอำนาจให้นายบรรการ ไชยกาล โดยข้อความดัง
ต่อไปนี้

ข้อ ๑ เดิมข้าพเจ้าถูกเป็นผู้ต้องหาเรื่องใช้เช็ค ท่านได้ช่วยเหลือจัดการในเรื่องนี้
โดยออกเงินทรองให้ ๓,๒๕๐ บาท (สามพันสองร้อยห้าสิบบาท) เพื่อจ่ายให้นายชอบ อ่องสว่าง
เพื่อไปถอนคืนให้เสร็จสิ้นกันไป และท่านได้จัดการให้เรียบร้อย

ข้อ ๒ ฯลฯ

ข้อ ๓ นับแต่ไป ข้าพเจ้าขอบบรรดาทรัพย์สินของข้าพเจ้าทั้งหมด คือ ฯลฯ
ให้ท่านมีอำนาจจัดการใช้สิทธิทุกอย่าง เช่น ขาย จำนอง เชิงเจ้าของทุกประการแทนข้าพเจ้า

เห็นได้ว่า เป็นเรื่องที่โจทก์ได้ช่วยเหลือจัดการงานให้จำเลย ในเรื่องที่จำเลยถูกเป็น
ผู้ต้องหาใช้เช็ค โจทก์ต้องออกเงินทรองให้จำเลย ๓,๒๕๐ บาท เพื่อจ่ายให้นายชอบ อ่องสว่าง
ให้ถอนคืนนั้นเสร็จสิ้นกัน ซึ่งโจทก์ได้จัดการให้จำเลยแล้ว จำเลยจึงทำหนังสือเอกสารหมาย
จ. ๑ ให้โจทก์เพื่อรับรองการที่โจทก์จัดการงานให้จำเลยและต้องออกเงินทรองไปนั้น รวมทั้ง
สัญญาว่า มอบทรัพย์สินของจำเลยให้โจทก์มีอำนาจจัดการใช้สิทธิได้ด้วย มิใช่สัญญากู้ยืมเงิน
อันจะต้องมีตัวการแสดมภ์ตามประมวลรัษฎากร ดังที่จำเลยฎีกาโต้เถียงมา เอกสารหมาย จ. ๑
จึงรับฟังเป็นพยานหลักฐานในคดีนี้ ศาลอุทธรณ์พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้ศาล
ชั้นต้นชดเชยข้อใดเถียงตามประเด็นที่โจทก์จำเลยกำหนดไว้แล้วพิพากษาใหม่ตามรูปความ ชอบ
แล้ว ฎีกาจำเลยไม่มีเหตุผลจะเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ได้

ศาลฎีกาจึงพิพากษาขึ้นตามศาลอุทธรณ์ คำอุทธรณ์ยอมในชั้นนี้ให้เป็นพิพากษา
จำเลย."

(อรรถไพศาลศรีดี ประมุข สุวรรณศรี โทษม เลขานุการ)

หมายเหตุ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เอกสารที่จำเลยทำให้อีกฝ่ายไม่ใช่สัญญาซื้อขายเงิน อันจะ
ต้องปิดอากรแสตมป์ ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๑๔
ตราสารที่ต้องปิดอากรแสตมป์บริบูรณ์ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๑๔
นั้น จะต้องเป็นตราสารที่มีลักษณะแห่งตราสารตามบัญชีอัตราอากรแสตมป์
ในประมวลรัษฎากรด้วย ถ้าเป็นตราสารอื่นใดที่ไม่มีลักษณะตราสารตาม
บัญชีอัตราอากรแสตมป์ในประมวลรัษฎากรแล้ว ก็ไม่ต้องปิดอากรแสตมป์ ก็
รับฟังเป็นพยานได้ เช่นสัญญาซื้อขายเงินต้องปิดอากรแสตมป์ แต่เอกสารที่ผู้
มีมาขอผิดชำระหนี้เงินกู้ต่อไป อันเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินเหมือนกัน
แต่ไม่ใช่สัญญาซื้อขายเงิน จึงไม่ต้องปิดอากรแสตมป์ก็รับฟังเป็นพยานได้.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๑/๒๕๐๕ เรื่อง การนับโทษต่อจากโทษจำคุกตลอดชีวิต
พนักงานอัยการประจำศาลจังหวัดแม่ฮ่องสอน โจทก์
ระหว่าง นายชื้อ (กระเหรียง) จำเลย

การจะนับโทษจำคุกต่อจากคดีเรื่องอื่นหรือไม่ นั้น เป็นดุลพินิจของศาล หากปรากฏ
ว่าจำเลยได้รับโทษในคดีเรื่องอื่นถึงจำคุกตลอดชีวิตอยู่แล้ว โดยปกติเมื่อไม่มีเหตุพิเศษ ศาลก็ไม่
นับโทษต่อให้

คดีนี้ ศาลฎีกาพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๘,
๓๓๐, ๓๓๓ ๑. จำคุก ๒๐ ปี ฐานปรานีรับตำรวจ ก่อเหตุร้ายถึงแก่ชีวิต ๑๐ ปี นับแต่วันต้อง
ขังในคดีนี้ โจทก์อุทธรณ์ขอให้เพิ่มโทษต่อจากคดีอาญาเลขแดงที่ ๔๖/๒๕๐๓ ศาลอุทธรณ์
พิพากษาขึ้น โจทก์ฎีกา

“ศาลฎีกาได้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่แล้ว เห็นว่าการจะให้นับโทษจำเลยตั้งต้นแต่เมื่อใด เป็นดุลพินิจของศาล การจะให้นับโทษต่อจากคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๔๒/๒๕๐๓ ของศาลมณฑลทหารบกที่ ๔ (ศาลจังหวัดแม่สอด) จำเลยได้รับโทษจำคุกตลอดชีวิตอยู่แล้ว โดยปกติเมื่อไม่มีเหตุพิเศษศาลก็ไม่นับโทษคนต่อจากคดีเรื่องก่อน ที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ไม่นับโทษจำเลยในคดีนี้ต่อจากคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๔๒/๒๕๐๓ จึงชอบแล้ว ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น จึงพิพากษายืน ยกฎีกาโจทก์”

(บรรณกิจบรรณสาร ตัญญา ธรรมศักดิ์ สอาด นาวิเจริญ)

หมายเหตุ การนับโทษจำคุกจำเลยต่อจากคดีเรื่องอื่นหรือไม่นั้นเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่าเป็นดุลพินิจของศาลจะต่อหรือไม่ก็ได้ จะต่อกันจนจำเลยต้องจำคุกถึง ๖๐-๗๐ ปี ก็ได้ เพราะเป็นโทษหลายคดีด้วยกัน

ปัญหาควมมีชั้นในเรื่องจำเลยถูกจำคุกตลอดชีวิตแล้ว มากระทำผิดอีกจนศาลพิพากษาลงโทษจำคุกใหม่ จะนับโทษต่อจากโทษจำคุกตลอดชีวิตได้หรือไม่

ในปัญหาข้อนี้มีแห่งที่จะพิจารณาประกอบได้หลายประการ คือตามธรรมดา นั้นน่าจะถือว่า คน ๆ หนึ่งมีชีวิตเดียวเท่านั้น จึงควรลงโทษตลอดชีวิตครั้งเดียว ถ้าตัดสินให้นับโทษต่อ ก็เท่ากับว่าตายแล้วยังให้นับโทษต่อไปอีก เพราะได้นับโทษต่อจากคดีแรกที่พิพากษาให้จำคุกตลอดชีวิต

แต่ในทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์นั้น โทษจำคุกตลอดชีวิต อาจมีโอกาสดลลงมาได้ตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้ ฉะนั้น โทษตลอดชีวิตอาจไม่ตลอดชีวิตเสมอไป คนเคยกระทำผิดต้องโทษตลอดชีวิตแล้วครั้งหนึ่ง อาจทำผิดได้อีกโดยไม่ต้องได้รับโทษ ถ้าถือหลักไม่ต่อโทษจำคุกตลอดชีวิต

สมมติว่า จำเลยถูกจำคุกตลอดชีวิต แต่ได้รับพระราชทานอภัยโทษจนเหลือจำคุก ๒ ปี ไปกระทำผิดอีกในภายหลัง เราจะสั่งให้นับโทษต่อใหม่

ตัวอย่างการนับโทษต่อและไม่ต่ออาจมีผลหล่อมล้ากันมาก เช่นจำเลยคนหนึ่งถูกศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกตลอดชีวิต แล้วภายหลังกระทำผิดอีก ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกตลอดชีวิตแต่ไม่นับโทษต่อ แล้วทำผิดอีก ศาลพิพากษา

ให้ลงโทษจำคุกตลอดชีวิตอีก แต่ไม่นับโทษต่อ แต่ต่อมาได้รับอภัยโทษเหลือจำคุกเพียง ๒๐ ปี ผลก็คือถูกจำคุก ๒๐ ปี แต่ถ้าจำเลยถูกลงโทษ ๕ ปีก็คิดได้ละ ๑๐ ปี นับโทษต่อกันก็กลายเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี แม้มีการอภัยโทษให้ ก็ยังมีโทษมากกว่าโทษจำคุกตลอดชีวิตที่ได้รับการลดโทษแล้ว

ตามข้อวินิจฉัยของศาลฎีกาในคดีนี้ ย่อมเป็นบรรทัดฐานว่า แม้จะเป็นโทษตลอดชีวิต ศาลก็นับโทษต่อได้ แต่ตามปกติเมื่อไม่มีเหตุพิเศษ ศาลก็จะไม่นับโทษต่อให้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๕/๒๕๐๕

เรื่อง หมิ่นประมาท

นายเสรี อินทสมบัติ

โจทก์

ระหว่าง

นายถ้วน มนตรีพิลา

จำเลย

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๒๖, ๒๓๘ โดยกล่าวในฟ้องว่า จำเลยได้โฆษณาด้วยเครื่องกระจายเสียงต่อชุมชนซึ่งมาประชุมกันว่า “ ทนายความเมืองร้อยเอ็ดคบไม่ได้ เป็นนกสองหัว เขยิบเรือสองแฉก เป็นมวยล้ม ว่าความที่แรกดี ครั้นได้รับเงินแล้วก็เป็นอย่างอื่น ” และได้กล่าวในฟ้องด้วยว่า ทนายความจังหวัดร้อยเอ็ดมีอยู่เพียง ๑๐ คน และในขณะที่จำเลยกล่าว จำเลยได้เห็นโจทก์ซึ่งเป็นทนายความคนหนึ่งประกอบอาชีพว่าความอยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ดเข้าประชุมอยู่ด้วย กับยืนยันมาในฟ้องว่า การที่จำเลยกล่าวเช่นนั้น ก็โดยมีเจตนาหมิ่นประมาทใส่ความโจทก์และบรรดาผู้ประกอบอาชีพทนายความในจังหวัดร้อยเอ็ดทุกคนให้ได้รับความเสียหาย ดังนี้ เป็นฟ้องทวงกรไ้มการไต่สวนมูลฟ้อง ฟังขอเท็จจริงต่อไป

โจทก์ฟ้องจำเลยดังกล่าว ศาลชั้นต้นตั้งในคำฟ้องว่า ตามคำบรรยายฟ้องไม่ปรากฏโดยชัดแจ้งว่าจำเลยหมายถึงตัวโจทก์ เป็นแต่จำเลยกล่าวมาลอยๆ ยังไม่พอถือว่าโจทก์เป็นผู้เสียหาย จึงไม่ประทับฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน แต่มีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์นายหนึ่งทำ
ความเห็นแย้ง โจทก์ฎีกา

“ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาคัดแล้ว ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยว่า
ข้อความที่จำเลยกล่าวตามฟ้อง มีนัยถึงตัวโจทก์หรือทนายความในจังหวัดร้อยเอ็ดทุกคน และ
ควรจะให้ มีการได้ส่วนมูลฟ้องฟ้องขอเท็จจริงเสียก่อนหรือไม่ ศาลฎีกาได้วินิจฉัยปัญหาโดยที่
ประชุมใหญ่แล้วเห็นว่า โจทก์ได้กล่าวในฟ้องว่าทนายความจังหวัดร้อยเอ็ดมีอยู่ในวันที่จำเลยกล่าว
ข้อความเพียง ๑๐ คน และในขณะที่จำเลยกล่าว จำเลยได้เห็นโจทก์ซึ่งเป็นทนายความคนหนึ่ง
ประกอบอาชีพว่าความอยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ดเข้าประชุมอยู่ด้วย กับยืนยันว่า การที่จำเลยกล่าว
เช่นนั้นก็ได้โดยมีเจตนาหมิ่นประมาทใส่ความ โจทก์และบรรดาผู้ประกอบอาชีพทนายความในจังหวัด
ร้อยเอ็ดทุกคนให้ได้รับความเสียหาย เมื่อขอเท็จจริงที่โจทก์บรรยายฟ้องมีอยู่ดังนี้ จึงควรที่จะ
ดำเนินการได้ส่วนมูลฟ้องของโจทก์ต่อไปก่อน ฎีกาของโจทก์ฟังชอบ

โดยเหตุนี้ จึงให้ยกคำสั่งศาลชั้นต้นและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เสีย ให้ศาลชั้นต้น
ดำเนินการได้ส่วนมูลฟ้องต่อไป แล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ตามรูปคดี”

(เจน เวชศิลป์ ไชยเจริญ ถนิตศิริ โปชม เสงฆานนท์)

หมายเหตุ ข้อวินิจฉัยของศาลฎีกาที่วินิจฉัยไว้เกี่ยวกับปัญหาทำนองนี้เคยมีมาแล้วดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๔๘/๒๔๘๘ ถ้อยคำที่จำเลยกล่าวต่อบุคคลหลาย
คนในงานวัดว่า “พระวัดนี้คตหนึ่ง พระวัดนี้เลวมาก ดูหนึ่งบ้าง บ้าผู้หญิงบ้าง
พระวัดนี้เลวที่สุด พระไม่มีศีล” เป็นถ้อยคำที่หมิ่นประมาทพระภิกษุในวัด
นั้นทุกรูป และพระในวัดนั้นก็มีย้อยเพียง ๖ รูป พระภิกษุรูปหนึ่งย่อมมีอำนาจ
ร้องทุกข์ได้ เพราะเป็นผู้เสียหายด้วยคนหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๒๕/๒๔๘๘ ได้ความว่าจำเลยเป็นบรรณาธิการ
หนังสือพิมพ์ ลงโฆษณาข้อความว่า “ ฯลฯ ผมกำลังได้รับความโกรธแค้น
อย่างสาหัสเพราะน้ำมือของ นายโจทกรมแห่งโรงพยาบาลศิริราช เรื่องของผมมี
ดังนี้ ภรรยาเป็นข้าราชการ ทางรัฐบาลได้มีคำสั่งให้ไปตรวจร่างกาย ฯลฯ เมื่อ
ภรรยา ของผม เข้าไปในห้อง ก็ถูก นายแพทย์ชาย บังคับให้เปลื้องผ้า ออก ทมด
ภรรยาของผมปฏิเสธ แต่นายแพทย์ผู้นั้นขู่ว่า ฯลฯ เธอถึงร้องไห้ แต่ก็จำ

คือยอมเปลื้องผ้าออกหมดสิ้นตามคำสั่งของนายแพทย์คนนั้น เมื่อเปลื้องผ้าออกหมดแล้ว ก็โดนบีบคั้นให้นอนบนเตียงอีกด้วย ภายในห้องนั้นมีภรรยาของผมนั่งกับนายแพทย์คนนั้นสอดส่องเท่านั้น หมอคนนั้นได้ลูบคลำร่างกายของภรรยาผมไปมา บางครั้งก็บีบเคล็ดนิ้วเท้าส่วนอันเป็นของสงวนของสตรีเพศอีกด้วย ฯลฯ” สาธุภาววินิจัยว่า คำโฆษณาของจำเลยมีความหมายเฉพาะนายแพทย์ชายคนหนึ่งขอโรงพยาบาลศิริราช ที่ได้ทำการตรวจโรคข้าราชการสตรีเท่านั้น ไม่มีข้อความใดที่จะแสดงว่ากินความถึงนายแพทย์ทุก ๆ คนขอโรงพยาบาลศิริราชถูกจำเลยหมิ่นประมาท ฯลฯ ในคดีนี้โจทก์ทำได้น่าสืบว่า นายแพทย์ชายคนใดเป็นผู้ที่ถูกจำเลยกล่าวใส่ความหมิ่นประมาทอย่างไรไม่ จิตราบไม่ได้ว่า นายแพทย์ ชายคนใด แห่งโรงพยาบาล ศิริราช เป็นผู้ได้รับความเสียหายอันเนื่องจากการกระทำของจำเลย ทั้งการฟ้องของโจทก์ก็ไม่มีช่องทางจะแสดงให้เห็นว่า จำเลยมุ่งหมายกล่าวใส่ความนายแพทย์เฉลิม ๆ จึงไม่ใช่ผู้เสียหาย

คดีนี้ตามฟ้องของโจทก์ แม้จะมีว่าจำเลยกล่าวหมิ่นประมาทนายความเมืองร้อยเอ็ดไม่เจาะจงถึงโจทก์โดยเฉพาะก็ดี แต่โจทก์ก็ยังบรรยายฟ้องยืนยันไว้ดีกว่า จำเลยกล่าวเช่นนั้นก็โดยจำเลยเห็นโจทก์เข้าประชุมมอด้วย และจำเลยก็รู้ว่าโจทก์เป็นทนายและมุ่งหมายหมิ่นประมาทโจทก์ จึงเป็นฟ้องที่พอจะถือได้ว่าจำกัดตัวพอสมควรแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๖, ๓๒๗/๒๕๐๕ เรื่อง ควบคุมตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๒, ๑๕
นายมนต์ พรหมบุญ กับพวกรวม ๔๗ คน ผู้ร้อง
ระหว่าง

นางเจ็ชจันทร์ ฐาปนินต์ กับพวกรวม ๗๕ คน ผู้ร้อง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ วางหลักเป็นประกันเสรีภาพ
ของประชาชนไว้ ๒ ตอน ตอนต้นจะควบคุมตัวผู้ต้องหาเกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี

ไม่ได้ ตอนที่สองความจำเป็นดังกล่าวจะจำเป็นเพียงใดก็ตาม ก็จะต้องคุ้มเกินกว่ากำหนดเวลา
ตั้งบัญญัติไว้ไม่ได้

ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๒ เป็นการแก้ไขและขยายระยะเวลาขึ้นสูงดังกำหนดไว้ใน
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ ไม่ได้ยกเลิกหลักใหญ่ของมาตราที่ให้ควบคุม
ผู้ต้องหาได้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น

ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๒ ให้อำนาจควบคุมผู้ต้องหาในกรณีทำผิดต่อพระราช
บัญญัติกอมมิวนิสต์ ฯลฯ ได้เท่าที่จำเป็นแก่การสอบสวนเท่านั้น ไม่ใช่ให้ควบคุมโดยไม่มีกำหนด

คดีต้องดำเนิน ศาลพิจารณาคำตั้งและคำพิพากษารวมกัน ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า
เนื่องจากได้มีการปฏิวัติเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ เจ้าพนักงานตำรวจได้ทำการจับกุมผู้ร้องใน
ข้อหาว่ามีการกระทำความผิดเป็นคอมมิวนิสต์ และความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ เริ่มแต่วันที่ ๒๑
ตุลาคม ๒๕๐๑ แล้วควบคุมตลอดมาจนบัดนี้ ขอให้ศาลมีคำสั่งว่าพนักงานสอบสวนควบคุมผู้ร้อง
ไว้โดยมิชอบ และขอให้ปล่อยตัวผู้ร้องคืนและศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้ยกคำร้อง
เพราะเห็นว่าข้อหาที่ผู้ร้องถูกกล่าวหาอยู่ในอำนาจศาลทหาร ศาลพลเรือนไม่มีอำนาจ
พิจารณาคดี แต่ศาลฎีกาให้ศาลชั้นต้นรับคำร้องไว้แล้วมีคำสั่งใหม่ตามรูปคดี

ศาลชั้นต้นเห็นว่า ผู้ร้องถูกควบคุมอยู่ในระหว่างสอบสวนตามประกาศคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ ๑๒ ฟังไม่ได้ว่าต้องควบคุมอยู่โดยผิดกฎหมาย ให้ยกคำร้อง และศาลอุทธรณ์พิพากษา
ยืน ผู้ร้องฎีกา

“ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนฟังคำแถลงการณ์และปรึกษาคนในที่ประชุมใหญ่แล้ว เห็น
สมควรที่จะพิจารณาประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๒ ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๐๑ เสีย
ก่อน ประกาศฉบับนั้นความดังนี้

“โดยที่การกระทำความผิด ต่อพระราชบัญญัติ บ่อนกั้นการกระทำ อันเป็น กอมมิวนิสต์
พ.ศ. ๒๔๘๕ เป็นความผิดที่พิเศษเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ และความสงบเรียบร้อย
ของประชาชน เฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนี้ จึงควรดำเนินการด้วยความเด็ดขาด
ให้ได้ผลเพื่อความมั่นคงของประเทศและความสงบสุขของประชาชน และโดยที่บัดนี้ ได้มีประกาศ
ให้ใช้กฎอัยการศึกแล้ว

หัวหน้าคณะปฏิวัติจึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้.

๑. บรรดาเกณฑ์ขอหาว่า กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๔๘๕ ไม่ว่าจะมิขอหาว่ากระทำผิดอย่างอื่นด้วยหรือไม่ และไม่ผู้ต้องหาจะถูกควบคุมอยู่แล้วในวันหรือก่อน หรือหลังวันประกาศนี้ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้ตลอดระยะเวลาที่ทำการสอบสวน โดยมีต้องปฏิบัติการในเรื่องกำหนดระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหา ดังที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

๒. ฯลฯ

๓. ฯลฯ ..

ประกาศฉบับนี้ใช้สำหรับขอหาว่า กระทำผิดต่อพระราชบัญญัติ ป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๔๘๕ ให้อำนาจพนักงานสอบสวนที่จะควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้ตลอดระยะเวลาที่ทำการสอบสวน โดยมีต้องปฏิบัติการในเรื่องกำหนดระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหา ดังที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย พิจารณาแล้วเห็นได้ทันทีว่า เป็นการให้อำนาจควบคุมผู้ต้องหาในกรณีกระทำผิดต่อพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ฯ เพื่อทำการสอบสวน แต่จะคิดว่าให้อำนาจควบคุมได้ตลอดไปไม่มีกำหนดนั้น เป็นไปไม่ได้ เพราะการให้อำนาจควบคุมก็เพื่อประโยชน์แก่การสอบสวน แม้แต่การลงโทษในทางอาญายังมีกำหนดเวลา นอกจากจะเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตแล้ว ก็ในการควบคุมเพียงเพื่อการสอบสวนจะไม่มีกำหนดในระบอบประชาธิปไตย การเทอดทูนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเป็นหลักการที่สำคัญ การแปลว่าให้อำนาจควบคุมโดยไม่มีกำหนดเวลา เท่ากับให้ร้ายคณะปฏิวัติว่า ไม่ห่วงใยในเสรีภาพของบุคคลผู้ต้องหาอันเป็นสิ่งที่หวงแหน ซึ่งหาอาจที่จะเป็นไปไม่ได้ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๒ นี้กล่าวว่า “ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้ตลอดระยะเวลาที่ทำการสอบสวน” ถ้อยคำที่ใช้ในประกาศฉบับนี้ ก็ให้ความเข้าใจอยู่แล้วว่า ให้อำนาจพนักงานสอบสวนที่จะควบคุมผู้ต้องหาดังกล่าวไว้เท่าที่จำเป็นแก่การสอบสวนเท่านั้น มิใช่ว่าจะควบคุมไว้ได้เฉย ๆ โดยไม่ทำการสอบสวน หรือทำการสอบสวนเสร็จแล้วยังควบคุมต่อไปอีกได้ หรือละเลยไม่เร่งรัดการสอบสวนให้ดำเนิน ไปโดยรวดเร็วตามสมควร

เรื่องสอบสวนนมับัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ บัญญัติไว้ดังนี้.-

“ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี

ในกรณีซึ่งเป็นการผิดลหุโทษ หรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะตามคำให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขาอยู่ที่ไหนเท่านั้น

ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาลรวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น เพื่อทำการสอบสวน หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะขัดเวลาเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงก็ได้เท่าเหตุจำเป็น แต่มิให้เกินเจ็ดวัน

ถ้าเกิดความจำเป็นที่จะควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่ากำหนดเวลาในวรรคก่อน เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้น ให้ส่งผู้ต้องหาศาล ให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายจับผู้ต้องหาผู้นั้นไว้

ในกรณีความผิดอาญาที่ได้กระทำลงมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือน แต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวัน และรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบวัน

ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่นอกเขตของศาลซึ่งได้ส่งขังผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องขอให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการสอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่ส่งขังไว้เห็นเป็นการสมควรก็ให้ส่งโอนไป”

มาตรา ๘๗ นี้ วางหลักไว้เป็นประกันเสรีภาพของประชาชนว่า พนักงานสอบสวนจะควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้ก็เพียงไม่เกินจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี และบัญญัติกำกับไว้อีกที่

หนึ่งว่า ความจำเป็นดังกล่าวต้องไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมงหรือ ๗ วัน หรือสามแต่ศาลจะสั่งซึ่งได้ซึ่ง
 ต้องไม่เกิน ๙๔ วัน เป็นการกำหนดชั้นสูงไว้เป็นประกันเสรีภาพของประชาชนอีกชั้นหนึ่ง บท
 บัญญัติของมาตรา ๙๙ จึงเป็นสองตอน คือดอนต้นว่า จะควบคุมผู้ต้องหาเกินกว่าจำเป็นตาม
 พฤติการณ์แห่งคดีไม่ได้ ตอนที่สองว่า ความจำเป็นดังกล่าวแล้ว จะจำเป็นเพียงใดก็ตาม ก็ยัง
 มีกำหนดเวลาดังบัญญัติไว้ รวมความว่า ไม่ใช่จะควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้ ๔๘ ชั่วโมง ๗ วัน หรือ
 ศาลจะให้อำนาจไว้ครบ ๙๔ วันเสมอไป จะกระทำได้อันใดก็ตามก็ตาม เช่นเรื่องการจะสอบสวน
 เสรีภายใน ๓ วัน จะขังผู้ต้องหาไว้ ๗ วันหาได้ไม่ตั้งนับต้น ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๒
 เป็นการแก้ไขและขยายระยะเวลาชั้นสูงดังกล่าวไว้ในมาตรา ๙๙ ดังกล่าว ไม่ได้ยกเลิกหลัก
 ใหญ่ของมาตรา ๙๙ ที่ให้ขังผู้ต้องหาได้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากคำประกาศฉบับ
 ที่ ๑๒ นี้ ซึ่งคำว่า ให้มีอำนาจควบคุม โดยไม่ต้องปฏิบัติตามในเรื่องกำหนดระยะเวลาการควบคุม
ผู้ต้องหา ดังที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย จึงเป็นการแก้ไขแต่เฉพาะกำหนดระยะเวลาชั้นสูงเท่านั้น
 หาได้กระทบกระเทือนถึงหลักใหญ่ที่ว่าขังผู้ต้องหาได้ก็แต่เพียงเท่าที่จำเป็นแก่การสอบสวนเท่า
 นั้นไม่

สรุปแล้ว ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเห็นว่า ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๒ ให้อำนาจพนักงาน
 สอบสวนที่จะควบคุมผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์
 พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้เท่าที่จำเป็นแก่การสอบสวน ไม่ใช่ทำให้ควบคุมได้โดยไม่มีกำหนด เมื่อประกาศ
 ฉบับนี้มีความหมายเหียงดังกล่าวแล้ว ข้อที่ผู้ร้องฎีกาว่าเป็นการขัดต่อธรรมเนียมการปกครองหรือ
 ประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นอันตกไป ประกาศนี้ยังคงใช้
 ได้อยู่ เพราะนอกจากจะไม่มีอะไรยกเลิกแล้ว ยังมีพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ทำการ
 ปฏิวัติเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ พุทธศักราช ๒๕๐๒ รับรองอีกด้วย ฎีกาของผู้ร้องในข้อ
 ฟังไม่รับ

เมื่อประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๒ มีความหมายดังกล่าว ก็มีข้อต้องพิจารณาต่อไปว่า
 การที่ผู้ร้องถูกควบคุมเป็นไปตามอำนาจที่ประกาศให้ไว้หรือเกินอำนาจที่ประกาศนั้นให้ กล่าว
 คือตามความจำเป็นแก่การสอบสวนหรือไม่ ผู้ร้องชุดแรกร้องว่าได้ถูกจับกุมและควบคุมต่างวันกัน
 แต่อยู่ในระหว่างวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๑ กับวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๐๒ ส่วนชุดที่ ๒ ร้องว่าถูกจับ

กุมและควบคุมต่างวันกัน แต่อยู่ในระหว่างวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๑ ถึงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๐๓ ศาลชั้นต้นได้สอบถามผู้ร้องและ พล.ต.ต. พจน์ เกษะนันท์ ผู้บังคับการตำรวจสันติบาลรับกัน ว่า ในจำนวนผู้ร้องชุดแรกได้ถูกฟ้องไปแล้ว ๒๑ คน ตาย ๑ คน คงต้องควบคุมอยู่ในระหว่างสอบสวน ๒๕ คน ต่อมาได้มีการสอบถามผู้ร้องทั้งหมดและ พ.ต.อ. เออ เอมะปาน พ.ต.อ. เออ เอมะปานว่า จำนวนสำหรับผู้ร้องบางคนได้ส่งไปยังอัยการศาลทหารและกองคดีศาลแขวงกรมตำรวจเพื่อพิจารณาแล้ว บางจำนวนยังสอบสวนและสอบสวนเพิ่มเติมอยู่ พร้อมทั้งส่งบัญชีจำนวนการสอบสวน แสดงว่าจำนวนไหนอยู่ที่ไหน กำลังทำอะไร ฝ่ายผู้ร้องแถลงว่าไม่อาจโต้แย้งคัดค้าน เพราะไม่อาจทราบได้

ในการที่จะพิจารณาว่า ผู้ร้องคนใดถูก ควบคุม ในชั้นสอบสวน เกินกว่าที่ประกาศ คณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๒ ให้อำนาจไว้หรือไม่นั้น ต้องพิจารณาเป็นราย ๆ ไป สุดแล้วแต่ความจำเป็นในการสอบสวน สำหรับผู้ร้องที่ถูกฟ้องแล้วย่อมพ้นจากการสอบสวน เป็นเรื่องอยู่ในอำนาจของศาลที่พิจารณาคดีนั้น ๆ คงมีแต่บรรดาผู้ร้องที่ถูกควบคุมอยู่ในระหว่างสอบสวน ในการที่ผู้ร้องต้องควบคุมอยู่ในระหว่างสอบสวนจนถึงบัดนี้นับเป็นปี ๆ ในเบื้องต้นก็ดูเกินความจำเป็น เพราะเป็นเวลานานอยู่ แต่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเห็นว่า จะฟังเช่นนั้นเป็นเด็ดขาดทีเดียวจะเป็นการด่วนเกินไป เพราะพนักงานสอบสวนอาจมีความจำเป็นอันเป็นการสมควรก็ได้ ครั้นจะฟังเพียงข้อเท็จจริงเท่าที่ศาลอาญาได้สอบถามมา ก็ยังหาเพียงพอที่จะขาดใจไม่ ที่ผู้ร้องแถลงว่าผู้ร้องไม่อาจจะโต้แย้งคัดค้านของพนักงานสอบสวนได้เพราะไม่ทราบนั้น เป็นเรื่องเห็นได้อยู่ เพราะผู้ร้องเป็นผู้ต้องหา และต้องควบคุมโดยพนักงานสอบสวน เหตุที่จับผู้ต้องหา มเรื่องจะต้องสอบสวนผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ต้องหาประการใด การสอบสวนได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ยังจำเป็นจะต้องดำเนินไปอีกเพียงใด มีพยานหลักฐานจะต้องสอบสวนอย่างไรบ้าง พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนมาโดยเร่งรัดหรือต้องเสียเวลาบ้างเพราะเหตุใด จำเป็นเพียงใด เหล่านี้ย่อมเป็นเรื่องของพนักงานสอบสวน และพนักงานสอบสวนเท่านั้นที่จะทราบ ผู้ร้องห้ามทางจะทราบไม่ คดีคนผู้ร้องว่าต้องถูกควบคุมโดยมีข้อด้วยกฎหมาย เป็นการร้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๐ ศาลขอที่จะสอบถามพนักงานสอบสวนว่า มีความจำเป็น แก่การสอบสวน ที่จะต้องควบคุมผู้ร้องคนใดไว้ต่อไปอย่างไรหรือไม่ และสมควรเพียงใด หากปรากฏว่าผู้ร้องคนใดถูกควบคุมมาเกินกว่าความจำเป็นในการสอบสวนแล้ว ก็ขอที่จะส่งปล่อยผู้ร้องคนนั้นเสีย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ศาลฎีกาจึงพร้อมกันพิพากษาให้ยกคำสั่งของศาลอาญาและ
คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ย้อนสำนวนไปให้ศาลอาญาดำเนินการได้สวนต่อไปตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๐ แล้วมีคำสั่งตามแนวข้อกฎหมายดังกล่าวแล้วตามควร
แก่รูปเรื่อง ”

(จํารุณเนติศาสตร์ สารกิจปริชา พจน์ อยู่นุ่ปาคม)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๑๘/๒๕๐๕

เรื่อง เจ้าพนักงานทุจริตต่อหน้าที่

พนักงานอัยการกรมอัยการ

โจทก์

ระหว่าง

จํานายสืบตำรวจ รดช ชาติผล

จำเลย

จำเลยเป็นตำรวจกองบังคับการตำรวจรถไฟ มีหน้าที่อารักขาพนักงานรถไฟ สืบสวน
คดี และถ่ายรูปประกอบคดีในเขตการรถไฟ แต่กองบังคับการไม่มีบันพก และกล้องถ่ายรูปใช้
จึงให้จำเลยเบี่ยงจากกองกำกับการตำรวจรถไฟเพื่อใช้ในราชการ เจ้าหน้าที่ได้มอบบันพก ๑ กระบอก
และกล้องถ่ายรูป ๑ กล้องให้แก่จำเลยไปเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลย ต่อมาจำเลยหลบ
หนีราชการ และได้เบียดบังเอาบันพกและกล้องถ่ายรูปนั้นไว้เป็นของตนโดยทุจริต ดังนั้น จำเลยมิใช่
เจ้าพนักงานซึ่งทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๗ แห่งประมวล
กฎหมายอาญา จึงไม่ผิดตามมาตรานี้ แต่ผิดตามมาตรา ๑๕๘

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ ๑๕๘ ศาล
ชั้นต้นลงโทษจำเลยตามมาตรา ๑๕๘ คำขอที่ให้ลงโทษตามมาตรา ๑๔๗ ให้ยกเสีย ศาล
อุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกาขอให้ลงโทษตามมาตรา ๑๔๗ ด้วย

“ ศาลฎีกาตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาแล้ว บัญญัติว่าศาลฎีกาว่า การที่จำเลย
ได้กระทำให้ความมาเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ หรือไม่

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ บัญญัติว่า ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานหน้าที่ขอ ทำ
จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดย
ทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสียต่อระหว่างโทษจำคุก ฯลฯ

มาตรา ๑๕๘ บัญญัติว่า ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไป
เสีย หรือทำให้สูญหาย หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดอันเป็นหน้าที่ของตนที่จะ
ปกครองหรือรักษาไว้ ฯลฯ

โจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยตามกฎหมาย ๒ บทนี้ แต่ศาลล่างทั้งสองศาลฟังต้องกันว่า
การกระทำของจำเลยไม่เป็น ความผิด ตามมาตรา ๑๔๗ คง เป็นความผิดตามมาตรา ๑๕๘ บทเดียว
โจทก์จึงฎีกาว่า ระหว่างที่จำเลยได้รับมอบหมายทรัพย์สินดังกล่าวไว้ในครอบครองของจำเลย จำเลย
ย่อมมีหน้าที่ปกครองรักษาด้วย เมื่อเสร็จหน้าที่แล้ว จำเลยไม่ส่งคืน กลับเบียดบังเป็นของตน
โดยทุจริต ก็ควรมีความผิดตามมาตรา ๑๔๗

ศาลฎีกาเห็นว่า ข้อเท็จจริงที่ปรากฏหน้าที่ของจำเลยก็คือ ทำการอารักขาพนักงานรถ
ไฟ สืบสวนคดีและถ่ายรูปประกอบคดี มิใช่เป็นเจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่ขอ ทำ จัดการ หรือรักษา
ทรัพย์สินใดดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๗ การที่จำเลยรับเงินและกล้องถ่ายรูปไว้ ก็มิใช่หน้าที่เพียงจะ
ปกครองหรือรักษาไว้เพื่อใช้ในการปฏิบัติตามราชการเกี่ยวแก่หน้าที่ของจำเลยเท่านั้น การกระทำ
ดังกล่าวกฎหมายได้บัญญัติเป็นความผิดไว้ตามมาตรา ๑๕๘ แล้ว หาเป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๗
ไม่ ศาลล่างทั้งสองศาลวินิจฉัยมาชอบแล้ว ศาลฎีกาพิพากษายืน "

(คร้าม สีวชะวีโรจน์ ชวน สิงหนกะ อนุสรณ์นิติสาร)

สภาพประชาชน การอาชีพ การคมนาคม ในภาค ๕

เจริญ ไชยคุปต์

อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๕

สวัสดี ท่านผู้ช่วยผู้พิพากษา

ก่อนอื่นผมขอแสดงความยินดีที่ท่านสอบได้เป็นผู้ช่วยผู้พิพากษา ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งท่านเป็นผู้พิพากษาเมื่อได้อบรมเสร็จแล้วต่อไป การดำเนินชีวิตในอาชีพอันสูงเกียรติในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์นั้น มีน้อยคนนักที่จะมีโอกาสดีเช่นนั้น จึงขอให้ท่านทั้งหลายโปรดช่วยกันรักษาเกียรติและอุดมการณ์อันสูงเด่นของตุลาการให้ยืนยงและยั่งยืนไป ดังเช่นบรรพตตุลาการในอดีตที่ได้แสดงให้ปรากฏมาแล้ว

ภาค ๕ เป็นภาคที่อยู่ตอนใต้สุดของประเทศไทยซึ่งจดเขตแดนสหพันธ์รัฐมลายู มีอยู่ ๗ จังหวัด คือ จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง จังหวัดตรัง จังหวัดสตูล จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาสและจังหวัดยะลา แต่มีศาลในภาค ๕ รวม ๓๐ ศาล คือศาลจังหวัดสงขลา ศาลแขวงสงขลา ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา ศาลจังหวัดตรัง ศาลจังหวัดพัทลุง ศาลจังหวัดสตูล ศาลจังหวัดปัตตานี ศาลจังหวัดนราธิวาส ศาลจังหวัดยะลา และศาลจังหวัดเบตง

ต่อไปจะขอกล่าวถึงจังหวัดสงขลาเป็นอันดับแรก

๑. จังหวัดสงขลา

เป็น^{๗๕}หนึ่งแห่งภาคและเขตต่างๆ ของราชการส่วนกลาง มณฑลทหารบกที่ ๕ (ค่ายเสนาณรงค์) และกรมพลศึกษา ศาลจังหวัดสงขลา ศาลแขวงสงขลาและสำนักงานอธิบดี

^{๗๕} ถ้าบรรยายในการอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษารุ่นที่ ๘ ณ ห้องอบรมของกระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๒ และ ๓ พฤษภาคม ๒๕๐๕ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมเล็กน้อย.

ผู้พบภาพซากศพ ตั้งรวมอยู่ในอาคารที่ตั้งของชนดั่งงามวิมทะเลสงขลา มีกำแพงคอนกรีตเป็น
 ราว ถัดไปทางด้านทิศเหนือเป็นตงศาลากลางจังหวัด ทททาการเทศบาลเมือง ศูนย์อนามัยชนบท
 ตามลำดับทางด้านทิศใต้เป็นวิทยาลัยเทคนิคประจำภาคใต้ ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา
 ตามลำดับ เนื้อที่บริเวณหน้าศาลจังหวัดสงขลาขณะนี้ ทางกระทรวงสาธารณสุขได้เตรียมการ
 ก่อสร้างโรงพยาบาลประจำภาคใต้ขึ้นอีกด้วย สงขลาแบ่งการปกครองเป็น ๓๐ อำเภอ
 ซึ่งมี อำเภอเมือง อำเภอหาดใหญ่ อำเภอกระโนน อำเภอจะทิ้งพระ อำเภอรัตภูมิ อำเภอ
 ตะเตา อำเภอจะนะ อำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย พลเมืองมีประมาณ
 ๔๔๐.๐๐๐ คน มีเนื้อที่ประมาณ ๗,๓๔๓ ตารางกิโลเมตร ประชาชนในจังหวัดสงขลาประกอบ
 ด้วยชนส่วนใหญ่ ๓ พวก คือ ไทย ไทยอิสลามและจีน ซึ่งอยู่ปะปนกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ
 เคยรวมใจกันต่อสู้ผู้รุกรานเมืองสงขลาตลอดมา และตามประวัติการค้าตัวเจ้าเมืองสงขลาเคยเป็น
 คนไทย ไทยอิสลามและคนจีนมาแล้ว ปัจจุบันชนทั้งสามพวกก็อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ที่มาของชื่อเมืองสงขลา นักประวัติศาสตร์กล่าวว่า เดิมเมืองสงขลาตั้งอยู่ที่บริเวณ
 อำเภอจะทิ้งพระ เรียกชื่อเมืองว่า ดิงหลา (ดิงหะลา) เป็นชื่อที่พ่อค้าชาวเปอร์เซีย อาหรับ
 อินเดียและสุมาตรา ซึ่งแล่นเรือเข้ามาค้าขายแต่โบราณ มาถึงหน้าเมืองสงขลา เห็นเกาะหนู
 เกาะแมว ตั้งอยู่กลางทะเล และมองดูทางด้านทะเลเป็นรูปดิงห์สองตัวเฝ้าปากทวารทางเรือเข้า
 ดูเมืองดิงห์ ชาวอินเดียจึงเรียกเมืองที่มาทำการค้าขายนั้นว่า ดิงหลา แปลว่า เมืองดิงห์ ด่วน
 ไทยเรายังเรียกเมืองดิงห์ พอพวกมลายูมาค้าขายเรียกเมืองดิงหลาเพี้ยนไปเป็นเมืองเซ็งกอรา
 ต่อมาพวกฝรั่งมาทำการค้าขายอีกก็เรียกตามภาษามลายูแต่เสียงเพี้ยนเป็น เซ็งกอรา (Senggora)
 และฝรั่งรุ่นหลังๆ เรียกเป็น ซิงกอรา (Singora) ด่วนไทยเราเรียกตามภาษามลายูแต่เสียง
 ฝรั่งเพี้ยนเป็น สงขลา มาจนทุกวันนี้

อนึ่ง ชื่อเมืองสงขลาใน โฉมพระบรมราชวินิจฉัยในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
 เจ้าอยู่หัวไว้ว่า “สงขลาใน เดิมชื่อ ดิงหนคร (อ่าน ดิงหะนะคะระ) เดียงสระอะอยู่ท้าย มลายู
 ไม่ชอบจึงเปลี่ยนเป็นอา และชาวมลายูพูดฉวเร็วกว่าเรามาก ตัด หะ และ นะ ออก คงเหลือ

๐ คำว่า “ดิงห์” หมายถึง “จะทิ้งพระ”

“สิงคโปร์” แต่เขาออกเสียงเป็นสิงคะรา หรือ สิงโครา จนฝรั่งเรียกตามเป็น สิงคะรา (Singora)”

การอาชีพ การทำนาเป็นอาชีพทำกันทั่วไปทั้งจังหวัด จำนวนชาวมียากเกือบพอเลี้ยงผลเมืองในจังหวัดได้เพียงพอ การทำสวนยาง ทำกันมากในท้องที่อำเภอหาดใหญ่ รัตภูมิ นาทวี จระนะ เทพา มีบริษัทใหญ่ๆ มาตั้งสำนักงานที่อำเภอหาดใหญ่ รับซื้อยางแผ่นไปขายต่างประเทศ มีการทำเหมืองแร่ดีบุกและควอลแฟรม เป็นเหมืองใช้เรือขุด เหมืองขีด เหมืองสูบลู เหมืองถ่าน การประมงมีการจับสัตว์น้ำทางทะเลดำปและทะเลหลวง มีกุ้งปลาชุกชุม ส่งออกไปขายมลายูมีละมากๆ และในจังหวัดใกล้เคียง นอกจากนั้นมีการทำสวนผลไม้ สอนมะพร้าว ฝ้ายปศุสัตว์ และมีการค้าขายหนาแน่นที่อำเภอหาดใหญ่ เพราะเป็นชุมทางคมนาคมและการค้าของจังหวัดนี้

การคมนาคม ติดต่อกายในและภายนอกประเทศสะดวก จากกรุงเทพฯ ไปได้ทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ

๑. ทางบก (ก) โดยขบวนรถไฟด่วน ถึงหาดใหญ่ระยะทาง ๘๗๔ กิโลเมตร และเข้าถึงตัวจังหวัดสงขลาโดยรถยนต์อีกประมาณ ๓๑ กิโลเมตร

(ข) ทางรถยนต์ไปทางถนนเพชรเกษม ผ่านจังหวัดธนบุรี นครปฐม เพชรบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง ตะกั่วป่า พังงา กระบี่ ตรัง พัทลุงแล้วถึงสงขลา การเดินทางโดยรถยนต์บางตอนลำบากโดยเฉพาะฤดูฝน เพราะทางบางตอนยังไม่เรียบร้อย

๒. ทางน้ำ โดยเรือเดินทะเลชายฝั่ง ระยะทางจากพระนครถึงสงขลา ๖๖๖ กิโลเมตร ช้ากว่าทางรถไฟ แต่ค่าโดยสารถูกกว่า

๓. ทางอากาศ โดยเครื่องบินของบริษัทเดินอากาศไทย ออกจากท่าอากาศยานดอนเมือง เวลา ๘.๓๐ น. ทุกวันเว้นวันเสาร์ ถึงสงขลา เวลา ๑๓.๐๐ น. และมีเครื่องบินเลยไปบีนัง เฉพาะวันจันทร์-พุธ-ศุกร์ด้วย ค่าโดยสารพอๆ กับรถด่วนชั้น ๓ นอน ปัจจุบันนี้ มีผู้นิยมไปเครื่องบินกันมากเพราะสะดวกและรวดเร็วเสียค่าใช้จ่ายน้อย

ตั้งขลาคิดต่อกับจังหวัดสตูล พัทลุง บัตตานีโดยทางรถยนต์ได้ง่ายและสะดวก การติดต่อกับประเทศสหพันธรัฐมลายู ก็สะดวกมาก โดยทางรถไฟผ่านเข้าทางสถานีป่าดงเบงชาร์ โดยทางรถยนต์ไปตามถนนกาญจนวนิช เข้าทางด้านตะเภาไปจนถึงบึงนังและต่อไปถึงคโปร์ได้ จากตะเภาถึงป่าดงเบงชาร์ ระยะทาง ๑๒ กิโลเมตร ในเดือนเมษายนมีชาวไทยนิยมไปเที่ยวที่บึงนังกันมาก

ตั้งขลาเป็นเมืองชายทะเล อากาศดี มีอาหารอุดมสมบูรณ์ มีสถานที่น่าเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจหลายแห่ง เช่น แหลมส้มพิลา มองเห็นเกาะหนูเกาะแมว บริเวณโดยรอบเป็นหาดทราย มีป่าดงร่มวัน นักท่องเที่ยวนิยมมาอาบนาทะเล และองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวจัดตั้งขลาเป็นจังหวัดหนึ่งสำหรับการพัฒนา นอกจากนั้น เขาน้อย เขาตังกวน เขาเก้าเต้ง (หรือเก้าแค้น) ดงนวล ทะเลสาบตั้งขลา ฯลฯ อาหารการกินไม่สู้แพงนัก ชาวราชการที่มาอยู่ตั้งขลาได้รับเงินเพิ่มค่ายังชีพคนละ ๕๐ บาทด้วย

ภาษาที่พูดเป็นภาษาท้องถิ่น เช่นเดียวกับภาคอื่น มักตัดพยางค์หน้าและเสียงเบาออก มีภาษาจีนและมลายูปนบ้างเล็กน้อย เช่น คำว่า ทำพร้าว มาจากทำพันธุ์ แปลว่า ทำอย่างไร ไปตั้งขลาใหม่ ก็ว่า "ขลามีาย" การพิจารณาจดคำพยานใหม่ๆ จะรู้สึกช้าอยู่บ้าง ต่อไปก็เคยชิน

๒. จังหวัดตรัง

อยู่ห่างกรุงเทพฯ ตามเส้นทางรถไฟประมาณ ๘๓๐ กิโลเมตร เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ มีความเจริญรุ่งเรืองจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ มีฝนตกมากในเดือนพฤษภาคมถึงพฤศจิกายน เนื่องจากมีลมมรสุมจากมหาสมุทรอินเดีย ต่อจากพฤศจิกายนมีฝนตกน้อย เพราะติดภูเขา จังหวัดพัทลุงและนครศรีธรรมราชได้งดงดเอาละออเงาไว้มาก แต่ในปีหนึ่งเฉลี่ยแล้วมีฝนตกประมาณ ๑๕๐ วัน จังหวัดตรังแบ่งการปกครองออกเป็น ๕ อำเภอ ซึ่งมีอำเภอเมือง อำเภอกันตัง กิ่งอำเภอย่านตาขาว อำเภอห้วยยอด อำเภอปะเหลียน และอำเภอดีเกา

จำนวนพลเมืองทั้งชายหญิงมีประมาณ ๒๐๔,๐๐๐ คนเศษ ส่วนมากนับถือพุทธศาสนา และใฝ่การศึกษาให้บุตรธิดาได้รับสูงชันตามลำดับ โรงเรียนรัฐบาล ๑๒ แห่ง โรงเรียนราษฎร์ ๑๗ แห่ง มีเทศบาล ๒ แห่ง

อาชีพ ของราษฎรในจังหวัดตรัง มีการทำอุตสาหกรรมสังฆยาง ส่วนผลไม้ ทำมา
 แยกได้แก่ผลไม้พลองของตนเอง จังหวัดตรังมีสินค้าทางออกจำหน่ายได้เป็นที่ ๔ ของประเทศ
 (อันดับ ๑ นราธิวาส อันดับ ๒ ยะลา อันดับ ๓ สงขลา) มีการทำป่าไม้มากในอำเภอฉวาง
 ห้วยยอด และอำเภออื่นๆ การเผ่าถ่านไม้มีรายได้ดีมาก การทำเหมืองแร่มีหลายแห่งในอำเภอ
 ห้วยยอด ที่อำเภอเมืองมีรายได้จากภาษีแร่เป็นจำนวนมากเช่นกัน นอกจากนี้มีการเลี้ยงสัตว์
 โค กระบือ สุกร ไก่ เป็ดโดยทั่วไป

การคมนาคม โดยทางรถไฟ ขบวนรถด่วนจากกรุงเทพฯ ไปถึงสถานีชุมทาง
 ทุ่งสง เขตจังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อรถยนต์ไปจังหวัดตรังอีกประมาณ ๗๑ กิโลเมตร จะ
 สะดวกกว่าและเร็วกว่าขบวนรถไฟสายทุ่งสง - กันตัง ถ้าไม่ลงที่สถานีทุ่งสงไปลงที่พัทลุงต่อรถยนต์
 ไปจังหวัดตรังอีก ๗๐ กิโลเมตร ใช้เวลาวิ่งประมาณ ๑ ชั่วโมงครึ่ง เส้นทางรถยนต์มีภูมิ
 ประเทศสวยงามสองข้างทาง มีภูเขา ทุ่งนา บ้างดอน และอาคารบ้านเรือนต่างๆ ทางรถยนต์
 เลาะเขาชันบนน้ำ ซึ่งถนนเขตแดนตรงกับพัทลุง มีลำธารน้ำใส่น่าชม บางตอนคดเคี้ยว เรียกว่า
 ถนนพับผ้า ไปถึงยอดเขาแล้วไต่ลงตามถนนเขาพับผ้าไปถึงที่ราบเป็นที่ตั้งของจังหวัดตรัง

ชาวตรังมีทั้งคนไทย แวกอิสลามและจีน มีนิสัยอ่อนโยน และยึดมั่นในพุทธศาสนา
 ศาสนาอิสลามและประเพณีไหว้เจ้าเคารพนับถือบรรพบุรุษตามลำดับ

๓. จังหวัดพัทลุง

อยู่ห่างจากพระนครตามเส้นทางรถไฟประมาณ ๘๔๖ กิโลเมตร อาณาเขตติดต่อกับ
 จังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา ตรัง และสตูล มีเนื้อที่ทั้งหมด ๓,๓๕๔ ตารางกิโลเมตร
 มี ๔ อำเภอ คือ อำเภอเมือง ควนขนุน เขาชัยสน และปากพูน มีพลเมืองประมาณ
 ๒๐๕,๐๐๐ คน ทรัพยากรมีประเทศมีภูเขาและเป็นกระจัดกระจายโดยทั่วไปมีที่ราบเป็นที่ทำนาและ
 แม่น้ำลากล่องและทะเลสาบติดกับทะเลสาบสงขลา

การอาชีพของประชาชน มีการทำนาเป็นอาชีพสำคัญที่สุด สามารถส่งออก
 ไปขายในจังหวัดใกล้เคียงได้ มีการทำไร่ จำพวกพืชล้มลุก ส่วนยางและผลไม้มีอยู่บ้าง
 การเลี้ยงสัตว์ วัว กระบือ เป็ด ไก่ สุกร มีการเลี้ยงกันทั่วไป ข้างเลี้ยงกันประปราย
 ส่วนการประมง ได้ปลาปริมาณน้อย พอเลี้ยงจังหวัดเท่านั้น นอกจากนี้มีโรงสีข้าวหลายแห่ง
 โรงเดียวมี ๒-๓ แห่ง แต่ไม่พอใช้ในจังหวัดต้องสั่งมาจากจังหวัดอื่น

การคมนาคม โดยทางรถไฟ ขบวนรถด่วนจากกรุงเทพฯ ถึงจังหวัดพัทลุง
 เลย เพราะที่ตั้งจังหวัดติดกับสถานีรถไฟ ด่วนทางรถยนต์ติดต่อจังหวัดใกล้เคียง ไปจากกรุง
 เทพฯ ปัจจุบันนั้นบ่อสระตวก ชื่อจังหวัดพัทลุงนั้น มีผู้เข้าใจว่าเดิมน่าจะชื่อ ตะลุง มีชาว
 บั๊กกะไตเรียกเมืองนี้ว่า เมืองตะลุง หรือลุงอยู่ คำว่าตะลุงเป็นชื่อไม้หลักจับ หรือไม้หลัก
 สำหรับล่ามช้าง เพราะเมืองนี้เป็นแดนจับช้างมาแต่เดิม จึงกลายมาเป็นชื่อเมืองไป คำว่าจังหวัด
 พัทลุงได้รับงบประมาณจากกระทรวงจะทำการก่อสร้างใหม่ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นตึกสองชั้น
 ๖ บัลลังก์ ซึ่งในวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๐๕ นี้ จะประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ โดยท่านปลัด
 กระทรวงยุติธรรม ซึ่งได้รับมอบหมายจาก พณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมให้เป็น
 ประธานในการประกอบพิธีแทน

๔. จังหวัดสตูล

ตั้งอยู่ติดริมทะเลตะวันตกของแหลมมลายู ติดต่อกับรัฐปัตตานีของมลายูทางทิศตะวันตก
 และทิศใต้ ทิศเหนือติดต่อดัง พัทลุงและสงขลา ทิศตะวันตกติดต่อกับมหาสมุทรอินเดีย มี
 เนื้อที่ประมาณ ๓,๐๘๖ ตารางกิโลเมตร มีเกาะประมาณ ๕๐ เกาะ ที่สำคัญๆ มีเกาะตะรุเตา
 เกาะอาดัง เกาะราวี เกาะยาวและเกาะห้าร้อย อากาศมีสองฤดู คือฤดูฝน ตั้งแต่พฤษภาคม
 ถึงธันวาคม และฤดูร้อนตั้งแต่มกราคม ถึง เมษายน มีอำเภออยู่ ๒ อำเภอกับ ๑ กิ่ง คือ อำเภอ
 เมือง อำเภอละงู กับกิ่งอำเภอทุ่งหว้า

มีพลเมืองประมาณ ๖๐,๐๐๐ คนเศษ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ราว
 ๙๐% มีวัดพุทธศาสนาเพียง ๔ วัด มัสยิดมีอยู่ ๕๗ แห่ง ต่างถือเคร่งครัดในศาสนาอิสลาม
 ประชาชนจึงอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

การอาชีพ ที่สำคัญๆ มีการทำกันโดยทั่วไป แต่ไม่มากเพียงเลี้ยงครอบครัว
 ครวและภายในจังหวัด ส่วนข้างมีการทำกันโดยทั่วไปเป็นส่วนข้างเด็กและพันธุ์ พนมเมือง ส่วน
 มะพร้าวทำกันเฉพาะบริเวณชายทะเลและตามเกาะต่าง ๆ การเผาถ่าน มีโรงงานอุตสาหกรรม
 ป่าเตน ๑๗๖ เตา ส่งออกจำหน่ายจังหวัดใกล้เคียงและที่อื่น ส่วนกาแพทซ์ตลุมชอว่าเป็น
 กาแพตี นอกจากนั้นมีส่วนผลไม้บ้าง การประมงทำกันพอเลี้ยงครอบครัวและใช้เครื่องมือจับ
 ลักตลุมชอตามธรรมชาติ เช่น แห อวน เบ็ด

การกมนามคม โดยทางรถไฟด้วยใช้จากกรุงเทพฯ ถึงที่สถานีควนเนียง หรือหาดใหญ่ แล้วต่อรถยนต์ ไปอีกประมาณ ๘๐ กิโลเมตรเศษถึงจังหวัดสตูล ทางบางตอน เป็นดินลูกรัง บางตอนลาดยางแล้วเป็นส่วนมากซึ่งนับว่าดีกว่าสมัยก่อนมาก ประชาชนไปมา ระหว่างสตูลกับหาดใหญ่ได้โดยสะดวก ทางทะเลมีเรือยนต์เดินติดต่อจังหวัดใกล้เคียง แต่หน้า มรสุมไม่สะดวกและต้องอาศัยเวลานานาจนลง จังหวัดสตูลเคยเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลไทรบุรี ซึ่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๒ รัฐบาลไทยกับรัฐบาลอังกฤษได้ตกลงทำสัญญาแบ่งเขตแดนกันเป็นส่วน ลัดมาเป็นจังหวัดสตูลแต่นั้นมา

ชื่อจังหวัดสตูล ตามทางสันนิษฐานมีว่า เดิมที่ตั้งเมืองอยู่ในบริเวณลุ่มน้ำท่าขอน หรือป่าสะท้อน ตามภาษามลายูเรียก "สโตย" จึงเรียกชื่อเมืองว่า สะโตย หรือ สตูล ดีขึ้นมาจนทุกวันนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดสตูลมาจากคนไทยในจังหวัดพัทลุง ตรัง สงขลา และนครศรีธรรมราช ผสมกับชนพื้นเมืองเดิม หาได้สืบเชื้อสายมาจากมลายูไม่ ศาล จังหวัดสตูล เป็นอาคารไม้อยู่ในสภาพเก่ามาก ซึ่งเป็นที่หวังได้ว่าจะได้รับงบประมาณก่อสร้าง เป็นอาคารตึกสองชั้นในไม่ช้า

๕. จังหวัดปัตตานี

ตั้งอยู่ริมฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้ของประเทศไทย มีเนื้อที่ทั้งหมด ๑,๘๔๗ ตาราง กิโลเมตร ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบต่ำ ดินปนทราย เหมาะแก่การกสิกรรมโดยทั่วไป มีแม่น้ำปัตตานี แม่น้ำสายบุรี แม่น้ำยะหริ่ง และแม่น้ำหนองจิก รวม ๔ สาย โดยเฉพาะ แม่น้ำปัตตานียาว ๑๒๐ กิโลเมตร ต้นน้ำเกิดจากภูเขาทางทิศใต้ของจังหวัดยะลาในเขตอำเภอ เบตงไหลมาทางตะวันออกผ่านจังหวัดปัตตานีลงสู่ทะเล ภูเขาทรายขาวเป็นภูเขาที่สำคัญอยู่ที่ ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ ภูเขานี้มีน้ำตกไหลลดหลั่นลงมาเป็นชั้นๆ สวยงามเป็นที่ น่าชมมาก อากาศบริเวณนี้คึกคักชุ่มชื้นเย็นสบาย ดินฟ้าอากาศก็อบอุ่นเพราะมีลมทะเลพัด ถ่ายเทอยู่เสมอ มีฝนตกชุกตลอดปี ปัตตานีแบ่งการปกครองเป็น ๘ อำเภอ คืออำเภอเมือง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอหนองจิก อำเภอมายอ อำเภอยะหริ่ง อำเภอยารัง อำเภอปะนาเระ และอำเภอสายบุรี

เกี่ยวกับชื่อจังหวัดปัตตานีนี้ เดิมพวกพ่อค้าในสมัยโบราณเรียกกันว่า "เมืองตานี" "ปัตตา" เป็นภาษามลายู แปลว่า หาดทราย "นี" หรือ "อนี" แปลว่า น้ ปัตตานีจึงแปลว่า

หาดทรายนี้ มีตำนานเล่าว่า เจ้าเมืองไทรบุรีประสงค์จะสร้างเมืองให้ของสาวชื่อนางช้อยบ่อก
 จึงเลี้ยงสัตว์ขี้อธิษฐานปล่อยช้างคู่เมืองให้ออกเดินป่า และได้ยกพลบริวารตามหลังไปเป็นเวลา
 หลายวัน ช้างได้มาหยุดอยู่ตรงที่ตงวัดช้างไห้ซึ่งมีชื่อในพระเครื่องรางทองพ่อทวดเหยียบนา
 ทะเลเจดในปัจจุบันนี้ ช้างเดินวนเวียนแตรวงขนด้ามครั่ง เจ้าเมืองไทรบุรีถือเป็นนิมิตที่ดีจะ
 สร้างเมืองตรงนั้น แต่น้องสาวตรวจดูแล้วไม่ชอบใจ เจ้าเมืองไทรบุรีจึงอธิษฐานให้ช้างเดิน
 ต่อไปใหม่ ได้เดินทางต่อมาอีกหลายวัน และหยุดพัก ณ ที่แห่งหนึ่ง น้องสาวได้ออกไปเดิน
 เล่น บังเอิญมีกระต่ายตัวขาว่องวิ่งผ่านหน้าไป นางอยากได้จึงชวนพี่เลี้ยงให้ล้อมจับกระต่าย
 กระต่ายได้วิ่งวกไปเวียนมาบนเนินหาดทรายสะอาดริมทะเลแล้ววิ่งหายไป นางรู้สึกชอบที่ตรงนี้
 จึงให้พี่ชายสร้างเมืองให้และให้ชื่อว่า เมืองปัตตานี

มีพลเมืองประมาณ ๒๕๗,๐๐๐ คนเศษ นับถือศาสนาอิสลาม ๘๐.๖๐% นอกนั้นนับถือ
 ศาสนาพุทธและบรรพบุรุษ มีมัสยิด ๒๖๖ แห่ง วัดพุทธศาสนา ๖๗ วัด ปอเนาะ (ที่สอน
 ศาสนาอิสลาม) ๘๖ แห่ง โรงเรียนมัธยม ๘ แห่ง และโรงเรียนประถมศึกษา ๑๘๖ แห่ง

การอาชีพ ที่สำคัญมีการทำสวนยาง ทำนา ทำสวนมะพร้าว สวนผลไม้ ทำน้ำตาล
 โดนด เผ่าถ่าน เครื่องปั้นดินเผา ตลอดจนหัตถกรรมของเหลือของ ทำกังหัน ปลาเค็ม

การคมนาคม โดยทางรถไฟด่วนสายใต้จากกรุงเทพฯ ถึงสถานีโคกโพธิ์ แล้วต่อ
 รถยนต์อีก ๖๖ กิโลเมตรถึงตัวจังหวัด ภายในจังหวัดมีทางหลวงติดต่อถึงกันทุกอำเภอ ไป
 จังหวัดนราธิวาสระยะทางประมาณ ๓๐๐ กิโลเมตร ไปจังหวัดยะลาระยะทางประมาณ ๓๘
 กิโลเมตร ไปสงขลาระยะทาง ๑๐๐ กิโลเมตรเศษ ทางน้ำติดต่อได้เฉพาะอำเภอที่ตั้งริมแม่น้ำ
 และทะเล ส่วนมากใช้ลำเลียงขนส่งสินค้า ที่ปากน้ำปัตตานีเป็นท่าขนส่งสินค้าต่างประเทศมีด่าน
 ศุลกากรตั้งอยู่ ส่วนทางอากาศนั้น ไปโดยเครื่องบินบริษัทเดินอากาศไทย ถึงจังหวัดสงขลา
 แล้วต่อรถยนต์ไปอีกประมาณ ๓ ชั่วโมง

เกี่ยวกับจังหวัดปัตตานี ท่านคงได้เคยพบคำพิพากษาฎีกาเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับกรทำกัน
 ในศาล คือ คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๘/๒๕๘๒ วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ว่า โจทก์จำเลยตกลงกัน
 ว่า ถ้าโจทก์สาบานต่อศาลเจ้าแม่โกเหนี่ยวว่า โจทก์ได้ให้จำเลยกู้เงินไปจริงตามฟ้อง จำเลย
 ยอมแพ้ ถ้าสาบานไม่ได้ โจทก์ยอมแพ้ ปราบฎว่าโจทก์ไม่ยอมสาบาน ศาลฎีกาจึงพิพากษาให้
 โจทก์แพ้คดี เพราะเห็นว่ากรสาบานนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาก่อนเบิกความ ฉะนั้น

จึงขอบำเพ็ญพิธีของเจ้าแม่โกเหนี่ยว ซึ่งชาวจังหวัดปัตตานีเคารพนับถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาแต่
 ดึกพันปี คือเมื่อประมาณ ๒๐๕ ปีมาแล้ว สมัยราชวงศ์เมืองซึ่งครอบครองประเทศจีน มี
 เศรษฐีคนหนึ่งและมีบุตรชายคนโตชื่อเดิมโต๊ะเคียม บุตรสาวชื่อ เดิมโกเหนี่ยว ยังเป็นโสดทั้งคู่
 อยู่ในความปกครองของแม่ จนหนึ่งลมโต๊ะเคียม พยายามนำเงินค่าบรรพบุรุษเรือดำเภามาจากประเทศ
 จีนมาขายทางภาคใต้ของประเทศไทย และขายที่นครศรีธรรมราช และเลยมาที่ตำบลกรือเซะ
 (เมืองปัตตานี) ขณะนั้นมพระยาดำรงครองอยู่ เดิมโต๊ะเคียมได้รู้จักกับลูกสาวพระยาดำรง และ
 หลงรักได้ยอมรับนับถือคำสั่งนำอิสลามขอแต่งงานด้วย ตั้งแต่นั้นโต๊ะเคียมจากเมืองจีนมาไม่เคย
 ลืมข่าวคราวทางเมืองจีนให้ทราบเลย มารดาเห็นผิดสังเกตจึงให้เดิมโกเหนี่ยว น้องสาวออก
 ติดตามมายังเมืองไทยโดยลำเอา มาพบพี่ชายที่ตำบลกรือเซะ เมืองปัตตานี นางได้อ้อนวอน
 พี่ชายให้กลับเมืองจีน แต่เดิมโต๊ะเคียมไม่ยอมกลับ ทั้งนับถือคำสั่งนำอิสลาม นางจึงมีความ
 เสียใจมาก ต่อมาพระยาดำรงได้ตั้งให้เดิมโต๊ะเคียมบุตรเขยสร้างมัสยิด นางเดิมโกเหนี่ยวก็
 อ้อนวอนให้พี่ชายกลับเมืองจีนและให้ละทิ้งการก่อสร้าง แต่พี่ชายไม่ยอม นางอ้อนวอนสักเท่าใด
 ก็ไม่บังเกิดผล จึงรู้สึกโกรธแค้นพี่ชายมาก ได้สาปแช่งไว้ว่า ถึงจะชำนาญในการก่อสร้าง
 เพียงไรก็สร้างไม่สำเร็จ แล้วนางไปผูกคอตายที่ต้นมะม่วงหิมพานต์ใกล้กับที่ก่อสร้างมัสยิด
 ฝ่ายพี่ชายทราบเรื่องก็จัดการนำศพน้องสาวฝังไว้ใกล้กับต้นมะม่วงนั้น แล้วจัดการสร้างมัสยิด
 ต่อไป พอสร้างถึงคานบนและจะสร้างโดมก็ถูกฟ้าผ่าพังลงมา แต่พี่ชายก็พยายามจะสร้างอีก
 ก็ถูกฟ้าผ่าลงมาอีกเช่นเดิม จึงหยุดการก่อสร้าง ต่อมาอีกประมาณ ๓๐๐ ปี มีชาวไทยอิสลาม
 ตำบลกรือเซะ จัดการซ่อมแซมมัสยิดนั้นและจะต่อเติมให้สำเร็จก็ถูกฟ้าผ่าลงอีกเป็นครั้งที่สาม จน
 บัดนี้เลยไม่มีใครกล้าสร้างต่อเติมอีก ประชาชนพากันนับถือคำสาปแช่งก่อนตายของนาง
 เดิมโกเหนี่ยวว่าศักดิ์สิทธิ์ ใครเจ็บป่วย อด ทุบหรือหาย ไปบนบานก็จะกลับดีดังเดิมและได้คืน
 มาในที่สุด ในวันชน ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี จะมีการประกอบพิธีนมัสการเจ้าแม่โกเหนี่ยว
 มีมหรสพฉลองเป็นเทศกาลครัน

๖. จังหวัดยะลา

เป็นจังหวัดใต้สุดเขตแดนไทย แนวเขตแดนที่ติดต่อกับชายแดนของเขตนับหน้าเป็น
 เขตแดน รวมหลักเขต ๓๐ หลัก ซึ่งได้สำรวจก่อสร้างตามข้อตกลงระหว่างไทยกับอังกฤษ

เมื่อ ร.ศ. ๑๒๘ - ๑๓๐ ภูมิภาคต่างๆ เป็นที่ราบสูง มีภูเขา บ่าสูง และป่าดงดิบ ที่ราบมี
พอใช้ทำนาได้บ้างเล็กน้อย ยะลาเมื่อทั้งหมดประมาณ ๕,๐๕๕ ตารางกิโลเมตร อากาศ
อยู่ในระดับปานกลาง ไม้หนาดจัด ร้อนจัด ฤดูฝนเริ่มแต่เดือนกันยายน - ตุลาคม ไปถึงมกราคม
ฤดูร้อนเริ่มแต่กุมภาพันธ์ - มีนาคม ไปถึง สิงหาคม ฝนตกมากที่สุดในเดือนพฤศจิกายน -
ธันวาคม

มีแม่น้ำปัตตานีและแม่น้ำสายบุรีรวม ๒ สาย ซึ่งต้นแม่น้ำเกิดจากทิวเขาในเขตแดน
มลายู มีภูเขาดั้นนั้นเป็นภูเขาลูกสูงสุดในจังหวัดยะลา ยะลาแบ่งการปกครองเป็น ๕ อำเภอ
มีอำเภอเมืองยะลา อำเภอเบตง อำเภอรามันห์ อำเภอเยหา และอำเภอบันนังสตา มีเทศ
บาล ๒ แห่ง และสุขาภิบาล ๔ แห่ง

เหตุที่เรียกชื่อจังหวัดว่า “ยะลา” นั้น เนื่องจากเดิมเจ้าเมืองยะลาคนแรกได้ตั้งทวาร
ราชการเมืองอยู่ที่บ้านยะลอ คำว่า “ยะลอ” เป็นสำเนียงไทยอิสลามแปลว่า แห (ใช้สำหรับ
จับปลา) ตามประวัติศาสตร์กล่าวว่า ในเขตเมืองยะลอ หรือบ้านยะลอนั้นมีภูเขาสูงหนึ่งตั้งอยู่
กลางที่ราบลุ่ม ถึงฤดูฝนน้ำท่วมทุกปี เวลานั้นน้ำท่วมจะมีปลานานาชนิดชุกชุมมาก คนพื้นเมือง
ได้พากันมาจับปลาฤดูกาลหนึ่งๆ เป็นจำนวนมาก และมีกตติศัพทเดื่องลือว่าการจับปลาบริเวณ
นี้ได้ผลดีมากโดยการใช้น้ำแห จนที่สุดเรียกเขาว่า “เขาแห” ต่อมาคนไทยไปตั้งบ้านเรือน
และทำไร่ทำนาใกล้ๆ เขาเหล่านั้น นานๆ ก็กลายเป็นหมู่บ้านใหญ่ ได้เรียกชื่อตามภูเขาวา
บ้านยะลอ และเมื่อตั้งเป็นเมืองก็เรียกว่า เมืองยะลอ ต่อมาเมืองยะลอได้ยกฐานะขึ้นเป็นเมือง
หนึ่งในบริเวณ ๗ หัวเมืองภาคใต้ คงเรียกชื่อเมืองยะลอมาจนถึง พ.ศ. ๒๔๔๘ ภายหลังจึงได้
เปลี่ยนชื่อเป็นเมืองยะลา เหตุที่เปลี่ยน คงเป็นเพราะคำ “ยะลอ” เดิมนั้น เป็นภาษาไทย
อิสลามพื้นเมือง เมื่อเรียกตามสำเนียงไทยจึงเพี้ยนมาเป็น “ยะลา” จนทุกวันนี้

ยะลา มีจำนวนพลเมืองประมาณ ๓๓๒,๐๐๐ คน เป็นชาวไทยอิสลาม ๘๑% นับถือ
พุทธศาสนา ๒๒% เป็นจีน แหก ฝรั่งเศส ๗% มีโรงเรียนรัฐบาล ๓๐ โรง โรงเรียนราษฎร์ ๑๑
โรง พลเมืองส่วนมากนับถือศาสนาอิสลามซึ่งมีขนบธรรมเนียมแตกต่างกับทางพุทธศาสนา
เคารพนับถือคำสั่งสอนตามคำภีร์โกหฺร่าน ใครไม่รุ่มยอมเป็นบาป ถ้ารู้จะสามารถป้องกันบาป
และอันตรายได้ มีนิสัยชอบสงบ ไม่ค่อยกระตือรือร้น ปกครองง่าย ไม่นิยมการศึกษา
แต่เคร่งครัดศาสนา

การอาชีพ การอาชีพหลักอาชีพของจังหวัดนี้เดิมเป็นการทำไร่ทำนา อยู่ของประชาชนอยู่กันมาช้านาน ในเขตจังหวัด แต่อย่างไรก็ดีจังหวัดยะลาทำได้ประมาณ ๓ ไร่ ๔ ของยางทั้งหมด เพราะขาดกรรมกรที่ชดเชย และวิชาความรู้ทางเทคนิคในการทำไร่ทำ นา ส่วนผลไม่มีที่ขาย เพราะ มีข้าว มีผลไม้ มีสัตว์ และเพราะ มีคน ได้มีการขยายส่งผลออกไป ไร่อื่น ๆ เพราะการวางราชการได้นำพันธุ์ผลไม้มาแจกจ่าย การทำนามีน้อยไม่พอเลี้ยงจังหวัด ต้อง ชาติที่ย้ายจากภาคกลาง พักลง นครศรีธรรมราช มาช่วยความขาดแคลนประมาณเดือนละ ๘.๐๐๐ กระสอบ การทำเหมืองแร่ มีแผนกโลหกิจของจังหวัดปัตตานี นราธิวาส รวมอยู่ ในจังหวัดยะลา แร่ที่ขุดได้มี ดีบุก กอแฟลม ซีไลต์ ยะลามีรายได้จากการขุดแร่ปีละ ประมาณ ๖๐,๐๐๐ บาท การทำป่าไม้มีทุกตำบล มีไม้จำพวกตะเคียน ไม้เคี่ยม ไม้ จำปา ไม้สัก ไม้เต็งรัง มีโรงเลื่อยประมาณ ๑๘ โรง

การคมนาคม ทางรถไฟโดยขบวนรถด่วนสายใต้ถึงจังหวัดยะลาเลย จากจังหวัด ยะลาไปทางรถยนต์อีกประมาณ ๑๖๖ กิโลเมตรถึงอำเภอเบตง ซึ่งเป็นที่ตั้งศาลจังหวัดเบตง หรือไปทางรถยนต์จากจังหวัดตั้งขลาผ่านทางด่านสะเดาเข้ารัฐไทรบุรี ผ่านรัฐประฆของมลายู เข้าทางเบตงก็ได้ นับว่าทางสะดวกมาก แต่เสียเวลาเดินทางและต้องมีหนังสือเดินทางผ่านด้วย

สถานที่น่าเที่ยว ๑. พระพุทธไสยาสน์ ประดิษฐานอยู่บนเขาคันคูลาภิมุข (วัดถ้ำ) ตำบลหน้าถ้ำ อำเภอเมือง มีบันไดคอนกรีตเป็นทางชันสูงจากพื้นดิน ๕๐ เมตร เป็นสถานที่ เคารพสักการะของประชาชนโดยทั่วไปตลอดจนจังหวัดใกล้เคียง มีคำกล่าวกันว่า ผู้ที่ไปจังหวัด ยะลา หากมิได้ไปนมัสการหรือชมพระพุทธไสยาสน์แล้ว ผู้นั้นก็เหมือนไม่เคยไปจังหวัดยะลา พระพุทธไสยาสน์องค์นี้ตามทางสันนิษฐาน เจ้าเมืองปัตตานี เจ้าเมืองกัณฑ์ตัน เจ้าเมืองปาหัง และเจ้าเมืองไทรบุรี ได้ร่วมมือกันสร้างเมื่อประมาณ พ.ศ. ๑๓๓๐ ในสมัยกษัตริย์ศรีวิชัย ในตอนที่เกณฑ์เจ้าเมืองต่าง ๆ ให้มาสร้างพระบรมธาตุที่เมืองนครศรีธรรมราช แต่เจ้าเมือง เหล่านี้ไปไม่ทัน พระบรมธาตุสร้างเสร็จเสียก่อน จึงได้ตกลงใจกันสร้างพระพุทธไสยาสน์ที่ ยะลาไว้เป็นที่ระลึกแทน

๒. ถ้ำซ่งมาภาพเขียนอันวิจิตรห่างจากถ้ำพระพุทธไสยาสน์ไปประ- มาณ ๒ กิโลเมตรเป็นภาพเขียนด้วยสีน้ำ อธิปไตยกรมศิลปากร (หลวงวรนดิทธิพิชัย) ได้ไป

ตรวจเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้กล่าวว่าเป็นภาพเขียนที่สวยงามมาก ดึงดูดอยู่จนกระทั่งบัดนี้
กำหนดว่าเป็นภาพที่เขียนมาไม่น้อยกว่า ๖๐๐ ปีแล้ว

๓. ชาร์โต ตั้งอยู่ในตำบลแม่หวาด อำเภอวังนังสา เดิมเป็น
พืชน้ำขึ้นตามริมฝั่งแม่น้ำ มีภูเขาล้อมรอบ บริเวณกว้างขวาง ลักษณะภูมิประเทศแห่ง
นี้สวยงามมาก มีขนาดจากยอดเขาสูงเป็นชั้น ๆ จากยอดเขาชาร์โตรวม ๘ ชั้น สูงประมาณ
๔๖ เมตร น้ำใสสะอาดแตกเป็นฟองน้ำพัดพัดไหลมาก เรียกว่า น้ำตกบาเจือ ไม่แพ้ภาพ
ที่อาร์กา

๔. บ่อนารอน อยู่ตำบลนาระแมเราะ อำเภอเบตง น้ำในบ่อ
มีความร้อนขนาดต้มไข่สุกภายใน ๕ นาที มีรั้วไม้รอบบริเวณปกคลุมเป็นทึบเย็น นอกจากนี้
น้ำในบ่อเป็นน้ำแร่รักษาโรคผิวหนังได้อีกด้วย มีประชาชนนิยมไปพักผ่อนและอาบน้ำกันเป็น
อันมาก

๗. จังหวัดนราธิวาส

เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ตอนใต้สุดของประเทศไทย อยู่ติดกับชายทะเลและเขตสหพันธรัฐ
มลายู สถานทราสาร การค้า และคำลจังหวัดนราธิวาส ตั้งเรียงรายอยู่ริมทะเล มีถนน
เลียบริมทะเล อากาศดีมีมาก มีหาดทรายยาวเหยียดไปทางทิศเหนือจนถึงเขตจังหวัดปัตตานี
เหมาะสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของนักทัศนาจรทั้งหลาย ถึงฤดูหนาวไข้ จะมีเต้าจากทะเล
เป็นจำนวนมากมาวางไข้ตามหาดทรายและมีซุกซุ่มที่ "บ้านทอน" ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมือง
นราธิวาสแบ่งการปกครองเป็น ๘ อำเภอ มีอำเภอเมือง อำเภอตากใบ อำเภอศรีเตชะ
อำเภอระแงะ อำเภอสุไหงปาดี อำเภอสุไหงโกดัก อำเภอแว้ง กิ่งอำเภอโต๊ะโมะ อำเภอเยงอ
และอำเภอบาเจาะ สภาพภูมิประเทศมีภูเขามากในอำเภอแว้ง นอกนั้นเป็นที่ราบเหมาะแก่การ
เพาะปลูก มีชายฝั่งทะเลลึก เรือเดินทะเลมาจอดรับส่งสินค้าไปต่างประเทศได้โดยสะดวก

การอาชีพของประชาชน มีการทำนา ทำสวนยาง สวนมะพร้าว สวนยางทำกันเป็น
อาชีพหลัก มีชนาการมาเปิดสาขาหลายสาขาคู่กัน ผลไม้พื้นเมืองที่น่าสนใจคือ ติงกืออง
ผลคล้ายๆ รางสาด แต่รสหวานกว่า และอีกอย่างหนึ่งเรียก ลูกเงาะพันธุ์เข้มมีรสหวาน
กรอบอร่อยมาก สินค้าต่างประเทศมีจำหน่ายอยู่ในจังหวัดนราธิวาส ทดพบหลักมาจาก
สหพันธรัฐมลายู

การคมนาคม จากกรุงเทพฯ โดยขบวนรถไฟหัวรถจักรไอน้ำ มาลงที่สถานีรถไฟ
ต้นขงมัตสึ ระยะทาง ๓,๓๓๖ กิโลเมตร และต่อรถยนต์หัวรถจักรมีองนราธิวาสอีกประมาณ ๒๖
กิโลเมตร ติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงก็สะดวกโดยมีทางหลวงแผ่นดินถึงกั้นตลอด นอกจากนี้ยัง
อาจออกไปเที่ยวจังหวัดกดินตัน ซึ่งครั้งหนึ่งเคยเป็นของไทย โดยทางรถไฟประมาณ ๓ ชั่วโมง
ครึ่งถึง

สถานที่น่าเที่ยวในจังหวัดนราธิวาส มีน้ำตกบาโจ ในเขตท้องที่อำเภอบาเจาะ น้ำตก
ดีโป ในท้องที่อำเภอระแงะ และน้ำตกป่าโจกอยู่ในท้องที่อำเภอยี่งอ แต่ละแห่งมีน้ำตกได้
เย็นชุ่มชื้นสวยงามน่าเที่ยวมาก นอกจากนี้ยังมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ รอยพระพุทธรูปจำลอง รูป
หลวงพ่อบุญรอดจำลองที่บริเวณเขาพิพิช ตำบลบางนาค อำเภอเมือง เป็นที่เคารพของประชาชน
บางส่วนในจังหวัดนี้ และศาลเจ้าแม่โต๊ะโมะ อยู่ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งใหญ่โกดัง เป็นสถานที่
เคารพบูชาของประชาชนชาวจีนเป็นจำนวนมาก

เนื่องจากใน ๔ จังหวัดภาคใต้ซึ่งมี ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล เป็นจังหวัด
ที่มีชาวไทยอิสลามอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก สภาพความเป็นอยู่ ประเพณีนิยม จึงเป็นไปตาม
หลักกฎหมายอิสลาม เมื่อมีกรณีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องครอบครัวมฤตกเกิดขึ้น เมื่อมีกรณีพิพาท
มาสู่ศาล ก็ต้องใช้กฎหมายว่าด้วยครอบครัวมฤตกแทนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ใน
การวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินคดี (ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลาม ในเขตจังหวัดปัตตานี
นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๓) ท่านซึ่งจะออกไปเป็นผู้พิพากษาในจังหวัด
เหล่านี้ไม่ต้องหนักใจอะไร เพราะแต่ละศาลมีโต๊ะยุติธรรมซึ่งเป็นผู้รอบรู้กฎหมายครอบครัว
และมฤตกของอิสลามนั่งร่วมพิจารณาอยู่ด้วย และที่ใช้หลักกฎหมายอิสลามซึ่งกระทรวง
ยุติธรรมได้ตรวจชำระและพิมพ์แล้วเสร็จ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔ เป็นหลักในการวินิจฉัยชี้ขาด
ข้อพิพาท

สิ่งที่น่ารู้และควรแก่การสนใจในจังหวัดภาค ๘ นอกจากที่ได้อธิบายมาแล้วนั้นยังมีอีก
มาก แต่เวลาที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดให้บรรยายมีจำกัด ฉะนั้น จึงขอให้ท่านผู้ช่วยผู้
พิพากษาซึ่งมีโชคดีจะได้ออกไปรับราชการในภาค ๘ ในโอกาสต่อไป ให้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
เอาเองภายหลัง

เรื่องเก่าเล่าใหม่

ภรรยาตัดสินจำคุกสามี

หนังสือพิมพ์แม่บ้าน วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๑๒๖ ได้นำความเรื่องหนึ่งที่เขาว่ากันทั่วประเทศ
อเมริกามาลง ผู้รวบรวมข่าวของเราเห็นเป็นเรื่องแปลกจึงคัดมาให้อ่านเล่น เพื่อจริงอยู่แก่ผู้กล่าว
(เรื่องนี้เป็นเรื่องขำๆ แต่ก็เป็นเรื่องดราม่าเมืองชวงสวิดีย์ ไม่ได้ถือว่า หญิงเป็นควาย
ชายเป็นคน หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งกล่าวว่า อันเรื่องอย่างนี้ฟังมดเป็นข่าวศาลแรกเกิดขึ้นใน
เมืองอเมริกา ซึ่งชายคนหนึ่งที่จำคุกโดยคำพิพากษาของภรรยา ชายคนนั้นชื่อชามูเอลสมิท
ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเมืองนิวเจอร์ซีย์ ต้องหาว่าเป็นคนขมและประพฤติดูชั่วร้ายต่อภรรยาโดยอาการ
กิริยาต่างๆ ซึ่งเมื่อเขาถูกล้อขมและเครื่องใช้เสียส้น ครั้นมาถึงศาลที่ไรท์สาร์ภาพและสัญญาต่อ
ศาลเสมอว่าจะไม่ประพฤติดังนั้นอีก จนที่สุดศาลมีคำพิพากษาให้ต้องจำคุก ๑๐ วันหนึ่ง
แต่สมิทมาถึงศาล ผู้พิพากษาจึงเชิญให้ภรรยาขานหนึ่งทบทวนว่า ให้ตัดสินเขาเองอย่างไรเถิด
แต่พอหม่อมสมิททบทวนเทียบคดีแล้ว จึงประกาศคำตัดสินของหล่อนว่า เจ้าต้องไปอยู่ในคุกสัก ๓๐
วัน ฉันจะแก้ไขการดูแลตัวหาเลี้ยงชีพหุงบุตร ๕ คนโดยลำพังตัวของฉันได้ เจ้าเป็นคนสันดาน
ขมเสมอสัตว์เดรัจฉาน ฉันจะกินอยู่กับเจ้าไม่ได้แล้ว ฉันคิดว่าเจ้าจะไปพ้นจากบ้านสักเดือนหนึ่ง
ที่ต้องไปอยู่ในคุกนั้นเป็นการดีสำหรับเจ้า จะได้ฝึกฝนเรียนหาวิชาทำมาหากินบ้าง แต่ฉันยังสงสัย
ว่าเจ้าจะเรียนหรือไม่ เมื่อภรรยาของมิสเตอร์สมิทได้ประกาศคำตัดสินตามอำเภอใจของหล่อน
เสร็จแล้ว และเพื่อจะให้เป็นที่ไปตามคำตัดสินนั้น ผู้พิพากษาจึงได้เซ็นชื่อในคำพิพากษา และ
ออกหมายจำคุกจำเลยให้ถูกต้องตามวิธีของศาลต่อไป เราอยากจะทราบ ว่า ต่อเมื่อสมิทพ้นโทษ
หลุดจากคุกแล้วจะทำอย่างไรต่อไป เพราะภรรยาก็คงจะไม่มีโอกาสนั่งศาลเสมอเป็นแน่ละ)

ศิริ อัครานนท์

(จำคุก (ไปรเวต) ฉบับที่ ๑๐ วันที่ ๕ กันยายน รตนโกสินทรศก ๑๒๖ หน้า ๒๘๐)

ตุลาการ ตามอุดมคติแห่งพุทธศาสนา

ดิเรก น้าทิพย์

ผู้ให้เกอขบแก้วหน้าศาลจังหวัดนนทบุรี

“สำหรับอุดมคติของตุลาการนั้น อาตมารู้สึกว่าถ้าถือกันตามหลักธรรมแล้ว
ควรจะต้องว่าตุลาการคือบุคคล ผู้มีหน้าที่อภิบาลรักษารัฐธรรมนูญของโลกประเภทหนึ่ง”

ภิกษุ พุทธทาส อินทปัญโญ

อันความหมายที่ถูกต้องของธรรมคือ
จากความทุกข์ประสงค์สุขของบุคคล
คำว่าธรรมเป็นคำกว้างท่านอ้างว่า
กินไปถึงรักษารัฐธรรมนูญ
การรักษาความเป็นธรรมตามท่านว่า
มีความหมายไม่แตกต่างกัน
สำหรับตุลาการท่านถือว่า
ซึ่งรัฐธรรมนูญโลกใช้ไปทีเดียว
อุดมคดีย่อมเป็นเงาส่งเท่าเทียม
ตุลาการเป็นผู้ปรีชาเขาวน
ให้ใคร่ชอบด้วยเพียงแต่ว่า
นับว่าเป็นอุดมคติเหมือนกัน
หากยึดอุดมคติขั้นสุดยอด
คืออุดมคติใหญ่ในฐานะ

เป็นเครื่องมือสำหรับทำความหลุดพ้น
แต่เพียงใดให้ความหมายที่ตายตัว
การรักษาคือความเป็นธรรมก็ตกลง
มองให้ทั่วแล้วจะเห็นเกณฑ์สัมพันธ
คือรักษายุติธรรมหรือธรรมนั้น
เนื้อหาพลันรูปแล้วเป็นแนวเดียว
ผู้รักษาประเภทหนึ่งพึงเฉลี่ย
ท่านขอเพียงสักดีหนาทเรา
คือสูงเยยมอย่างบรรเจิดเฉิดเฉดา
ย่อมจะเข้าถึงความจริงสิ่งหนึ่ง
ผู้รักษากฎหมายทั้งหลายนั้น
แต่ดั้นนอง ๆ รอดลงมา
จะคุมตลอดถึงขั้นด่างไม่ก่งขา
ผู้รักษารัฐธรรมนูญของโลกปกัสกล

ถือเพียงว่าเราเป็นข้าราชการ
 รักษากฎหมายรับใช้ประชาชน
 ควรถือตัวสูงกว่านั้นท่านเรียกว่า
 หรือธรรมของโลกดัดจริตจริง
 ธรรมของโลกและตัวเราเนาในโลก
 ควรช่วยกันรักษาไว้ให้ตระการ
 ตฤถการควรใจกว้างถืออย่างนี้
 ขอกราบขอบพระคุณท่านที่พรรรณา

ตฤถการตามระบอบประกอบผล
 ยังถือตนไม่ถูกตามความเป็นจริง
 ผู้รักษาธรรมของธรรมอันด้าย
 เหมาะสมยิ่งแต่ฐานาตฤถการ
 นับเป็นโชคดีหนักหนามหาศาล
 ประดิษฐานให้คงอยู่คู่โลกา
 จะเหมาะสมกับหน้าที่หนักหนา
 ชมรรคาให้เราเดินเจริญใจ.

เรื่องของปืน (ต่อ)

ตอนที่ ๒

หลวงบริหารพินิจนภกิจ

อธิบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มีบุคคลเป็นอันมากต้องการปืน จึงต้องถามว่าต้องการปืนชนิดไหน เอาไปทำไม เพราะปืนมีหลายแบบหลายชนิดให้เลือกพอเหมาะแก่ความประสงค์ เช่นต้องการปืนไรเฟิล ยิงสัตว์ ก็ต้องถามอีกว่า ยิงสัตว์ชนิดไหน สัตว์เล็ก (Varmints) หรือสัตว์ขนาดกลาง เช่น กวาง เนื้อ หมูดำ เป็นต้น หรือสัตว์ใหญ่ที่ร้าย เช่น เสือ สิงห์โต ควายป่า เหล่านี้ มีปืนให้เลือกพอเหมาะแก่สัตว์แต่ละชนิด หรือต้องการปืนยิงนก Shotgun ก็ต้องเลือกให้พอเหมาะแก่ชนิดนกที่จะยิง เพราะนกบางชนิดต้องยิงในระยะใกล้ การเลือกปืนที่จะใช้ให้ได้ผล ต้องประกอบด้วย

๑. เลือกปืนให้เหมาะแก่ Game ที่จะยิง
๒. เลือกลูกปืนให้เหมาะสม
๓. มีอด

ในข้อ ๑-๒ พอเลือกได้ แต่มีอดนั้นต้องอาศัยความชำนาญเวลา และอะไรๆ อีกหลายอย่างในตัวผู้ยิง ซึ่งไม่ใช่่ง่ายนัก

กล่าวเฉพาะปืนสั้น Handguns เมื่อต้องการ ก็ต้องคิดก่อนว่า จะเอาไปทำไม เอาไว้สำหรับพกเวลาไปไหนมาไหน หรือว่าเอาเก็บไว้ใช้ที่บ้าน หรือเอาไว้ใช้ในการปราบปรามโจรผู้ร้าย สำหรับปืนที่ใช้พกเพื่อป้องกันตัวนั้น ผู้เขียนขอแนะนำให้ใช้ปืนร็อดเดอร์ ขนาด .๒๒ แมกนัม ขนาด .๓๒ ขนาด .๓๘ Special ซึ่งมีอยู่หลายแบบด้วยกัน มีทั้งแบบเหล็กเบา Duraluminum frame และแบบเหล็กหนัก Steel frame ถ้ากล้อง ๒ หรือ ๓ นิ้ว ปืนพกเหล่านี้ทำ Double Action ทั้งสิ้น รั้งออกมายิงได้เลย หรือยิงในกระเป๋ากางเกง ทะลุออกมาได้ หน้าที่ของปืนเหล่านี้มีตั้งแต่ ๑๒ ครั้ง ถึง ๒๒ เอาซ์ แล้วแต่จะเป็นชนิด

เหล็กเบาหรือเหล็กหนัก ความยาวของปืนประมาณ ๖ นิ้วครึ่ง พกได้สะดวก แต่ควรใช้ขนาด .๓๘ Special ซึ่งมีอำนาจฆ่าได้ขาด ในระยะ ๔๐ หลา เป็นที่ไวใจได้ ในระยะ ๒๕ หลา Sure Dead Shot ลูก .๒๒ แม็กนัม ในระยะ ๔๐ หลา ยิ่งศีรษะเบาคนถูกทุกที ซึ่งผู้เชี่ยวชาญปืนหลายคนได้ทดลองยิงแล้ว ปืนขนาด .๒๒ นยงใช้ข้อมมือได้สะดวก เพราะลูกไม่แพง ที่ผู้เขียนไม่แนะนำให้ใช้ปืน Automatic ก็เพราะว่าเมื่อจะยิงจะต้องชัก Slide ขนลุกเสียก่อน ทำให้ชักช้า จะขนลุกทั้งไวก็ไม่ปลอดภัย อาจเกิดอันตรายขึ้นได้ ปืนดังกล่าวนี้จะใช้เก็บไว้ที่บ้านก็ได้ในเมื่อเบอจะพก มีแบบต่างๆ ที่ดัดดงต่อไป.—

๑. S & W Chief Special ใช้ลูก .๓๘ Special ด้ามกล้อง ๒ นิ้ว น้าหนัก ๑๘ เอชซ์ ชนิดทำด้วยเหล็กเบาหน้าหนัก ๑๔ เอชซ์

๒. S & W Milt. & Pol. ใช้ลูก .๓๘ Special ด้ามกล้อง ๒ นิ้ว น้าหนัก ๒๒ เอชซ์ แบบนทำเหล็กเบาหนัก น้าหนัก ๑๘ เอชซ์ มีทงตามมดและตามเหลี่ยม

๓. S & W Centennial ใช้ลูก .๓๘ Special ด้ามกล้อง ๒ นิ้ว น้าหนัก ๑๘ เอชซ์ หลังอ่อน (คือด้านหลังของด้ามมีสปริงภายใน) เมื่อรัศมียิง ด้านหลังของด้ามจะยุบตัวลงจึงจะยิงได้ เท่ากับเป็นเซฟอยู่ในตัว แบบนทำเหล็กเบาด้วย น้าหนัก ๑๓ เอชซ์

๔. S & W Terrier ใช้ลูก .๓๘ (ชนิดสั้น) ด้ามกล้อง ๒ นิ้ว ๕ นิ้ว หนัก ๑๗ เอชซ์

๕. S & W Regulation Police ด้ามกล้อง ๒ หรือ ๓ นิ้ว ใช้ลูก .๓๘ (สั้น) ๕ นิ้ว หนักราว ๑๗ เอชซ์ ยิ่งดีเหมือนกัน

๖. S & W Hand Ejector ด้ามกล้อง ๒ หรือ ๓ นิ้ว ใช้ลูก .๓๒ Long, .๓๒ Wad Cutter, .๓๒ Short, ปืนแบบนี้ขมมอดมาก

๗. S & W Kit Gun ใช้ลูก .๒๒ แม็กนัม ด้ามกล้อง ๓ นิ้วครึ่ง แม่นมาก ยิ่งดี ล้วนห่าง Colt ทำเป็นแบบ—

๑. Detective Special ด้ามกล้อง ๒ นิ้ว ใช้ลูก .๓๘ Special ด้ามมด น้าหนัก ๒๑ เอชซ์

๒. Cobra ด้ามกล้อง ๒ นิ้ว ใช้ลูก .๓๘ Special ด้ามมด น้าหนัก ๑๕ เอชซ์ และขนาด .๓๒ ด้ามกล้อง ๒ หรือ ๓ นิ้วด้วย ปืน ๒ แบบนี้จับถนัดมอดมาก เพราะด้ามโค้งใหญ่กว่า ด้ามปืน S & W เล็กน้อย, นิยมใช้กันไม่แพ้ S & W .38 Special

๓. Colt Agent ล้างล้าง ๒ นิ้ว ไร้อูฐ .๓๘ Special ทำด้ามสั้นและเล็กกว่าด้าม Cobra นิดหน่อย นิยมใช้กันมากเหมือนกัน น้ำหนัก ๑๔ เอซครึ่ง

ห้าง Iver Johnson ทำแบบ Trailsman Snub ล้างล้าง ๒ นิ้วครึ่ง ๒ นิ้ว และ .๓๘ ตัวอย่าง มีผู้นิยมใช้มาก ใช้หักกลางด้วยบรรจุดุกปืน Top break สดวกดี

ห้าง Harrington & Richardson ทำแบบ Guardsman ล้างล้าง ๒ นิ้ว ไร้อูฐ .๓๖ ได้ทุกชนิด กระทัดรัดดี

ดุกปืนสำหรับเจ้าหน้าที่ใช้ในการปราบปราม ควรเป็นปืนขนาดใหญ่ ซึ่งไร้อูฐมีอำนาจฆ่าเด็ดขาด ได้แก่ขนาด .๓๘ Special, .๓๕๗, .๔๔, และ .๔๕ ล้างล้างปืนไม่ควรจะยาวมากเกินไป เพื่อสะดวกในการพก หนักมีนราว ๔๐ เอซเป็นนอย่างมาก ถ้านหนักมากกว่านั้น จะพกไม่ไหว เท่าที่ผู้เขียนนึกได้ มีปืน.--

๑. Colt Automatic .๔๕ (๓๓ ม.ม.) แบบ Government Mod. ถ้าเป็นแบบ Gold Cup National Match ยิงดี แต่ราคาแพง เพราะเป็นปืนยิงเป้า

๒. Colt Super .๓๘ (๘ ม.ม.)

๓. Parabellum .๓๘ (ทางอเมริกาเรียกว่า Luger) ล้างล้างยาวตั้งแต่ ๕ นิ้วถึง ๑๖ นิ้ว ล้างล้าง ๔ นิ้ว เหมาะแก่การพกดี

ปืนทั้ง ๓ ชนิดนี้เป็นทันทนถอกนทัวไปว่าเป็นปืนไม่รู้จักตาย ไม่มีปืน Automatic ชนิดอื่นเทียบได้ อำนาจของดุกปืนร้ายแรง หนัก Balance ดี เทคนิคในการสร้างดีมาก รูปร่างสวยงาม เป็นปืนชั้น ๑ ได้ทดสอบยิง ๖,๐๐๐ นัด โดยไม่ปรากฏการเสียหาย

ดุกปืนรีโอดเจอร์ขนาดใหญ่ใช้ล้างล้าง ๔ นิ้วกันโดยมาก คือ

- ๑. Colt Python .๓๕๗
- ๒. Colt .๓๕๗ แม็กนัม
- ๓. Colt Trooper .๓๘ Spl.
- ๔. Colt Official Police .๓๘ Spl.
- ๕. S & W Combat Masterpiece .๓๘ Spl.
- ๖. S & W Combat Magnum .๓๕๗
- ๗. S & W .๓๕๗ แม็กนัม ล้างล้าง ๕ นิ้ว
- ๘. S & W .๓๕๗ Highway Patrolman

๘. S & W .๔๔ แม็กนัม

ปืนขนาด .๓๕๗ และ .๔๔ Mag. มีอำนาจร้ายแรงมาก ซึ่งจะได้เปรียบเทียบให้เห็น
ตอนหลัง ดู .๔๔ Mag. มีอำนาจรุนแรงยิ่งกว่า .๓๕๗ เกือบเท่าตัว ทั้หมยใช้ดักล่อง ๔ นิ้ว
พอเหมาะในการปราบปราม เป็นการยิงไวในระยะไม่ไกลเกินไปนัก เช่น ในระยะ ๖๐-๗๐ หลา
และไม่ใช้เป็นการยิงเป้า ผลที่ได้อิงไม่แพ้ดักล่อง ๖ นิ้วหรือยาวกว่า ปืนดังกล่าวนี้ใช้อย่าง
การต่อสู้ดีมาก ตลอดจนการเฝ้าบ้าน

Test-fire ดักล่อง ๒ นิ้ว

เรื่องที่เราใจว่าคงมีผู้ยากรักนมาก ผู้เขียนจึงเก็บเด็กผลมันน้อยมาเล่าให้ฟัง มีผู้
กล่าวกันว่า บินดักล่อง ๒ นิ้วยังไม่ดีเรื่อง ในระยะ ๒-๓ วาถึงไม่ถูก เป็นปืนเด็ก
เล่น ทักกล่าวเช่นนี้ไม่มีเหตุผล เพราะปืนชนิดนี้ทำขายทั่วโลก ถ้ายิงไม่ได้ผลแล้ว เขาคงไม่
ผลิตทำขายให้เสียชื่อและขาดทุนเปล่าๆ ก่อนผลิตออกขาย ก็ต้องทดลองอย่างดีแล้วว่าได้
ผล ฉะนั้นทว่ายังไม่ถูก เห็นจะเป็นเพราะยังไม่เป็นมากกว่า

Dick Simmons นายอำเภอแห่ง Montasano กล่าวว่ ปืนพกดักล่อง ๒ นิ้ว
ใช้งานได้ดีมากในระยะใกล้และพกสะดวก ช่อนในกระเป่าเสื้อหรือทางเกงก็ง่าย มีสัมญา
ว่ เป็นปืนไม้ตาย คืออดยโอกาสถึงในขณะที่ยกย้ายหนึ่งคิดว่าไม่มีปืน และมีก็จะกล่าวกันว่า
เมื่อยิงดักล่องร้อนแล้ว ดูปืนจะตกแค่ปากกระบอกเท่านั้น ซึ่งเป็นไปไม่ได้ จริงขยู่ดักล่องปืน
เมื่อยิงมากๆ ย่อมจะร้อน เพราะความเสียดสีของลูกปืนที่วิ่งออกไปจากดักล่อง ความร้อน
มากย่อมทำให้ดักล่องขยายตัวขึ้น ลูกปืนจึงวิ่งไปไม่ไกลเพราะความหลวมตัวของลูกปืน
แต่ความร้อนจะต้องมตงชดทเหล็กกลาขยายตัว ดักล่องปืนเพียง ๒ นิ้ว ดูผ่านไปเร็วมาก
เมื่อไรถึงจะร้อนถึงขนาดเหล็กขยายตัว เพราะดักล่องปืนทำหน้าที่ให้ทันทานต่อความร้อนใน
การยิงได้ เพื่อไม่ให้เสียผล เป็นเทคนิค ปืนร็อดเดอร์บรรจุลูก ๕-๖ นัด คนธรรมดายิง
ประมาณ ๒-๓ วินาทีต่อ ๑ นัด เคนแต่ผู้ชำนาญยิงไวก็ยิงได้ ๕-๖ นัดต่อ ๓-๔ วินาที
ซึ่งนับว่าเร็วมาก ทว่าเสียเวลา ๒-๓ วินาทีต่อ ๑ นัดนั้น คือ ถ้ายิงอย่าง Double Action ต้อง
เสียเวลาหนึ่งวินาทีให้ปืนออกรอกจนถึงที่ นกปืนจึงจะดับไปเอง ถ้ายิงอย่าง Single Action
ต้องเสียเวลาในหัวมือง่างนออกแล้วจึงยิง ทำเช่นนี้เรื่อยไป ระยะเวลาที่เสียไปนั้น คือ เวลาที่ทำ
ให้ดักล่องปืนเริ่มเย็นลง พอยิงหมดลูก ๕-๖ นัด ต้องเสียเวลาไป ๓๐ ถึง ๓๕ วินาที ซึ่ง

เป็นเวลาทำความเย็นให้ล้ากลงเป็น ความร้อนในล้ากลงเป็นไม้เกรงหรือของกันเป็นเหมือน ถูกไฟเผา แล้วร้อนเป็นจิ้งหริ่งๆตามเวลาที่ขึง เมื่อขึงหมดลูกแล้ว ต้องบรรจุลูกใหม่ ตอนนั้น เลี้ยงเวลามาก กว่าจะตั้งลูกไม้ออกมาข้างๆ กว่าจะตั้งปลอกลูกไม้ออกมาแล้วหยิบลูกปืนมาได้ ใหม่จนครบจำนวน กว่าจะเสียเวลาไปอีก เหลือ อากาศในเวลา ๒-๓ นาทีแล้ว ซึ่งเป็น เวลาที่ทำความเย็นให้ล้ากลงเป็น ฉะนั้นล้ากลงปืนจะไม่มีเวลาอุ่นถึงขีดเหล็กขยายตัวได้ เพียงแต่จะรู้สึกอุ่นๆเท่านั้น ถ้ายิ่งมากก็อุ่นมากหน่อย ปืนกลที่ไชยงเป็นพันๆนัดต่อเนื่องกัน ไป เพียงแต่มานาหลอกล้ากลงปืนใจเท่านั้น ก็ใช้การได้ดี ที่ว่าขึงลูกไปไม่ได้ไกล น่าจะเป็น เพราะลูกเก่ามาก ดินปืนเสื่อมคุณภาพ หรือมีฉนวนหุ้มลูกปืนหลวมล้ากลงมาก ไม่ใช่ลูก สำหรับปืนเที่ยง

Dick Simmons เห็นว่า แบบ Colt Detective Special .๓๘ Spl. ชนิดหนัก ๒๑ เอช คัมมด, แบบ S & W Milt & Pol. .๓๘ Spl. หนัก ๒๕ เอช คัมมด, แบบ S & W Chief Special .๓๘ Spl. หนัก ๓๘ เอช คัมมด เป็นแบบที่พกดีและยิงได้แม่นยำกว่าชนิด เหล็กเบาแบบเดียวกัน ใน ๓ แบบนี้ ผู้เขียนเห็นว่า Chief Special เล็กกระทัดรัดกว่าอีก ๒ แบบ น่าหนักก็เบากว่า บรรจุหนักแรงปืนยอมให้ว่าเป็น Excellent Pocket Weapon

เวลานั้น Dick Simmons ใช้พกอยู่ ๒ กระบอก คือ Colt Cobra และ S & W Centennial ซึ่งตั้งใจว่าจะไม่เปลี่ยนใช้อย่างอื่นอีก นอกจากยังมีแบบ S & W Airweight .๒๒ อยู่อีก ๒ กระบอกสำหรับยิงซ้อมมือ

ส่วนแบบ S & W Terrier สดขงามมาก บรรจุลูก ๕ นัด ชนิด .๓๘ New Police สั้นกว่าลูก .๓๘ Spl. เล็กน้อย มีอำนาจฆ่าเด็ดขาดเหมือนกัน Dick Simmons ชมว่า ยิง ตระมุตะไม่มีผิด ไม่สับศัตรูแรงเหมือนลูก .๓๘ Spl.

ม. De Baun ได้ทดลองยิง Chief Special Airweight .๓๘ Spl. โดยอยากทราบผล ในการยิงต่อสู้หรือบ่งกันตัว เพราะปืนแบบนี้หนักเพียง ๑๒ เอชครึ่ง คัมก็เล็ก จับไม่ ค่อยถนัด การสับศัตรูแรง ซึ่งตรงกันข้ามกับความคิดแต่ก่อนว่า ปืนพกจะยิงแม่นยำต้องน้ำหนัก มาก ล้ากลงต้องยาว ๖ นิ้ว คัมต้องใหญ่จับถนัดมือ และสั้นปืนต้องดีด้วย ในการทดลอง ยิงปรากฏว่า ต้องจับปืนให้แน่นๆคือให้ชอก ๒ ของนิ้วช้อยๆกับนิ้ว หัวแม่มือโน้มลงมาจด

ปลายนิ้ว ให้ตามปืนอยู่กลางฝ่ามือ ใช้นิ้วดับบีบให้กระชับแน่น ให้ข้อที่ ๒ ของนิ้วกลางห่าง
โกร่งปืนออกมาแล้วค่อยๆ เหนียวใบบ้าง ซึ่งเป็นวิธีจับปืนที่ถูกต้องและยิงได้ผล จะไม่รู้สึก
ว่าบีบแน่นมากเกินไป นิ้วกลางจะไม่ชาบวมเพราะการดับบีบของปืน ถ้าจับปืนให้นิ้วกลางชิดโกร่งปืน
นิ้วกลางจะได้รับบาดเจ็บ หลายๆ คนเขาก็จะจับปืนให้แน่นไม่ได้ เพราะนิ้วกลางซึ่งเป็นกำลังใน
การจับบาดเจ็บเสียแล้ว ดังกล่าวนี้เป็นวิธียิงมือเดียว ถ้ายิงสองมือก็ยังไม่รู้ถึงการดับบีบที่
ดง คือ ใช้มือซ้ายช่วยจับส่วนล่างของมือขวา ถัดมาตรงกลางถึงหน้าหน้ามือซ้ายที่ไปช่วยจับมือ
ขวา ทำให้การจับปืนมั่นคงขึ้น การเล็งตชช ความแม่นยำมากขึ้น

ในการทดลองยิง ๓๐ นัดในระยะ ๓๐ ฟุต ยิงถูกเข้าโต ๓ ฟุตทุกที แม้ในระยะ ๕๐
ฟุต ก็ยังยิงถูกทุกนัด ในระยะ ๒๕ หลา ยิงถูกเข้าเป็นหมู่ ๕ นิ้วครึ่ง ในจำนวน ๓๐ นัด ๗ นัด
ยิงถูกอยู่ในหมู่ ๓ นิ้วครึ่ง และได้ทดลองยิงกระป๋องสูง ๔ นิ้วครึ่ง ๓ นิ้ว ตงเรียงกันไปในระยะ
๕๐ หลา ในจำนวน ๕ นัด ยิงถูกกระป๋อง ๒ หรือ ๓ นัด ส่วนที่ผล ก็เคยกระป๋องไป ซึ่งเห็นได้
ว่าถ้าซ้อมมือยิงบ่อยๆ ก็คงถูกกระป๋องทุกนัด ที่ซ้อมยิงดังกล่าวเป็นการเล็งยิงอย่างง่าย

Single Action

ต่อไปได้ทดลองยิงอย่างไม่่งานก Double Action โดยใช้มือที่ถือปืนแนบติดอยู่กับ
ตะเข็บผู้ยิง การยิงได้ผลเช่นเดียวกับใช้ปืนขนาดใหญ่ยิงในลักษณะเดียวกัน ปืนขนาดใหญ่ดัง
กล่าวนี้ คือ ปืน Colt Officer's Mod. .๓๘ Spl. และปืน S & W K-๓๘ Spl. มีน้ำหนัก
กระบอกละ ๓๖ เอช ซึ่งหนักกว่าปืน Chief Airweight ถึง ๒ เท่า ในการทดลองยิงไว้ De
Baun ยิงได้ ๕ นัด ในเวลา ๓ ครั้งถึง ๓ วินาที ยิงได้เร็วดีมาก ผู้ที่ไม่ชำนาญปืนจะยิงไม่ได้ดังนี้

ในการบู้งกันตัว จำเป็นจะต้องใช้ลูกปืนที่ม้อานาจซาเด็ดขาดเช่นเดียวกับความแม่นยำ
ยำ ในการทดลองอำนาจของลูกปืน De Baun ใช้ไม้ไฟหนักแห้งแล้วซ้อนกันหลายๆ แผ่น แล้ว
มัดให้แน่นพองไว้เป็นเบ้ายิง ปืนที่ใช้ทดลองยิงคือปืน Chief Special Airweight และเป็น
S & W K-๓๘ ล้อกล้อ ๒ นิ้ว ใช้ลูก ๒ ชนิดยิง คือลูก Remington Targetmaster น้ำหนัก
๑๕๘ เกรนซ์ หัวมล กับลูกหัวตัด ๑๔๖ เกรนซ์ที่ผู้ยิงจัดทำเอง ยิงในระยะห่าง ๓ ฟุต ปรากฏ
ผลดังนี้

ยิงด้วยลูกหัวมล ๑๕๘ เกรนซ์
Chief Special Airweight ทะลุ ๔ นิ้วครึ่ง

K-๑๘ ลำกล้อง ๒ นิ้ว ทะลุ ๕ นิ้ว

ยิงด้วยลูกหัวตัด ๑๑๖ เกรนซ์

Chief Special Airweight ทะลุ ๖ นิ้ว

K-๑๘ ลำกล้อง ๒ นิ้ว ทะลุ ๓ นิ้ว

เห็นได้ว่าลำกล้อง ๒ นิ้วยิงทะลุไม่ไพน่ต่างกับลำกล้อง ๒ นิ้ว เพียงครึ่งนอ เท่านั้น อำนาจความแรงของลูกปืนในระยะใกล้เกือบเท่ากัน

พลตรี S. Hatcher ทดลองยิงลำกล้อง ๒ นิ้วกับ ๒ นิ้ว กล่าววาลำกล้อง ๒ นิ้ว หย่อนความเร็วกว่าลำกล้อง ๒ นิ้ว ๘๓ ฟุตต่อ ๑ วินาที หรือ ๑๓.๘% ในการเลือกปืนสำหรับพก ควรเลือกตั้งแต่ลำกล้อง ๒-๓-๔ นิ้ว เป็นอย่างมาก เพราะถ้าเกิน ๔ นิ้วไป พวกไม่สะดวก ลำกล้อง ๒ นิ้วก็หย่อนความเร็วกว่าลำกล้อง ๔ นิ้วเพียง ๒๗ ฟุตต่อ ๑ วินาที ซึ่งไม่มากนัก ในการทดลองยิงไม้กระดาน ลำกล้อง ๔ นิ้วยิงลึกกว่าลำกล้อง ๒ นิ้ว ๘ นิ้วคิดโดยเฉลี่ย (คือยิงหลายๆ นัดแล้วคิดเอาส่วนเฉลี่ย) ซึ่งไม่ถ่วงครึ่ง

De Baun ได้ทดสอบยิง Chief Special Airweight ถึง ๑,๔๐๐ นัด ไม่ปรากฏการเคลือบเคลือบเสียหายอย่างไร การยิงมากๆ เช่นนี้ เข้าใจว่ายิ่งตามธรรมดาหลายวัน ไม่ใช่ยิงไว ฉะนั้นทว่า Chief Special Airweight เป็นปืนไม่เป็นเรื่องหนัก ที่แท้เป็นปืนเอาเรื่องทีเดียว ปืนลำกล้องสั้นมีเสียงดังกว่าปืนลำกล้องยาว เพราะลูกปืนหลุดออกจากปากกระบอกเร็วกว่า ฉะนั้นภายในห้องหรือที่คืบแคบ เสียงปืนจะดังมากและหนักหน่วง

มีปืน - ต้องยิง

หมายความว่า ยิงเป้า เพื่อซ้อมความแม่นยำ ให้ชินกับเสียงปืน ใหม่อ้อมรู้จังหวะของไกปืนที่จะเดิน ให้รู้ระยะตายและหัดยิงไว เหล่านี้ เป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันตัว ในการซ้อมมือ ควรซ้อมยิงไวในระยะ ๕๐ หลา สุ่มมติให้คนมะพร้าวเป็นคนยิง ชักปืนจากเข็มหรือที่หน้าท้องหรือกระเป๋ากางเกงออกแล้วยิงทันที โดยแนบมือไว้ข้างตัวหรือถ้าจกปืนออกจากกระเป๋าด้านใน แกว่งปืนไปก็ยิงทันที ลึก ๒ นัดติดๆ กัน ถ้าได้ ๓ นัดยิ่งดี จนกว่าจะยิงถูกต้นมะพร้าวทุกครั้งในระดับหน้าอกคน ก็นับว่าเป็นมือปืนได้ ถ้าจะให้ดี เอาปืนนามันการ์ดแขวนไว้

ในระบับนั้น เมื่อยังถูกกฏได้ทันที ในการซ่อมยังเห็นจะต้องกว่า ๕๐๐ นัดขึ้นไปจึงจะรูเรื่อง ทงน
เกี่ยวแก่ความพยายาม การยิงแม่นยำเกี่ยวแก่ความชำนาญ ในระยะ ๔๐ หลา เป็นระยะตาย
สำหรับลูก .๓๘ Spl. บินสั้นต้องยิงมาก ๆ จึงจะยอมมือและบังคับปืนได้ หัดยิงปืนจับปืนให้คล่อง
แคล่วเหมือนจับปากกา กล่าวกันว่าต้องยิงเป็นปี ๆ ทีเดียว

กลับบิน-ดubin

บางคนมีปืนไว้ไม่เคยยิงสักนัดเดียว ถามไถ่ความว้ายังไม่ถ่วงเวลาจำเป็น ผู้เขียน
ถามอีกว่า ถ้าวางเวลาจำเป็นแล้วจะยิงอย่างไร ได้รับตอบว่า ก็จับปืนชนแล้วยิง ผู้เขียนว่า
จับอย่างไร ผู้ชนจับปืนชนทำทำยิงให้ดู แต่การจับปืนและทำยิงผิดหลักหมด ผู้เขียนต้องอธิบาย
และทำทำยิงให้ดูหลายอย่าง และลองยิงให้ดูด้วย ได้ให้ผู้นั้นลองยิงบ้าง ก็ว่าเสียลูกปืนเปล่า ๆ
พูดไปพูดมากลับบินว่า กลับบินระเบิด ต้องอธิบายกันอีกและให้ลองยิง ผู้เขียนยืนอยู่ข้าง ๆ คอย
ระวังเกรงจะแกว่งไปทางคนเข้า ผู้ชนจับปืนชนรู้สึกความมอสนั้นและเหงฮอก แข็งใจยิงไปยิงชนใน
ในอากาศ ๓ นัด ให้ยิงอีก ก็ไม่เอา ทงนไม่ใช่อันใด เพราะกลัวเสียงปืนดังนั่นเอง จะกลัวทำไมก็
ไม่ทราบ

บางทีมีปืนไว้หลายกระบอก คือ ปืนสั้น ปืนลูกกรดยาวและสั้น ปืนยิงสัตว์ ปืนยิงนก
หลายขนาดราว ๘-๘ กระบอก ผู้เขียนจำได้ว่าไรเฟิลแฝดของอังกฤษราคาราว ๔๐,๐๐๐ บาทเศษ
ไรเฟิลเดี่ยวอังกฤษราคาเกือบ ๒๐,๐๐๐ บาท ปืนยิงนก ๒ กระบอกราคา ๓๐,๐๐๐ บาทกว่า ปืน
สั้นและปืนลูกกรดยาวยาวราคาเกือบ ๘,๐๐๐ บาท ได้ความว่ามีไรเฟิลสำหรับยิงเดินและล่าสัตว์ ปืน
เหล่านี้อาจของพวกนัก อาทิตย ๓ จะต้องเซตน้ำมันเก็บไว้อย่างดี การเซตรักษปืนเหล่านี้กว่า
จะเสร็จต้องเสียเวลาราว ๓-๔ ชั่วโมง สอบถามในการล่าสัตว์ว่า ต้องเอาปืนได้ถุงผ้าใบให้คน
ถือตามหลัง เพราะกลัวเหงฮอมจับจะทำให้ปืนชนสนิม (ถ้าพบสัตว์ในกระทันหัน ก็เห็นจะชักปืน
ยิงไม่ทัน) มีหนึ่งออกแล้ว ๑ ครั้ง บางทีก็ไม่ได้ไป การไปครั้งหนึ่งต้องเสียค่าใส่หุ่ยราว ๓๐,๐๐๐
บาท มีเดนท์ เครื่องอาหารการกินพร้อม ถ้าไปอยู่นาน ๆ ก็ตกราว ๒๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่ปรากฏ
ว่า ท่านผู้นั้นขอเสียงในการล่าสัตว์ชนิดไหนเลย จึงเป็นอันว่าดubinมากกว่าล่าสัตว์ เรื่องของ
การล่าสัตว์ยัดยาว ของคได้เล่าในโอกาสต่อไป

บันไดบาน

คือเก็บเงินให้สมาชิกจริงๆ เก็บเก็บเงินใส่บัญชีไว้ ครั้นเวลาฉุกเฉิน หากฉุกเฉิน
 ในอาชีพไม่พบ หรือพบแล้วโรคฉุกเฉินไม่ออก เพราะกลัวใจ หรือเก็บซ่อนไว้ลับเก็บไป หยิบ
 เอายาก ถ้าจะได้มีพหุมาคนร้ายหรืออะไรไม่เสียแล้ว หรือเจ้าเองยังมีไม่เก็บ เหลือเงิน
 อันว่าไม่ได้ใช้เงิน มีคนควรเก็บไว้ในที่หีบเอาได้สะดวก เพื่อใช้งานใดทันที ไม่ควรที่จะเก็บลบบเก็บ
 ไปนัก เก็บในที่มออากาศถ่ายเทได้ ไม่อับ มีคนจะเมฆงสนิม เช่นเก็บไว้ในที่ซึ่งทำใจเป็นพิเศษ
 ห้วนอนเตียงเป็นต้น อย่าเก็บเงินไว้ในช่องบัน เพราะสนิมง่าย หนังสือบันมักเค็ม ถ้าเป็น
 ช่องฟอกอย่างดี ก็คอยยังชั่ว ลูกบันก็ควรเก็บไว้ในทำนองเดียวกัน และควรอยู่ใกล้บัน หยิบ
 ได้สะดวก ผู้เขียนเห็นว่า หีบกระดาษสำหรับใส่บันกระบอกขนมต้มแต่ก่อนนั้นเหมาะสมที่สุด
 แข็งแรงดี ฝาหีบไม่อดแน่น ทำให้อากาศอับ เปิดได้ง่าย และชันน้ำหนักเบาดีด้วย บันทำ
 หนักน้อยๆ ได้ไว้ตั้ง ๓๐-๕๐ ปี บันก็ไม่เกิดสนิม ดังที่ผู้เขียนใช้อยู่

พกบัน

ควรพกบันต่อเมื่อเวลาจำเป็นจะต้องใช้บันเท่านั้น ถ้าไม่มีความจำเป็นก็ไม่ต้องพก
 แต่บางคนชอบพกบ่อยๆ โดยไม่จำเป็น การพกบันบ่อยๆ มีข้อเสียอยู่ เช่นบันจะสนิมเร็ว
 เพราะถูกเหงื่อหรือน้ำยาที่รมบันลวกเห็นเนื้อเหล็กขาว ขาดความสวยงามและทำความรำคาญ
 เพราะความหนักของบัน นอกจากนี้ ถ้าขาดสติอาจทำความผิดจนได้ จึงต้องใช้ความรอบคอบ
 ให้มากกว่า จะควรพกบันไปหรือไม่ในสถานที่ใดและภาวะใด แต่หนักๆ มักชอบพกบัน ใคร
 พุดขวางหูหรืออะไรนิดหน่อยก็ชักบันขึ้น บางทีขึงเลย มีบ่อยๆ ที่ผู้เขียนผิดกาลเทศะ เพราะว่า
 รู้สึกตัวก็สายเสียแล้ว ในการวิสามัญฆาตกรรม ท่านผู้พิพากษาไม่ต้องพกบันไปด้วยก็ได้
 หนักเปล่าๆ เพราะอย่างน้อยเจ้าหน้าทไปที่ด้วยกมบันอยู่ไม่น้อยกว่า ๓ กระบอก และผู้ราชกิจไม่
 อดยมาต่อลู่เจ้าหน้าทอยู่ออก หลบหนีไปเสียไหนๆ แล้ว

ทุกคนควรรู้จักบัน

ทุกคนควรรู้จักและเข้าใจบัน ไม่เฉพาะผู้ชาย แม้แต่ผู้หญิงก็เช่นเดียวกัน เพราะบัน
 ทำหน้าที่ใช้ป้องกันตัวและทรัพย์สินสมบัติ ใช้ในการสงคราม ใช้ล่าสัตว์และการกีฬาต่างๆ จึง

มีปืนหลายสิบชนิดให้เลือกใช้ตามความประสงค์ ในอเมริกามีสตรีเป็นอนันต์ทั้งสาวและไม่สาว เป็นมือปืนหน้า ล้วนผู้ชายก็มีไม่น้อยที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางปืนทั้งพลเรือนและทหาร เทาที่ผู้เขียนนึกได้คือ Elmer Keith, Jack O'Cormer, Warren Page, Larry Koller, Lucian Cary, Jeff Cooper, P.O. Ackley, Col. Townsend Whelen, Col. Charles Askins, Pete Brown, Homer Mc. Coy. เป็นต้น

ท่านเหล่านักรบปืนเดินกับปืนมาคนละหลายสิบปี มีความรู้เรื่องปืนกว้างขวาง เป็นที่นับถือทั่วไป ฝ่ายสตรีก็มี Miss Lindy Layne คนสวย นัยตาดีฟ้า สูงระหง ยังกะดารารายานนท์ เธอเป็น Fast-draw Queen ประจำปี ๑๙๖๐ และเป็นมือปืนซึกยิงเร็ว ผู้ชนะเลิศในการแข่งขันซึกยิงเร็วจะได้รับรางวัลจุมจากเธอ ๓ ฟอด จะเป็นจุมชนิดไหน ขอให้ท่านผู้อ่านนึกเดาเอาเอง

ในอเมริกามีสมาคมปืนที่ใหญ่โตมาก คือ National Rifle Association (เขียนย่อว่า NRA) มีสมาชิกมากมายทั่วโลกทั้งทหารและพลเรือน ทุกปีสมาคมมีการแข่งขันยิงปืนหลายประเภท ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่างส่งมีปืนตีมาแข่งขัน มีรางวัลให้ตามความสามารถ สมาคมผู้เชี่ยวชาญปืนประจำหลายคน ปืนหรือลูกปืนผลิตขึ้นมาใหม่ลงมาทดสอบที่สมาคมนี้เรื่อยๆ มีการซ้อมยิง ผูกหัดสอนให้ยิงและชี้แจงเรื่องปืนให้ผู้อยู่เข้าใจอยู่ได้เสมอ ทางราชการก็สนับสนุนสมาคมนี้ ถึงกับจ้างผู้เชี่ยวชาญไปสอนทหารในกองทัพให้รู้จักปืน วิชียิง และ ฯลฯ ใหม่ๆ ส่วนทางครอบครัวปรากฏว่ามีการสอนให้บุตรรู้จักปืน ยิงปืนเป็นตงแต่ยังเยาว์ เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่จะได้ใช้ยิงได้คล่องแคล่ว รู้สึกว่าประชาชนเข้าใจเรื่องปืนกันมาก ปืนเป็นสิ่งที่น่ารู้ ควรสนใจและควรศึกษา เพราะเป็นเพื่อนทศคนหนึ่ง เมื่อประชาชนมีความรู้เรื่องปืนดี การฝึกหัดเข้ารับราชการทหารก็สะดวกยิ่งขึ้น เพราะมีทุนความรู้อยู่แล้ว แต่เมืองไทยเราอาจกล่าวได้ว่าล้นมากยังไม่เข้าใจในเรื่องปืนเลย ชาวไร่ชาวนาที่ชอบปืนไป รู้จักแต่เอาลูกไล่ที่โคนด้ากลองปืนแล้วยิงเท่านั้น วิชียิงอย่างไร ใช้ลูกชนิดไหน ลูกปืนไปได้ไกลแค่ไหน ระยะฆ่ามีอย่างไร ก็ไม่ทราบ เพราะความรู้เรื่องปืนยังไม่แพร่หลาย อย่างว่าแต่ชาวไร่ชาวนา แม้ชาวกรุงเองก็อาจกล่าวได้ว่า ๘๘ เปอร์เซ็นต์ยังไม่เข้าใจปืน ยิ่งพกดขายปืนก็พันต่างๆ เพื่อขายปืน จะมีความจริงไม่ก็เปอร์เซ็นต์ ความเชื่อในสิ่งทีผลิตเป็นอันตรายได้ง่าย

ต่อไปนี้เป็นสถิติอำนาจของลูกปืนสั้น

สถิติอำนาจของลูกปืนสั้น

ชนิดลูก	น้ำหนัก เกรน	M.V. ความเร็ว	M.E. แรงปะทะ	ระยะแม่นยำ หลา	ทะลุไม้ นิ้ว	หมายเหตุ
.22 Short	30	912	55.5	25-50	2	๑. M.V. = ความเร็ว ปากกระบอกต่อ วินาที
.22 Long Rifle	40	930	76	100-200	4	
.22 Long Rifle Hi-Speed	40	1125	112	200-250	4.75	๒. M.E. = แรงปะทะ ปากกระบอกต่อ ฟุต ปอนด์
.32 Aut.	74	960	149	75-100	5	
.32 S & W	85	664	83.5	50-75	4	๓. ทะลุไม้ คือทะลุไม้ โพ้นหนา 7/8 นิ้วเรียง กัน ระยะห่าง 7/8 นิ้ว ต่อ ๑ แผ่น
.32 S & W Long	98	734	117	75-125	4.5	
.38 S & W	145	670	147	75-100	5	๔. ระยะแม่นยำ ไม่ได้ หมายถึงความแม่นยำระยะ ตาย
.38 S & W Special	158	847	252	200-300	8.5	
.38/44 S & W Special	158	1125	444	300-500	12	(Metal Piercing)
.44 S & W Pus.	246	714	272.5	175-225	7	
.44 S & W Special	246	764	322	200-300	7.5	
.45 Aut.	255	740	310	75-100	7.5	
.375 S & W Magnum	158	1515	807	500+	13	
.25 Aut.	50	810	73	—	3	
7.63 Mauser	86	1410	375	—	11	
7.65 Aut.	71	960	145	—	5	
7.65 Parabellum	93	1220	307	—	11	
9 m/m "	115	1140	332	—	10	
.38 Super	130	1275	469	—	10	
.45 Aut. Super	230	945	456	—	11	
.32 Short Colt	80	795	112	—	3	
.32 Long Colt	82	790	114	—	3	
.38 Short Colt	130	760	140	—	4	
.38 Long Colt	150	776	197	—	6	
.38 New Police	150	680	154	—	4	
.44 Magnum	240	1470	1150	—	—	

สถิติอำนาจของลูกปืนที่ทดสอบระยะแม่นยำแล้วคงปรากฏอยู่บนนั้น เป็นของ
ห้างคิมิทแอนด์เวสต์สัน ซึ่งได้ทดสอบมานานหลายปีแล้ว ถ้าลูกปืนสั้นหรือยาวมาก ก็เปลี่ยน
แปลง M.V. และ M.E. ได้ไม่มากนัก ส่วนสถิติตอนหลังที่ยังไม่ได้ทดสอบระยะแม่นยำ ผู้
เขียนเลือกเอามาเฉพาะลูกปืนที่ใช้ในเมืองเราโดยมาก ตามธรรมดาลูกปืนที่ยังทะลุไม้ได้ก็ ย่อม

มีระยะแม่นยำได้ไกล เว้นแต่ลูกปืนบางชนิดที่หัวลูกปืนมนมากเกินไป ลูกปืนในระยะ ๑๐ ปีหลัง
 นทาชนมมาก ทงตบปน ปลดอกลูกปืน และหัวลูกปืน ฉะนั้น M.V. และ M.E. ก็ยอมเปลี่ยนแปลง
 ไป แต่ก็ไม่ไกลสถิติดังกล่าวแถมมากนัก ลูกปืนขนาดหนึ่งๆ ทำตงหลายชนิดก็มี เช่นลูก .๓๘ Special
 มตง ๗-๘ ชนิดเป็นต้น ฟังทราบว่าห้างของใคร ต่างก็ทำชนออกดความคดด้วยกันทงนน นอกจาก
 ห้างใหญ่ๆ เช่น Remington และ Winchester จะประดิษฐ์ปืนและลูกปืนแล้ว ห้างของ
 เอกชนก็ยังทำชนออกดความคดแข่งกันอีก เช่นห้าง Weatherby, Norma, Sierra ซึ่งมีชื่อเสียง
 โด่งดัง ยิ่งกว่านั้นผู้เชี่ยวชาญปืนยังอดลูกใช้เองให้มีอำนาจดีกว่าดุก Factory load, การแข่งขันใน
 เรื่องลูกปืนไม่มตงสิ้นสุด มีแปลกๆใหม่ๆเสมอ เมื่อได้ลูกปืนที่ตงดีแล้ว ก็ทำปนชนตาม
 โดยทำดากดองให้ใช้ดุกใหม่ได้ ส่วน Design ตัวปืนดูเหมือนจะอยู่ตงกันแล้ว เปลี่ยนนิตน้อย
 ก็ในเรื่อง Balance. Grip และ Sights เท่านั้น

ผู้เขียนเล่าเรื่องปืนตงแต่ตงมาจนบัดนี้ เขาใจว่าจะเป็นความรูได้ตงนหนึ่ง แต่บาง
 ท่านอาจจะเห็นว่า over ไป ซึ่งผู้เขียนก็ได้พยายามจะให้ "พอดี" ความพอดีของผู้เขียนคือ
 ควรเล่าสาระสำคัญในเรื่องปืนทุกชนิดให้ทราบว่า ปืนชนิดไหนควรใช้อย่างไร อำนาจของ
 ลูกปืนแต่ละชนิด ระยะอันตรายของลูกปืน เป็นต้น จะเขียนครึ่งๆกลางๆก็เสียชอ บัดนี้
 ผู้เขียนเล่ามาตงเรื่องปืนตงเป็นอน่มาก เมื่อรวมทงตงอนตงนๆด้วย ก็เห็นจะพอดี ท่านทเห็นว่า
 over ไปรดเห็นเจตนาดีของผู้เขียนเป็นชออภัย

เรื่องของปืนยังมีอีกมากทนาย ซึ่งผู้เขียนจะได้เสนอท่านผู้อ่านในโอกาสต่อไปถ้าเวลา
 อำนวย ฉะนั้นในตอนนจ้งไม่ใช้ตงนอดด้าน

รักปืนเล่นกับปืน ก็อย่าขึ้นคนองมือ
 ยิงลองและจ้องถือ ฝิพลั้งพลาดประมาทตาย

วงการกฎหมายสากล

สถิติที่น่าสนใจของศาลในสหรัฐอเมริกา

ในหนังสือ Journal of the American Judicature Society ฉบับประจำเดือนมีนาคม ๒๕๐๕ ได้ตีพิมพ์ตัวเลขสถิติเกี่ยวกับจำนวนผู้พิพากษา กำหนดระยะเวลาที่อยู่ในตำแหน่ง และเงินเดือนของผู้พิพากษาศาลสูงสุด ศาลอุทธรณ์และศาลชั้นต้น ทั้งในศาลสหรัฐคือศาลของรัฐบาลกลาง และในศาลของมลรัฐ ๕๐ รัฐ และยังรวมศาลต่างๆ ใน District of Columbia (อันเป็นที่ตั้งเมืองหลวงกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.) และศาลใน Puerto Rico เข้าไว้ด้วย จึงขอคัดตอนและสรุปมาลงพิมพ์เพียงบางส่วนเท่าที่จะเป็นประโยชน์และน่าสนใจแก่บรรดาผู้พิพากษาของศาลไทย

ก่อนอื่น ขอทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายการต่างๆ ในตารางต่อท้ายนี้บางประการ กล่าวคือ

(๑) จำนวนประชากรและจำนวนนายความในรัฐหนึ่ง ๆ นั้น เป็นสถิติซึ่งได้จากการสำรวจสำมะโนประชากร ค.ศ. ๑๙๖๐ และจากการรวบรวมของมูลนิธินิติบัญญัติแห่งชาติแห่งสหรัฐอเมริกา

(๒) จำนวนผู้พิพากษาประจำศาลหนึ่ง ๆ นั้น ได้ทำการสอบถามและสำรวจเมื่อ ค.ศ. ๑๙๖๑

(๓) เงินเดือนที่ระบุไว้เป็นเงินรายปีของผู้พิพากษาประจำศาล และไม่รวมเงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่ง (ถ้ามี) ส่วนผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจะได้รับเงินเดือนสูงกว่าผู้พิพากษาประจำศาลประมาณปีละ ๕๐๐ ถึง ๒,๕๐๐ ดอลลาร์ ตัวอย่างเช่น เงินเดือนผู้พิพากษาประจำศาลสูงสุดของอลาบามา ๑๔,๐๐๐ ดอลลาร์ ส่วนประธานสูงสุดได้รับ ๑๔,๕๐๐ ดอลลาร์ หรือ เช่นศาลสูงสุดรัฐโอลาตกา ผู้พิพากษาประจำได้รับ ๒๒,๕๐๐ ดอลลาร์ ส่วนประธานได้รับ ๒๓,๕๐๐ ดอลลาร์

(๔) เงินที่ระบุไว้ในตารางเป็นเงินเหรียญดอลลาร์อเมริกัน ถ้าต้องการเปรียบเทียบเป็นเงินบาทไทยโดยประมาณ ให้เอา ๒๑ คูณ

(๕) เงินเดือนที่มีชนแตกต่างกันนั้นเป็นเพราะศาลแต่ละแห่งใน รัฐเดียวกันและระดับเดียวกันจ่ายไม่เท่ากัน ดังแล้วแต่ (ก) ได้รับเงินอุดหนุนจากท้องถิ่นที่ตั้งศาลมากหรือน้อย (ข) จำนวนพลเมือง (ค) ความมั่งคั่งของทรัพย์สินแห่งท้องถิ่น

(๖) ระยะเวลาดำรงตำแหน่งที่ไม่เท่ากันของผู้พิพากษาศาลชั้นต้นในรัฐฮอริเยร์ อินเดียนา หลุยเซียนานั้น แตกต่างกันไปแล้วแต่ท้องถิ่นที่ตั้งศาล เช่นผู้พิพากษาศาลชั้นต้นในเมืองนิวยอร์ก รัฐหลุยเซียนาเมืองเดียวเท่านั้นที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ๑๒ ปี

(๗) ศาลชั้นต้นในตารางนี้ หมายถึงศาลชั้นต้นที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั่วไปได้ทุกด้วยทกฎหมาย (General Jurisdiction) ส่วนศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคำกัดเช่น ศาลแขวงศาล justice of the peace, ศาล county court, ศาล traffic court เหล่านี้ไม่ได้เอามารวมไว้ด้วย

สถิติจำนวน, ระยะเวลาสร้างตำแหน่งและเงินเดือนคุณพนักงานในศาลสถรรัฐอเมริกา และ ศาลแห่งของรัฐ

รัฐ	จำนวน ประชากร	จำนวน ทนายความ	ศาลสูงสุด				ศาลอุทธรณ์				ศาลชั้นต้น	
			จำนวน	ระยะเวลา ดำรง ตำแหน่ง	เงินเดือน	จำนวน	ระยะเวลา ดำรง ตำแหน่ง	เงินเดือน	จำนวน	ระยะเวลา ดำรง ตำแหน่ง	เงินเดือน	
			จำนวน	ระยะเวลา ดำรง ตำแหน่ง	เงินเดือน	จำนวน	ระยะเวลา ดำรง ตำแหน่ง	เงินเดือน	จำนวน	ระยะเวลา ดำรง ตำแหน่ง	เงินเดือน	
เดลาแวร์	๓,๒๖๖,๕๕๐ ๒,๖๖,๐๖๗	๒,๓๐๒	๓	๖	๐๓,๕๐๐	๕๓	๖	๐๐,๐๐๐-๐๕,๐๐๐	๗	๖	๐๕,๐๐๐	
อิลลินอยส์	๐,๓๐๒,๐๖๐	๐,๖๒๓	๕	๖	๐๕,๕๐๐	๓๐	๔	๐๓,๕๐๐	๓๐	๔	๐๐,๖๐๐	
แมสซาชูเซตส์	๐,๕๕๖,๕๖๖	๐,๗๗๘	๓	๖	๒๒,๕๐๐	๒๒	๖	๐๕,๕๐๐-๒๐,๐๐๐	๒๒	๖	๐๕,๕๐๐	
มิชิแกน	๓,๖๕๓,๕๕๓	๓,๖๓๕	๕	๖	๒๐,๕๐๐	๕๖	๖	๐๕,๐๐๐	๕๖	๖	๐๕,๐๐๐	
นิวยอร์ก	๑๑,๕๕๐,๕๕๐	๑๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
เพนซิลวาเนีย	๑๑,๕๕๐,๕๕๐	๑๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
เวอร์จิเนีย	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
วอชิงตัน	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
แคลิฟอร์เนีย	๑๑,๕๕๐,๕๕๐	๑๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
อาร์คันซอ	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
โอไฮโอ	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
อินดีแอนา	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
มิสซูรี	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
มอนแทนา	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
เนบราสกา	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
เนวาดา	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
ไอดาโฮ	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
ไวโอมิง	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
ยูทาห์	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
นิวเจอร์ซีย์	๑๑,๕๕๐,๕๕๐	๑๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
คอนเนคติกัต	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
แมริแลนด์	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	
แมริสแตท	๑,๕๕๐,๕๕๐	๑,๕๕๐	๕	๖	๒๖,๕๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐-๒๖,๐๐๐	๕๕	๖	๑๐,๕๐๐	

จำนวน ระยะเวลาดำรงตำแหน่งและเงินเดือนผู้พิพากษา

รัฐ	จำนวน ประชากร	จำนวน ทนายความ	ศาลสูงสุด			ศาลอุทธรณ์			ศาลชั้นต้น		
			จำนวน	ระยะเวลา ดำรง ตำแหน่ง	เงินเดือน	จำนวน	ระยะเวลา ดำรง ตำแหน่ง	เงินเดือน	จำนวน	ระยะเวลา ดำรง ตำแหน่ง	เงินเดือน
เม็กซิโก	๕,๑๔๘,๕๗๘	๑๐,๔๔๓	๗	ตราบเท่า ประมุข	๒๒,๐๐๐	—	—	๓๘	ตราบเท่า ประมุข	๑๕,๐๐๐	
บราซิล	๗,๗๖๓,๑๕๔	๕,๔๖๔	๘	๘	๒๕,๕๐๐	—	—	๘๐	๖	๑๒,๕๐๐-๒๕,๐๐๐	
โคลอมเบีย	๓,๔๐๓,๗๖๔	๔,๗๘๗	๖	๖	๑๕,๐๐๐	—	—	๕๕	๖	๑๕,๕๐๐-๑๖,๐๐๐	
ชิลี	๒,๑๗๘,๑๔๑	๒,๒๐๐	๖	๖	๑๕,๐๐๐	—	—	๑๕	๔	๑๑,๐๐๐	
อาร์เจนตินา	๔,๓๐๕,๗๐๓	๗,๕๑๑	๗	๑๒	๒๒,๕๐๐	๒๒,๕๐๐	๒๒,๕๐๐	๘๖	๖	๑๖,๐๐๐-๑๕,๐๐๐	
เปรู	๖,๗๕,๗๖๗	๑,๐๓๑	๕	๖	๑๒,๗๐๐	—	—	๒๗	๕	๑๐,๗๐๐	
เวเนซุเอลา	๑,๕๐๐,๓๓๐	๒,๓๕๗	๗	๖	๑๓,๐๐๐	—	—	๓๕	๕	๑๑,๐๐๐	
นิวซีแลนด์	๒,๗๕,๒๗๘	๔๕๐	๓	๖	๒๐,๐๐๐	—	—	๑๕	๕	๑๗,๕๐๐	
นิวไอร์แลนด์	๖๖๖,๕๖๐	๖๕๗	๕	ถึงอายุ ๗๐ ปี	๑๖,๐๐๐	—	—	๗	ถึงอายุ ๗๐ ปี	๑๖,๐๐๐	
นิวซีแลนด์	๖,๑๖๖,๗๘๒	๕,๕๖๐	๗	๗ ปีแล้ว ตลอดชีวิต	๒๖,๐๐๐	๒๖,๐๐๐	๒๖,๐๐๐	๓๕	๗ ปีแล้ว ตลอดชีวิต	๒๒,๐๐๐	
นิวซีแลนด์	๕๕๐,๑๒๓	๕๘๐	๕	๘	๑๗,๕๐๐	—	—	๒๐	๖	๑๕,๐๐๐	
นิวซีแลนด์	๑,๗๘๖,๓๐๕	๕๐,๒๐๕	๗	๑๕	๓๖,๕๐๐	๓๖,๕๐๐-๓๗,๕๐๐	๓๖,๕๐๐	๑๓๐	๑๕	๒๕,๐๐๐-๓๕,๕๐๐	
นิวซีแลนด์	๕,๕๕๖,๑๕๕	๓,๖๓๗	๗	๘	๑๕,๐๐๐	—	—	๔๐	๘	๑๕,๕๐๐	
นิวซีแลนด์	๖๓๖,๔๔๖	๗๕๒	๕	๑๐	๑๕,๐๐๐	—	—	๑๗	๖	๑๒,๐๐๐	
นิวซีแลนด์	๕,๗๐๖,๓๕๗	๑๕,๕๓๕	๖	๖	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๖๕	๖	๖,๕๐๐-๑๗,๐๐๐	
ไอตาลี	๒,๓๖๘,๒๘๕	๕,๗๖๕	๕(๓)	๖	๑๖,๕๐๐	—	—	๔๒	๕	๑๒,๕๐๐-๑๕,๕๐๐	
ไอตาลี	๑,๗๖๘,๖๘๗	๒,๖๕๗	๗	๖	๑๕,๐๐๐	—	—	๕๐	๖	๑๖,๕๐๐	
ไอตาลี	๑๑,๓๑๕,๓๖๖	๑๒,๓๑๕	๗	๒๐	๑๒,๕๐๐	๓๐,๕๐๐	๓๐,๕๐๐	๑๕๕	๑๐	๒๐,๕๐๐-๒๗,๕๐๐	
ไอตาลี	๘๕๕,๕๘๘	๑,๐๗๐	๕	ตราบเท่า ประมุข	๑๗,๐๐๐	—	—	๑๑	ตราบเท่า ประมุข	๑๕,๐๐๐	

หมายเหตุ

ก. รัฐอิลลินอยส์จะได้มีการลงคะแนน ออกเสียง แก้ไขเพิ่มเติม ขรรมนุญ แห่งรัฐในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๕ นี้ เพื่อ (๑) ตั้งศาลอุทธรณ์แยกชั้นใหม่อีกศาลหนึ่ง โดยมีผู้พิพากษาประจำศาล ๒๔ นาย ศาลอุทธรณ์ในเวลานี้ใช้ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นมานั่งพิจารณาคดีเป็นศาลอุทธรณ์และมีเวลาอยู่ในตำแหน่งเพียง ๓ ปี (๒) ระยะเวลาดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาศาลสูงสุดกับผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ที่จะตั้งขึ้นใหม่ ให้เป็น ๑๐ ปี (๓) เงินเดือนผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลชั้นต้นชายชนอก ๔,๐๐๐ ดอลลาร์ เริ่มแต่ผู้พิพากษาที่จะได้รับเลือกตั้งเข้ามาใหม่ภายหลังเดือนมิถุนายน ๒๕๐๖ เมื่อดังกล่าวนั้น เงินเดือนสูงสุดของผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์และศาลชั้นต้นจะเป็น ๒๘,๐๐๐ ดอลลาร์

ข. รัฐโอไฮโอจะได้มีการ ลงคะแนนเสียง แก้ไขเพิ่มเติม ขรรมนุญ แห่งรัฐในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๕ โดยขยายเวลาดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษาศาลสูงสุดให้เป็น ๘ ปี และของศาลชั้นต้นเป็น ๖ ปี และให้อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติที่จะขยายเวลาดังกล่าวนั้นให้ยาวออกไปอีกก็ได้ถ้าประสงค์เช่นนั้น

ค. ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นในรัฐเทนเนสซี ยังมีมนตรีประจำศาล (Chancellors) อีก ๘๐ คน ทำหน้าที่เช่นเดียวกับผู้พิพากษาศาลชั้นต้น และนั่งพิจารณาคดี ณ ศาล Chancery Court มนตรี ๘๐ คนนี้ไม่ได้รวมอยู่ในจำนวนผู้พิพากษาศาลชั้นต้นในตารางนี้ด้วย

ง. ในรัฐโอคลาโฮมา และรัฐเท็กซัส มีศาลอุทธรณ์คดีอาญารัฐละหนึ่งศาล มีผู้พิพากษาศาลละ ๓ นาย ศาลอุทธรณ์คดีอาญานี้เป็นศาลสูงสุดของรัฐในแผนกคดีอาญา ส่วนศาลอุทธรณ์และศาลสูงสุดของรัฐนั้นพิจารณาพิพากษาแต่คดีแพ่งเท่านั้น

จ. หมายถึงจำนวนทนายความรวมทวงทวงสหรัฐอเมริกา

มลรัฐไอดาโฮจะมีการออกเสียงลงมติให้มีการปรับปรุงระบบศาลยุติธรรมใหม่
ในปี ๑๙๖๖

เนกิบัตติยสภาแห่งมลรัฐไอดาโฮ จัดให้มีการหามติมหาชนเพื่อรับรองการ
ปรับปรุงระบบศาลยุติธรรมใหม่ ให้เป็นระบบอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งจะเป็นผลให้ศาลสูงมี
อำนาจจัดดำเนินการและควบคุมตรวจสอบให้การปฏิบัติงานของศาลต่างๆ ในมลรัฐไอดาโฮมี
สัมรรถภาพและประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้น

ในการปรับปรุงระบบศาลยุติธรรมใหม่นี้ อำนาจพิจารณาคดีเรื่องข้าราชการทุจริต
ในหน้าที่เป็นของศาล ทั้งศาลจังหวัดและศาลสูง การจัดตั้งศาลอื่นๆ ทั่วทุกตมของลงมารวมทั้ง
การกำหนดเขตอำนาจศาลนั้นๆ เป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ และกำหนดให้ศาลที่มีอำนาจ
ในการรับรองพินัยกรรม และศาลแขวงยังคงมีอยู่ต่อไป

มลรัฐอื่นๆ อีก ๕ มลรัฐที่จัดให้มีการออกเสียงลงมติดำเนินการเดียวกันในปี ๑๙๖๖ นี้
ได้แก่ มลรัฐโคโลราโด อิลลินอยส์ โอไฮโอ เนบราสก้า และ นอร์ทคาโรไลนา^๑

วิมลศิริ จำนวนานูเวช

^๑ Journal of the American Judicative Society, April, 1962, p. 299.

ประมวลข่าว

เยี่ยมมกฤษ กฤษณจินดา

พิธีวางศิลาฤกษ์อาคารศาลที่ก่อสร้างใหม่

อนุสรณ์ชิตุดพาดบับประจำเดือนมิถุนายน ๒๕๐๕ ได้เสนอข่าวพิธีวางศิลาฤกษ์อาคาร ศาลจังหวัดชัยภูมิ ศาลจังหวัดอุดรดิตถ์ และศาลจังหวัดแพร่ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๐๕, ๒ มิถุนายน ๒๕๐๕ และ ๓๓ มิถุนายน ๒๕๐๕ ตามลำดับนั้น ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๐๕ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ไปเป็น ประธาน ในการ ประกอบพิธี วางศิลาฤกษ์ อาคารศาล จังหวัด บัณฑิตานี ศาลจังหวัดพัทลุง และศาลจังหวัดนครพนม ตามกำหนดการดังต่อไปนี้

พิธีวางศิลาฤกษ์อาคารศาลจังหวัดบัณฑิตานี

ปลัดกระทรวงยุติธรรมออกเดินทางจากกรุงเทพฯ โดยรถด่วนสายใต้ตอนบ่าย วันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๐๕ ถึงสถานีหาดใหญ่วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๐๕ เวลา ๑๒.๔๕ น. แล้ว เดินทางโดยรถยนต์ไปจังหวัดบัณฑิตานี วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๐๕ ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ ดังนี้

เวลา ๐๘.๐๐ น. ปลัดกระทรวงยุติธรรม ประธานในพิธีบูชาพระรัตนตรัย แล้ว พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

เวลา ๐๘.๓๐ น. นายเจริญ ไชยคุปต์ อธิบดีผู้พิพากษาภาค ๘ รายงานเชิญ วางศิลาฤกษ์ก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดบัณฑิตานี

ประธานในพิธีกล่าวตอบ เดิรัจฉังแล้วเจิมแผ่นศิลาฤกษ์ และเจิมอิฐ เงิน นาก ทอง แล้วประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ และไปรยทรายข้าวตอกดอกไม้

พิธีวางศิลาฤกษ์อาคารศาลจังหวัดพัทลุง

เมื่อเสด็จจากการประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารศาลจังหวัดปัตตานีแล้ว บัดนี้กระ
ทรวงยุติธรรมเดินทางโดยรถยนต์คอนกรีตในวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๐๕ กลับไปพักรแรมที่จังหวัด
สงขลา วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๐๕ เดินทางโดยรถไฟถึงจังหวัดพัทลุง เวลา ๑๐ ๔๐ น.
ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ดังนี้

- เวลา ๑๔.๐๐ น. บัดนี้กระทรวงยุติธรรม ประธานในพิธีบูชาพระรัตนตรัย
แล้วพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์
- เวลา ๑๔.๓๐ น. นายเจริญ ไชยคุปต์ อธิบดีผู้พิพากษาภาค ๘ รายงานเชิญ
วางศิลาฤกษ์ก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดพัทลุง

ประธานในพิธีกล่าวตอบ เสร็จแล้วเริ่มแผ่นศิลาฤกษ์
และเริ่มอิฐ เงิน นาก ทอง แล้วประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์
พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ และ
ไปรยทรายข้าวตอกคดขมิ้น

พิธีวางศิลาฤกษ์อาคารศาลจังหวัดนครพนม

บัดนี้กระทรวงยุติธรรมออกเดินทางจากกรุงเทพฯ โดยรถด่วนสายตะวันออก
เจียงเหนือในตอนค่ำวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๐๕ ถึงจังหวัดอุดรธานี ในวันที่ ๑๘ กรกฎาคม
๒๕๐๕ แล้วเดินทางโดยรถยนต์ไปพักรแรมที่จังหวัดนครพนม วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๐๕
ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ดังนี้

- เวลา ๐๗.๐๐ น. บัดนี้กระทรวงยุติธรรม ประธานในพิธีบูชาพระรัตนตรัย
แล้วพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์
- เวลา ๐๗.๓๐ น. ถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์และเลี้ยงน้ำชาแก่ผู้มาร่วมงาน
- เวลา ๐๘.๓๐ น. นายบุญชัย อินชวาทย์ อธิบดีผู้พิพากษาภาค ๕ รายงานเชิญ
วางศิลาฤกษ์ก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดนครพนม

ประธานในพิธีกล่าวตอบ แล้วจึงแล้วเจิมแผ่นศิลาฤกษ์ และเจิมอิฐ เงิน นาก ทอง แล้วประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ พระสงฆ์เจริญชัยมงคลคาถา ประพรมน้ำพระพุทธมนต์ และ ไปรยทรายข้าวตอกดอกไม้ม

เวลา ๐๘.๐๐ น. การแต่งธงของครูและนักเรียน

พิธีวางศิลาฤกษ์อาคารศาลากลางแล้วได้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และได้รับความร่วมมือจากข้าราชการทุกฝ่ายเป็นอย่างดี

ปลัดกระทรวงยุติธรรมไปตรวจราชการ

ในโอกาสที่ปลัดกระทรวงยุติธรรมเดินทางไปเป็นประธานในการประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารศาลจังหวัดปัตตานี และพัทลุง เมื่อวันที่ ๖, ๗ กรกฎาคม ๒๕๐๕ ปลัดกระทรวงยุติธรรมได้เคยไปตรวจราชการศาลจังหวัดตรัง ในวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๐๕ พร้อมกับตรวจดูบริเวณที่ดินที่จะสร้างศาลจังหวัดตรังในภายหน้าร่วมกับนายช่างกรมโยธาเทศบาลด้วย

ตั้งผู้ทำการแทนในตำแหน่งอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

เนื่องจากนายกิตติ ด้हनนถน์ อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางได้รับอนุมัติให้ไปดูงาน ณ ต่างประเทศมีกำหนด ๓๒๐ วัน ตั้งแต่วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๐๕ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งตั้งให้นายชิต บุญยประภัสร์ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ เป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางอีกตำแหน่งหนึ่งจนกว่า นายกิตติ ด้हनนถน์ จะกลับ

โควตาข้าราชการลาไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ

ตามที่ ก.พ. ได้กำหนดโควตาข้าราชการลาไปศึกษาต่อต่างประเทศโดยได้รับเงินเดือนเต็มของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ได้ (กระทรวงยุติธรรมมีโควตา ๑๕ คน) และวางหลักเกณฑ์เพื่อควบคุมไว้ว่า ข้าราชการผู้ใดที่ลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศด้วยทุนส่วนตัว

หรือทุนของกิจการใดก็ตาม ซึ่งรัฐบาลต่อรัฐบาลมิได้ทำความตกลงกัน ก็จัดให้อยู่ในโควตา
ข้าราชการลาไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศด้วย แต่ถ้าข้าราชการผู้ใดลาไปศึกษาวิชา ณ ต่าง
ประเทศโดยทุนของราชการต่าง ๆ ที่รัฐบาลต่อรัฐบาลทำความตกลงกันเช่นทุน ไอ. ซี. เอ.
ทุนอินเดียมา ทุนโคลัมโบ และอื่น ๆ ไม่ต้องจัดให้อยู่ในโควตาข้าราชการลาไปศึกษาวิชา
ณ ต่างประเทศ นั้น

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติว่า จำนวนโควตาที่ ก.พ. กำหนดให้ไว้บังคับเฉพาะ
ผู้ที่ขอลาไปศึกษาโดยทุนส่วนตัวเท่านั้น มิให้ใช้ระบบโควตาบังคับแก่ทุน ซึ่งได้รับจากองค์การ
หรือมูลนิธิต่างประเทศ เพราะประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนา จำเป็นที่จะต้องได้
คนที่มีความรู้ความสามารถสูงมาช่วยปฏิบัติงาน แต่จะสมควรอนุมัติให้ผู้ใดลาไปศึกษาได้หรือไม่
มิให้ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้พิจารณาอย่าให้เสียหายแก่ราชการ

อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางไปชมกิจการสถานสงเคราะห์เด็กของกรม ประชาสงเคราะห์

อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางพร้อมด้วยผู้พิพากษา ผู้พิพากษาศัมทบ และ
ข้าราชการศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางได้ไปชมกิจการเยาวชนสถานบ้านห้วยโป่งจังหวัดระยอง
และเยาวชนสถานบ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๗ และ ๘ กรกฎาคม ๒๕๐๕ โดย
อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ให้ความกรุณาเป็นผู้นำชม ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางและคณะได้ชมกิจการด้วยความสนใจ เด็กและเยาวชนที่
อยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กทั้ง ๒ แห่งดังกล่าว มีสวัสดิภาพดี

ย้ายที่ทำการศาลแพ่ง

เนื่องจากอาคารศาลแพ่งที่ก่อสร้างใหม่ การก่อสร้างเกือบจะเสร็จเรียบร้อยแล้ว
เพื่อขจัดปัญหาความแออัดของสถานที่ศาลแพ่งชั่วคราว ศาลแพ่งจึงประกาศย้ายที่ทำการชว
คราวด้านริมถนนห้วยแขย ไปเปิดทำการถาวรที่อาคารสร้างใหม่ ริมถนนราชดำเนินในตั้งแต่วันที่
๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๕ เป็นต้นไป

การก่อสร้างอาคารศาลและบ้านพักผู้พิพากษาในบึงบอระเพ็ด ๒๕๐๕

ตามที่กระทรวงยุติธรรมได้รับเงินงบประมาณค่าก่อสร้างอาคารศาล และบ้านพักผู้พิพากษารวม ๘ จังหวัด ตามโครงการก่อสร้างและบูรณะอาคารศาล และบ้านพักผู้พิพากษา ทหาราชอาณาจักร ดังที่ได้เสนอข่าวไว้โดยละเอียดในจดหมายเหตุฉบับประจำเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ แล้วนั้น อาคารศาลและบ้านพักผู้พิพากษากำหนดจะแล้วเสร็จตามสัญญาดังนี้

๑. ศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	กำหนดแล้วเสร็จในวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๐๕
๒. ศาลจังหวัดแพร่	กำหนดแล้วเสร็จในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๐๕
๓. ศาลจังหวัดชัยภูมิ	กำหนดแล้วเสร็จในวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๕
๔. ศาลจังหวัดบึงเต้าน	กำหนดแล้วเสร็จในวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๐๕
๕. ศาลจังหวัดอุดรธานี	กำหนดแล้วเสร็จในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๐๕
๖. ศาลจังหวัดนครพนม	กำหนดแล้วเสร็จในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๐๕
๗. ศาลจังหวัดพัทลุง	กำหนดแล้วเสร็จในวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๐๕

ข้าราชการเดินทางไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ

นายถาวร โพธิทอง ข้าราชการอัยการสามัญชั้นเอก ซึ่งได้รับอนุมัติให้ลาไปศึกษา วิชากฎหมาย ณ ประเทศอังกฤษ โดยทุนส่วนตัวเป็นเวลา ๔ ปี ได้ออกเดินทางจากประเทศไทย เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๐๕

ข่าวอนุมัติโยกย้าย

๑. ได้มี ผู้พิพากษาตรีศึกษา บริจาคทรัพย์ และสิ่งของ บำรุงกิจการ ของ ศาล คดีเด็ก และ เยาวชนกลาง ดังนี้

(๓) นายจรูญ พลนอก ผู้พิพากษาศาลมทบของศาลคดีเด็กและเยาวชน กลาง บริจาคเงินที่ได้รับเป็นค่าบอญการผู้พิพากษาศาลมทบ จำนวน ๑,๒๐๐ บาท เพื่อใช้จ่ายใน การสงเคราะห์เด็ก

(๒) พลโทบุญญิต์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา บริจาคเงินจำนวน ๕๐๐ บาท เพื่อใช้จ่ายในการเลี้ยงเคราะห์เด็ก

(๓) สยามฉบับสันติศาสตร์ทางกฎหมาย บริจาคหนังสือต่าง ๆ จำนวน ๑๕๕ เล่ม ให้แก่เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง

(๔) Mrs. Jones บริจาคบิงปอง ๑ ชุด ให้แก่เด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง

๒. ตามที่ผู้อาสาสมัคร เข้าช่วย สัมทบ สอนวิชา ศีลธรรมและวิชาการเรือนแก่เด็ก และเยาวชนในสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ มีผู้อาสาสมัครเข้าร่วมสอนฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนเพิ่มขึ้นอีก คือแผนกตั้งคนเลี้ยงเคราะห์ สโมสรวัฒนธรรมหญิงร่วมกับสมาคม วาย.ดับบลิว.ซี.เอ. จัดการ สอนวิชาตัดผม นาฏศิลป์ และภาษาอังกฤษ ระดับที่ควรรับใช้ตามบ้านแก่เด็กและเยาวชนหญิง ตลอดจนบริจาคอุปกรณ์การสอนให้ด้วย โดยทำการสอนดับตาห้ละ ๑ ครั้ง

กระทรวงยุติธรรมขอขอบคุณท่านผู้มีจิตเมตตาแก่เด็กและเยาวชนไว้ ณ ทนด้วย.

ชมรมยุคิธรรม

V. 96

ชาวยุคิธรรมทั้งหลายต่างมีความอาลัยอย่างสุดซึ้ง ในการที่ท่านประธานศาลฎีกา คุณหลวงจำรูญเนติศาสตร์ จะต้องออกจากราชการ เนื่องจากครบเกษียณอายุในวันสิ้นเดือนกันยายน ศักราช ๒๕๓๑ ทราบว่าคณะผู้พิพากษาศาลฎีกาจะได้ออกเดินทางท่องเที่ยวพักผ่อนในวันพักผ่อน แต่ท่านในวันที่ ๒๕ กันยายน ศักราช ๒๕๓๑ ณ คัดมโธวเนติบัณฑิตยสภา

ข้าราชการตุลาการซึ่งจะต้องออกจากราชการเนื่องจากครบเกษียณอายุในวันสิ้นเดือนกันยายน ศักราช ๒๕๓๑ มี ๗ ท่าน คือ คุณหลวงจำรูญเนติศาสตร์ ประธานศาลฎีกา คุณหลวงอนุสรณ์นิติสาร ผู้พิพากษาศาลฎีกา คุณหลวงศรีสัตยารักษ์ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ คุณธงสิทธิ์ พวงกนก ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ คุณเปลี่ยน เริ่มก่อสกุล ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ คุณวรฤดี นุมนานิต ผู้พิพากษาศาลแพ่ง และ คุณสุพวงสีสกุล ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดปทุมธานี ท่านทั้งหลายดังกล่าวมานี้ได้จากพวกเราไปแต่ในหน้าที่ราชการเท่านั้น แต่ท่านยังคงเป็นอาจารย์ของพวกเรา ยังคงเป็นตัวอย่างที่ดีในชีวิตตุลาการของพวกเรา และยังคงเป็นที่เคารพนับถือของพวกเราอยู่ตลอดไป....

ท่านอาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ขวัญใจชาวพุทธเป็นประธานการโต้วาทีในญัตติเรื่อง “ชายเสียเพราะหญิง” ซึ่งสมาคมผู้พิพากษาทางจิตแห่งประเทศไทยได้จัดให้มีขึ้น ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อเร็ว ๆ นี้

คุณกิติติ สี่หนนที่ อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางเดินทางไปดูงานที่สหรัฐอเมริกา ตามคำเชิญของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ศักราช ๒๕๓๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ในด้านวัฒนธรรมและการศึกษากำหนดเวลา ๑๒๐ วัน การไปครั้งนี้ท่านอธิบดี กิติติ สี่หนนที่ จะได้พบปะกับบุคคลชั้นนำของสหรัฐอเมริกาและจะได้ดูงาน

ทางด้านแปซิฟิกและระดับทางด้านยุโรปด้วย . . . ผู้ที่วางอธิปไตยศาลคดีเงินและเขารวมกลางใน
ระหว่างนั้นคงได้แก่ คุณชิต บุณยประภัสร์ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ผู้สามารถ
นั่นเอง

จำได้ว่าท่านอธิบดี อินท์ อุกุล ผู้ซึ่งเริ่มตั้งแต่เมืองนครศรีธรรมราช จนถึงออกพระวชน
ตรวจจรรยาการและดำรงทุกอธิปไตยในศาลภาค ๘ อยู่เป็นเนืองนิจ ดูเหมือนจะตั้งใจไปตรวจ
ทางภูเขาม่อขงๆ เสียด้วย . . . คุณกวี มนูญปิจู ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดตราด ซึ่งได้ทุน
ไปศึกษาวิชากฎหมาย ณ S.M.U. ในมรัฐ TEXAS แห่งสหรัฐอเมริกา เดินทางกลับมายัง
ประเทศไทยแล้วพร้อมด้วย Certificate of Comparative Law อย่างภาคภูมิ ขณะนี้ คุณกวี
มนูญปิจู ได้กลับเข้ารับราชการที่ศาลจังหวัดตราดตามเดิมแล้ว . . . ส่วน คุณสุด สุตรา ผู้
พิพากษาศาลจังหวัดชลบุรี ซึ่งไปช่วยปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศาลจังหวัดตราดแทนชั่วคราวก็ได้ย้าย
ถิ่นที่อยู่กลับมาประจำที่ศาลจังหวัดชลบุรีตามเดิมแล้ว . . . คุณธานีทร ทรัพย์วิเชียร หัวหน้ากอง
การคดี บรรณาธิการจดหมายเหตุและบทบันทึกคดี เดินทางไปประชุมการจัดการศึกษากฎหมายใน
ภาคพหุเอเชีย อาเซียน ที่มหาวิทยาลัยสิงคโปร์ในฐานะผู้แทนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ระหว่าง
วันที่ ๒๗ สิงหาคม ถึง ๓ กันยายน ค.ศ. ระหว่างประชุมอาจารย์ ธานีทร ยังได้รับเชิญให้
สอนกฎหมายในมหาวิทยาลัยสิงคโปร์เป็นเวลา ๓ ชั่วโมงด้วย (ได้ค่าสอนหรือเปล่าครับ)

คุณโจน รัตโนดม หัวหน้าศาลจังหวัดสงขลา ต้องเดินทางมาเยี่ยมบุตรน้อยและ
ภรรยาที่กรุงเทพฯ ปีละ ๒ ครั้ง น่าเห็นใจท่านมาก . . . ขออนุโมทนาเป็นอย่างยิ่งที่ได้ข่าวว่า
คุณสิทธิโชค ประเดคามิน จะเดเวนจากการคุมขังอย่างเด็ดขาด ทั้งๆ ที่ยังไม่ทันถึงกาลเข้าพรรษา
ปีหน้า . . . คุณปิยะชาติ สุจริตกุล คงย้ายไปตีมนามังพระจันทร์ที่ศาลแขวงอุบลแล้ว ก็หาย
เงิบไปไม่ส่งข่าวคราวให้เพื่อนฝูงได้ทราบเลย คงจะเป็นสุขอยู่ที่อุบลแล้ว . . . คุณถาวร
โพธิทอง ครวญมาจากอังกฤษว่าหนวดกายและหนวดจิตทำให้คิดถึงใครคนหนึ่งทางนิวยอร์ก
เสียจริงๆ (ผมว่าแล้วใหม่ละ)

มีผู้แจ้งมาว่า คุณอภิรักษ์ บุญปาคม ผู้พิพากษาหนุ่มแห่งเมืองคอน (นครศรีธรรมราช)
ยังไม่ได้ถูกพิริตโดยบุคคลใด แต่ยังคงแข็งแรงแและคงทนดุจดั่ง “กำแพงเมืองคอน” ฉะนั้น
คุณจินตา บุญชอกม ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ บอกผ่านชอบคุณมายังทุกๆ ท่านที่ได้กรุณาไป
ร่วมบำเพ็ญกุศลศพคุณแม่ทวดมกุฏกษัตริยารามเมื่อเร็ว ๆ นี้ . . . ใครที่มาติดต่อกับห้องสมุด

กระทรวงยุติธรรมแล้วจะไม่เคยผิดหวังเลยในเมื่อมี คุณศิริ วิศิษฎ์ธรรม อิศวานนท์ เป็นผู้อำนวยการอย่างเข้มแข็ง และต้องยอมรับว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในคำหับตำราต่างๆ เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะต้องการอย่างไรเป็นต้องค้นหามาให้จนพอใจ อย่างนั้นจะหาตัวแทนได้ยากเสียแล้ว...คุณสุทิน เลิศวิรุฬห์ คุณประทีป ชุ่มวิวัฒน์ และ คุณจินดา บุญศิริ ตามท่านนั้นมักจะคิดไม่ไหนมาไหนด้วยกันเสมอจนใคร ๆ พวกนี้เรียกว่าสามทหารเสือแห่งศาลฎีกา (ดูรูปร่างท่าทางก็เอวบาง ๆ ๕๕๕ ไม่น่าจะเป็นทหารเสือไปได้เลย)

คุณวิญญาน เลชะกุล ผู้พิพากษาศาลแขวงชนบุรีบอกว่าลมอะไรก็ลมได้ แต่จะให้ลมกลด้วยไม้สี่ขาตัวนี้ใครบรู๊ววดในงานประกวดพฤกษชาติประจำที่สวนรมย์เห็นจะยาก และกำลังเสียค่าใช้จ่ายอยู่ในขณะนั้นก็ไม่ยอมสู้ราคาในชั้นประมูล..คุณสุวิทย์ วิจิตเนตินัย ผู้พิพากษาผู้เคร่งในธรรมแห่งศาลแขวงชนบุรี กำลังสนใจเดชะแสงดวงหาหลอดผู้เทียบนาทะเลจืดแห่งวัดร้างให้ บัดตาน้อยอย่างออกคุด ทราบว่า คุณเฟื่องจิต รัศมีภักดิ์ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสมุทรสาคร เพราะพันธุ์ ต้นช่อลเซเซียลไว้มากจนพอเหลือจำหน่าย เจ้าของรวบรวมออกเพศศกรให้ด้วย

มิตรสหายพากันบ่นว่า คุณจิตติ วุฒิปาถ์ คนรักตั้งบเมืองปทุมธานี คงแซ่ซอทองใหม่แล้วหายหน้าหายตาไปไม่ยอมพบปะเพื่อนฝูงอีกเลย คงจะคิดโทรทศน์งอมแงมกระมังครับ มีผู้มาร้องเรียนว่า คุณประพนธ์ ศาตะมาน ผู้พิพากษาศาลแพ่งอุทธรณ์คดี ๒ งวดซ้อนแล้ว อุบหนงไว้ไม่ยอมเลี้ยงเพื่อนฝูง ผนเลยแก้แทนว่าถ้าถูกเลขท้ายจะให้เลี้ยงอย่างไรไหว ที่คุณทำนอง ดิศวนนท์ ถูกรางวัลที่ ๕ เต็มฉบับ และ คุณเกียรติ ผลสวัสดิ์ ถูกเลขท้าย ๒ ตัวถึง ๘ ฉบับครึ่ง ทำไมไม่ทองเลี้ยงบ้างละ

คุณสมชัย ทรัพย์วนิช ท่านหัวหน้าศาลคนขยันแห่งแม่ฮ่องสอนตั้งช้อดตำราเรียน ป. ๒ ทางเมล็ดอากาศหลายชุดเพื่อกวดวิชาให้ลูกชาย.... ล้วน คุณวิจิต บุญถนอม ผู้พิพากษาอีกท่านหนึ่งแห่งแม่ฮ่องสอน ค้นพบยาแก้เหงาขนานวิเศษคือการเลี้ยงลูกและหาเรื่องเพลิน ๆ มาคุยให้ แม่บ้าน ฟัง กับ ทงตอง พยายามเพ่ง จิตพิศบ้านพัก ให้รู้สึก เต็มอณแห่งวาน คอบงกาได้ พยายามแค้นสุด สุดหนอ ๆ...คุณปศุพ นพรมภา ผู้พิพากษาเมองสุพรรณดงทูนช้อรดคือไปใช้ในการเดินทางไปเยี่ยมคุณแม่ผู้ชราที่จังหวัดสมุทรเป็นประจำทุกเดือน เพราะมีฉะฉนจะต้องเดินทางต่อรถประจำทางหลายทอด ผลแห่งความกตัญญูอันคงจะบรรดาลให้คุณสม

บ่รารตนาในเร็ววันนักระมังครับ.... ตั้งคมีนพระนครกำลังระบือกันทงว่า หัวหน้าศาลแขวง
 เห็นคนรักเหลือใจได้แก่ คุณรัตน ศรีไกรวิน งามทั้งรูปร่างทั้งกริยา วาจาดะมนละไมใครยืม
 ใครยกย่อง (ผมยังรักเคยครับ).... คุณปรีชา สุมาวงศ์ สุภาพบุรุษผู้กว้างขวางแห่งท้องที่
 ศาลเหนือ อาจารย์ชอชายแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พอได้บุตรสุดดีวาทคนที่ ๔ เป็น
 หญิงก็เดยรับหน้าทีเป็นแม่หม่มไม่ยอมไปไหนมาไหนเอาเสียเลย นอกจากมาทำงานศาลและไป
 ดอนหนังสือเท่านั้น..... แฉ้วมาจากภาคเหนือว่า คุณสมศักดิ์ เกิดถาผล และ คุณสมพันธ์
 น้อยสง่า ต้องตุตการหนุ่มแห่งศาลจังหวัดลำปาง แข่งกันขอ เครื่องเรือนประดับบ้านอย่าง
 งามหรู แต่ย้งหาเทพีประดับบ้านไม่ได้สักราย.... คุณदनัย อินทรบุรี ฝึกพิพากษาคำลจังหวัด
 เชียงใหม่ ใ้รับฉายานามจากเพื่อนฝูงว่าเป็นคนดังแห่งนิทานชวนหัว ใครได้ฟังนิทานคุณ
 ดนัยแล้วต้องยอมรับว่าถึงใจพระเดชพระคุณหายง่วงทันที

รายงานการประชุมร่างประมวลกฎหมายอาญา (และบันทึกประกอบ)

โชค จารุจินดา

มาตรา ๔๑

รายงานการประชุมอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๖๕๔/๒๕๖/๒๕๖๗
วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

ประธานฯ ขอให้พิจารณาร่างมาตรา ๓๔ (มาตรา ๔๑ ปัจจุบัน) ซึ่งมีข้อความ
ดังนี้

“มาตรา ๓๔ ถ้าผู้ทำทานบนประพฤตินิดทานบนภายในเวลาที่ศาลได้กำหนดไว้ ก็
ให้ศาลสั่งให้ใช้เงินไม่เกินจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในทานบน และให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๓๖
มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับแก่การใช้เงินนั้น”

นายจรูญ โปษยานนท์ ขอตัดคำว่า “ภายในเวลาที่ศาลได้กำหนดไว้” เพราะ
เมื่อผิดทัณฑ์บนก็ต้องทำผิดภายในกำหนดอยู่แล้ว

ที่ประชุมเห็นชอบด้วย

นายประมุต สุวรรณศรี จะใช้คำว่า “ทัณฑ์บน” หรือ “ทานบน”

ที่ประชุมให้ใช้คำว่า “ทัณฑ์บน”

นายอรรถกร ศรีรักษ์ จะควรอ้างมาตรา ๓๓ หรือไม่

ที่ประชุมเห็นว่าควรอ้าง ฉะนั้นจึงให้ใช้ถ้อยคำในตอนต้นว่า “ถ้าผู้ทำทัณฑ์บน
ตามมาตรา ๓๓ ประพฤติผิดทัณฑ์บน....”

นายอรรถกรมฯ ควรใช้คำว่า "ให้ศาลมีอำนาจสั่ง...."

นายจำรูญฯ การให้อำนาจศาลดังกล่าวจะบังคับให้ศาลสั่งเดิมไป

นายประมุตฯ ศาลอาจพิจารณาไว้ที่หนึ่งก่อน

ที่ประชุมตกลงให้ใช้คำว่า "ให้ศาลมีอำนาจสั่ง...."

นายจำรูญฯ ควรจะใช้คำว่า "ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และ
มาตรา ๑๘ มาใช้บังคับ" ไม่ต้องมีคำว่า "แก่การใช้เงินนั้น"

ที่ประชุมเห็นชอบด้วย ร่างมาตรา ๓๔ เมื่อแก้ตามมติของที่ประชุมแล้ว จึงม
ถ้อยคำดังต่อไปนี้

"มาตรา ๓๔ ถ้าผู้ทำทณฑ์บนตามมาตรา ๓๓ ประพฤติผิดทณฑ์บน ให้ศาลมี
อำนาจสั่งให้ผู้นั้นชำระเงินไม่เกินจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในทณฑ์บน และให้นำบทบัญญัติใน
มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับ"

รายงานการประชุมกฤษฎีกาการวิสามัญฯ ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๖

วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

บันทึก ร่างมาตรา ๔๗ ซึ่งคณะรัฐมนตรีเสนอสถาบันแทนราษฎร มีข้อความดังต่อไปนี้

"มาตรา ๔๖ ถ้าผู้ทำทณฑ์บนตามมาตรา ๔๕ ประพฤติผิดทณฑ์บน ให้ศาลมี
อำนาจสั่งให้ผู้นั้นชำระเงินไม่เกินจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในทณฑ์บน และให้นำบทบัญญัติใน
มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับ"

นายหยุด แสงอุทัย ข้าพเจ้าขอเสนอมากรานให้ที่ประชุมพิจารณาก่อน เพราะ
ร่างมาตรา ๔๕ ซึ่งมอบให้ข้าพเจ้าไปยกร่างเสนอนั้น ขณะนี้ได้ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการพิมพ์
มากรานเป็นบท sanction คือ แม้ศาลจะกำหนดเงินตามทณฑ์บนไว้มากก็ตาม เมื่อผู้นั้นผิด
ทณฑ์บนศาลอาจปรับ ๑๐ บาทก็ได้ ทั้งนี้ดูแต่ความร้ายแรงหรือเหตุร้ายทกก่อให้เกิดช
ภายหลัง

พระยาอรรถการีย์พนธ์ คำว่า “และให้นำมาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับ”
ยังไม่ถูกต้อง จะนำมาใช้บังคับได้ก็ต่อเมื่อผู้นั้นไม่นำเงินมาชำระแล้ว จึงจะนำมาตรา ๒๘
และมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับได้ ข้อความไม่ชัด

นายหยดฯ ถ้าเกรงข้อความจะไม่ชัด ก็เขียนข้อความอภัยวรรคหนึ่งว่า “ถ้าผู้
ศาลสั่งให้ชำระเงินไม่ชำระ” หน้าข้อความว่า “ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๘.... ฯลฯ”

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ควรจะเติมความว่า “ถ้าผู้นั้นไม่ชำระ” หน้าข้อความว่า “ให้
นำบทบัญญัติ.... ฯลฯ”

พระยาอรรถการีย์ฯ ข้อความที่ว่า “ถ้าผู้ทำทัณฑ์บนตามมาตรา ๔๕ ประพฤติ
ผิดทัณฑ์บน” ขอแก้เป็นว่า “ถ้าผู้ทำทัณฑ์บนตามความในมาตรา ๔๕ กระทำผิดทัณฑ์บน”
ที่ประชุมเห็นชอบด้วย และให้แก้ไขมาตรา ๔๖ ดังนี้

“มาตรา ๔๖ ถ้าผู้ทำทัณฑ์บนตามความในมาตรา ๔๕ กระทำผิดทัณฑ์บน ให้
ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นชำระเงินไม่เกินจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในทัณฑ์บน ถ้าผู้นั้นไม่ชำระ ให้
นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐ มาใช้บังคับ”

มาตรา ๔๘

รายงานการประชุมอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๒๕๔/๒๙๖/๒๔๘๗
วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๔๘๗

ประธานฯ ขอให้พิจารณาร่างมาตรา ๓๕ (มาตรา ๔๘ ปัจจุบัน) ซึ่งมีข้อความ
ดังนี้

“มาตรา ๓๕ ผู้ใดไม่ยอมรับอาญาหรือได้รับการลดอาญาตามความในมาตรา ๔๗
ถ้าศาลเห็นว่าการปล่อยตัวผู้นั้นไป อาจไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้
ในสถานพยาบาลโรคจิตก็ได้ และคำสั่งนี้ศาลจะเพิกถอนเสียเมื่อใดก็ได้”

นายอรรถกรมฯ ต้องเป็นกรณีมาแล้วหลาย จึงเข้ามาตรา ๕๗ ไม่อย่างนั้นไม่มีการ
พิจารณา

นายพิชาญ บุลงง ส่งสัยว่าจะไว้กับกรณีวรรค ๒ ของมาตรา ๔๗ ได้หรือไม่
นายอรรถกรมฯ เมื่อเสร็จแล้ว ควรจะไปเรียนจำ

นายประมุขฯ หมายถึงหมดโทษแล้ว เพราะใช้คำว่า “ปล่อยตัว” อย่างศาลอาช
ลงโทษหนึ่งปี และเมื่อครบหนึ่งปีอาจเป็นบำนาญอีก ศาลตั้งในคำพิพากษาได้เลย

นายอรรถกรมฯ ศาลจะรู้ต้องหน้างานได้อย่างไร

นายจำรูญฯ ขอเรียนขอข้อยคำใหม่ดังนี้ “ถ้าศาลเห็นว่าการปล่อยตัวผู้วิกลจริต
ซึ่งไม่ยอมรับโทษหรือได้รับการลดโทษตามมาตรา ๔๗ จะเป็นการไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน
ศาลจะสั่ง.....”

ม.จ. สกถวรรณากร วรวรรณ จะใช้คำว่า “ผู้วิกลจริต” หรือ
ประชาชนฯ แต่คงว่ายังไม่หาย

นายจำรูญฯ ต้องการแต่งตั้งว่าขณะที่จะทำเป็นคนวิกลจริต

ม.จ. สกถฯ เห็นว่ามาตรา ๔๗ ยังไม่ Scientific ควรจะแก้มาตรา ๔๗ เดี่ยวก่อน
ที่ประชุมตกลงให้พิจารณาร่างมาตรา ๔๗ (มาตรา ๖๕ ปัจจุบัน) ก่อน ซึ่งมีข้อ
ความดังนี้

“มาตรา ๔๗ ผู้ใดกระทำความผิดในขณะวิกลจริต จนถึงไม่สามารถรับผิดชอบ หรือ
ไม่สามารถบังคับตนเองได้ ผู้นั้นไม่ต้องรับอาญาสำหรับความผิดซึ่งได้กระทำนั้น

แต่ถ้าปรากฏว่าผู้นั้นยังสามารถรับผิดชอบหรือสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ผู้นั้นต้อง
รับอาญาสำหรับความผิดที่ได้กระทำนั้น แต่ศาลจะลงอาญาอันน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ได้”

ม.จ. สกถฯ คำว่า “วิกลจริต” ยังไม่ถูกต้อง คนอาจเป็นบ้าด้วยมีโรคหรือ
จิตฟั่นเฟือน

นายเชอเม เลขวิชชธรรมวิทักษ์ คำว่า “วิกลจริต” เป็นศัพท์กฎหมาย

ม.จ. สกถฯ วิกลจริตต้องมี ๒ อย่าง

นายประมุขฯ ถ้าใช้คำอื่น อย่างจับตัวเขาไว้แล้วเอาเหล็กกรอกจะไม่เข้า

นายอรรถกรมฯ คำว่า “จิตฟั่นเฟือน” หมายถึง mental disorder

นายประมุขฯ แต่ถ้าใช้คำอย่างนั้นก็เข้าหมด

ม.จ. สกลฯ mental deficiency ตรงกับจิตบกพร่อง ส่วน mental disorder ตรงกับจิตฟั่นเฟือน เห็นว่าจะต้องเอาทั้งสองอย่าง ขอยกตัวอย่างดังนี้ อย่างนวดขาไปนวดหนึ่ง เป็นเรื่องมอบกพร่อง แต่ถ้ามอกลกฟั่นเฟือน เป็นเรื่อง “ฟั่นเฟือน” ถ้า “deficiency” ไม่มาทางแก้

นายจำรูญฯ ขอเสนอร่างมาตรา ๔๗ ใหม่ดังนี้ “ผู้ใดกระทำความผิดในขณะที่มีโรคจิตหรือจิตบกพร่องหรือจิตฟั่นเฟือน จนถึงไม่สามารรถผู้ผิดและชอบ”

ม.จ. สกลฯ จะไม่พูดถึง “โรคจิต” ก็ได้

นายจำรูญฯ ได้เข้าไปแสดงว่าไม่ใช่เป็นเรื่องนิตๆ หน่อยๆ และขอแก้มาตรา ๔๗ ใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๔๗ การมีเมมาเพราะเสเพลสุรายาเมา จะเป็นข้อแก้ตัวของผู้กระทำความผิด ให้พ้นโทษหรือลดโทษตามมาตรา ๔๗ ได้ ต่อเมื่อผู้ชนได้เสเพลโดยไม่รู้ว่าเป็นผู้สุรายาเมา หรือถูกผู้อื่นใช้กำลังหรืออำนาจบังคับให้เสเพล”

ที่ประชุมเห็นชอบด้วย

ประธานฯ ถ้าวางอย่างนี้จะเข้าใจได้หรือว่าเป็นข้อแก้ตัวได้ไปในตัว

นายจำรูญฯ เข้าใจได้ในตัว ขอเสนอร่างมาตรา ๓๖ ใหม่ดังนี้

“ถ้าศาลเห็นว่าการปล่อยตัวผู้กระทำความผิดในขณะที่มีโรคจิต จิตบกพร่องหรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งไม่ต้องรับโทษหรือได้รับลดโทษตามมาตรา ๔๗ จะเป็นการไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน”

ม.จ. สกลฯ คำว่า “ในขณะที่มีจิตบกพร่อง” นั้น Scientific คือ เมื่อเกิดมาจิตบกพร่อง ก็บกพร่องอยู่จนกว่าจะตาย คิดว่าถ้าใช้คำว่า “ซึ่งมีจิตบกพร่อง” ก็ไม่ได้

นายประมุขฯ ต้องใช้คำว่า “ในขณะที่.....”

รายงานการประชุมอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๖๕๕/๓๐๐/๒๔๙๗
วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๔๙๗

ประธานฯ ขอให้พิจารณาร่างมาตรา ๓๖ ซึ่งนายจำรูญฯ เสนอในการประชุมคราวก่อน ซึ่งมีข้อความดังนี้

“มาตรา ๓๖ ถ้าศาลเห็นว่า การปล่อยตัวผู้กระทำความผิด ในขณะที่โรคจิต จิตบกพร่อง หรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งไม่คงรับโทษหรือได้รับลดโทษตามมาตรา ๕๘ จะเป็นการไม่เอื้ออำนวยแก่ประชาชน.....”

ม.จ. สกตฯ อันได้เ็นข้อความว่า “ในขณะที่โรคจิต จิตบกพร่อง” ในไม่ได้ ควรใช้คำว่า “ขณะมีโรคจิตหรือขณะมีจิตบกพร่อง”

นายสิทธิ จุณนานนท์ บ้านนม ๓ อย่าง คือ

- (๑) ไม่รู้ว่ากระทำอะไรหรือเปล่า
- (๒) รู้ว่าได้กระทำ แต่การกระทำนั้นผิดกฎหมายหรือไม่ ไม่รู้
- (๓) ไม่สามารถบังคับตนเองได้

นายประมุทฯ เรามาแก้เรื่องวิกฤตชีวิตเท่านั้น

ม.จ. สกตฯ จิตบกพร่อง เขามาจากศัพท์แพทย์ แต่ยังมี mental disorder ซึ่งเขาเรียกว่า “จิตฟั่นเฟือน” ขอเสนอให้ใช้คำว่า “ถ้าศาลเห็นว่า การปล่อยตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งมีจิตบกพร่องหรือในขณะที่มีจิตฟั่นเฟือน” คือ จิตฟั่นเฟือนนั้นมันขณะใด แต่จิตบกพร่องมันขณะไม่ได้ จิตบกพร่องมันตั้งแต่เกิดจนถึงตาย

นายจำรูญฯ กลับมาแก้มาตรา ๕๘ เดียวก่อน

นายสิทธิฯ จะไม่คลุมถึงกรณีการบ้างบางอย่าง อย่างคนๆ หนึ่งอยู่ดูๆ ก็เข้าใจว่าคนอื่นจะมาฆ่าตน จึงฆ่าเขา

ม.จ. สกตฯ กรณีนั้นคนนั้นมันเห็นผลที่จะกระทำ แต่เขาเป็นคนบ้า

นายสิทธิฯ คำว่า “รู้ผิดชอบ” หมายความว่าทำอย่างนั้นถูกหรือไม่ มีคำพิพากษากล่าวว่า การเข้าใจผิดนั้น ถ้ายอมรับว่าเป็นความจริงจะไม่มีโทษ ก็ยอมให้แก้ตัว อย่างเข้าใจผิดว่าคนหนึ่งเป็นชู้กับเมียตน จึงไปฆ่าเขา อย่างแก้ตัวไม่ได้ เพราะถ้าเป็นชู้จริงก็ฆ่าไม่ได้

ม.จ. สกตฯ คำว่า “รู้ผิดชอบ” ในทางปรัชญา ไปไม่ได้ จะรู้ได้อย่างไร ฝึดยังไรชอบ นายปราชญ์ใช้คำว่า understanding ซึ่งเป็นเรื่อง “ไม่เดียงสา”

นายจำรูญฯ ตอนต้นควรจะใช้คำว่า “โรคจิต จิตบกพร่อง หรือจิตฟั่นเฟือน” เพราะคนอย่างนั้นไม่ลงบ้า

ม.จ.สกลฯ ได้คำว่า “โรคจิต” ลงไปด้วย ถ้าเอา “จิตพิ้นเพื่อน” รวมถึง idiot ถ้าจะเอาอย่างกฎหมายไปแลนดก็ใช้คำว่า “จิตบกพร่อง” ความจริง understanding ก็เป็นคนคิดก็ไม่เปรียบกับคนอื่น ถ้าเอาไปเปรียบกับคนอื่นก็เหมือนกับเด็ก คือเป็นคนไม่เต็มเต็ง

นายประมุขฯ จะใช้คำว่า “ในขณะ” ก็ไม่เสียหาย จิตบกพร่องจะเต็มได้หรือไม่ก็แล้วแต่พิจารณาการแพทย์

ม.จ. สกลฯ กฎหมายไปแลนดใช้คำว่า “โดย” ตรงกับ though

นายจรัญฯ ขอเสนอให้ใช้คำว่า “ผู้ใดมีโรคจิตหรือจิตบกพร่อง หรือจิตพิ้นเพื่อน กระทำคามผิดในขณะ.....”

นายประมุขฯ จะแปลว่าต้องมีโรคเสียก่อน แล้วมากระทำความผิดภายหลัง

นายพิชานูฯ ควรจะใช้คำว่า “mental abnormality”

ม.จ. สกลฯ ขอเสนอให้ใช้คำว่า “ผู้ใดกระทำความผิดโดยมีจิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตพิ้นเพื่อนอย่างอื่นจน.....”

นายจรัญฯ การมีจิตพิ้นเพื่อนไม่ได้บังคับให้ทำ

ม.จ. สกลฯ คำว่า “โดยมี” ไม่ได้แสดงว่า “เป็นเหตุ”

ประธานฯ คำว่า “ในขณะกระทำความผิด” เป็นหลัก

ม.จ. สกลฯ ตามสภาพของมันมี “ขณะ” ไม่ได้ อย่างคนเตี้ยจะไปว่ากระทำในขณะเตี้ยไม่ได้ “จิตบกพร่อง” เป็นของถาวร

นายสิทธิฯ ฉันไม่เห็นอย่างนี้ เห็นว่าเราจะเถียงไม่ได้ว่า คนนั้นกระทำผิดขณะเป็นคนเตี้ย

รายงานการประชุมอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๖๕๖/๓๐๑/๒๔๙๗

วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๔๙๗

นายอรรถกรมฯ ในคราวที่แล้วมา คิดอยู่ที่ข้อสังเกตของ ม.จ. สกลฯ ซึ่งรับสั่งว่า คำว่า “ในขณะจิตบกพร่อง” ไปไม่ได้ แต่ประมวลกฎหมายอาญาไปแลนดก็ใช้คำว่า “at the time”

ม.จ. สกลฯ ถ้าใช้คำว่า “ผู้ใดกระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะมีโรคจิต จิตพินเพื่อน” ก็ไปได้

ประธานฯ ตามที่ ม.จ. สกลฯ ทรงรับสั่ง ตรงกับกฎหมายอินเดียที่ใช้คำว่า “by reason of” และที่ใช้คำว่า “จิตพินเพื่อน” กัด

นายอรรถกรมฯ คำว่า “พินเพื่อน” รวมถึงเสฟดูรา

ม.จ. สกลฯ คำว่า “พินเพื่อน” ไม่ใช่ disorder ควรจะใช้คำว่า “ความพินเพื่อนแห่งจิต”

ที่ประชุมตกลงให้ใช้คำในมาตรา ๔๗ (มาตรา ๒๕ ปัจจุบัน) ดังนี้

“มาตรา ๔๗ ผู้ใดกระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิต หรือ จิตพินเพื่อน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดซึ่งได้กระทำนั้น

แต่ถ้าปรากฏว่าผู้นั้นยังสามารถรู้ผิดชอบหรือสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำนั้น แต่ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ได้”

ประธานฯ ขอให้พิจารณาร่างมาตรา ๔๗ (มาตรา ๒๖ ปัจจุบัน) ซึ่งมีถ้อยคำ ดังนี้

“มาตรา ๔๗ การมีเมมาเพราะเสฟดูรายาเมา จะเป็นข้อแก้ตัวของผู้กระทำความผิดให้พ้นอาญา หรือ ลดอาญาได้ ต่อเมื่อ ผู้นั้น ได้เสฟโดยไม่รู้ว่าเป็นดูรายาเมา หรือถูกผู้อื่นใช้กำลังหรืออำนาจบังคับให้เสฟและถ้าขณะกระทำความผิด ผู้นั้นไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ ก็ให้ผู้นั้นพ้นจากการรับอาญา แต่ถ้าผู้นั้นยังสามารถรู้ผิดชอบหรือบังคับตนเองได้บ้าง ศาลจะลงอาญาน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ก็ได้”

นายสิทธิฯ มาตรานี้ควรจะร่างเป็นทำนองว่า ถ้าความไม่รู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ โดยผู้นั้นเสฟเอง... ไม่อยู่ในข้อยกเว้นเพราะมาตรา ๔๗ รวมถึงดูรายา จริงอยู่การเสฟดูรายาบางอย่างก็เป็นข้อยกเว้น เช่นในกรณีกฎหมายบัญญัติว่า จะทำผิดต้องมีเจตนาทุจริต คนเมาสุรามากก็อาจไม่มีเจตนาทุจริตได้

นายประมุฑฯ อย่างกินเหล้าเมา จินชายดูรายาจึงไม่ยอมขายค่อไปเลยเอาขวดเหล้าตีศีรษะเงินแตก จะเอาโทษหรือไม่

นายสีทิวฯ หลังกที่ถูกขัง ถ้าเสด็จมาโดยไม่ได้รับความยินยอมของคนต้องได้รับยก
เว้น แต่จะบัญญัติเช่นนั้นไม่ได้ เพราะอาจสู้ไม่ได้

นายประมุขฯ ตามกฎหมายไปแล้ว ถ้าเสด็จมาเพื่อจะทำผิด ก็ไม่ได้รับความ
ยกเว้น

นายอรรถกรฯ เราอาจเขียนว่า การเสด็จมาอาจเป็นจิตพ้นเพื่อน แต่ถ้า
ดูฉบับภาษาอังกฤษ เขาเขียนว่า “การเสด็จมาไม่ใช่จิตพ้นเพื่อน เว้นแต่....”

นายสีทิวฯ ควรจะเขียนว่า ไม่ใช่ถือว่า กรณีเช่นนี้เป็นจิตพ้นเพื่อน แต่ถ้าจะลักขอย
ลงไปว่า ถ้าคนเหล่านี้จะทำความผิด จึงเอาโทษเช่นนี้จะยากแก่การนำสืบ

ม.จ. สกลฯ บางคนกินเหล้าเพื่อให้ทำผิดได้ก็มี ขอเสนอให้ใช้คำดังนี้

“ผู้ใดมีเมมาเพราะเสด็จหรือตั้งมั่นมาอย่างอน จะถือว่าสิ่งพ้นเพื่อนตามมาตรา
๕๒ ไม่ได้ เว้นแต่จะได้เสด็จโดยไม่รู้ว่าเป็นสิ่งพ้นเพื่อนเป็นตั้งมาหรือเพราะถูกผู้อื่นบังคับโดย
กายหรือโดยประการอื่น”

ประธานฯ บางทีก็ดื่มโดยสมัคร อย่างไรก็ดี ควรให้ศาลลดโทษได้

นายจำรูญฯ ผู้พิพากษาที่ดี เขาลดโทษอยู่แล้ว

นายประมุขฯ เราแก้มาตรา ๕๘ เพราะมีคำว่า “จิตผิดปกติ”

ม.จ. สกลฯ การที่จะลดโทษให้ผู้กระทำความผิดเช่นนั้น เป็นการเอาหัวใจมาตราของ
ไม่ใช่ตรงโดยสมบูรณ์

นายสีทิวฯ เขาไม่ยอมให้พ้นโทษ แต่โทษจะมากน้อยเท่าใดก็แล้วแต่

ประธานฯ คำว่า “จิตปกติ” ในที่นั้นอาจเป็นเรื่องอื่น เพราะเรื่องเหล่านี้มาพูดกัน
แล้ว

นายประมุขฯ เราต้องวินิจฉัยว่า การเมาสุราเป็นเหตุปราณีได้หรือไม่ ถ้าเราเห็น
ว่ายังไม่เข้าคำว่า “จิตไม่ปกติ” ก็ต้องแก้ไข

นายสีทิวฯ ฉันเห็นว่า เข้าคำว่า “จิตผิดปกติ”

ประธานฯ คำว่า “จิตไม่ปกติ” ตรงกับ weakness of mind

นายสีทิวฯ ร่างของ ม.จ. สกลฯ หนึ่งแล้ว แต่ทำให้แคบกว่าเดิม อย่างอันเกิดของ
ผู้มีอำนาจ ต้องคุมเหล้า ก็จะแก้ตัวไม่ได้

นายประมูลฯ ด้วยบทปัจจุบันใช้คำว่า “อำนาจบังคับ” ซึ่งต้องเป็นเรื่องบังคับ
อย่างแรง

นายจรัญฯ อาจมีความจำเป็นอย่างอื่น เช่นต้องกินยาเข้าสูรา

นายสิทธิฯ ถ้าขยายหลักการไปแค่นั้นก็ดี

นายวิชาญฯ กฎหมายอาชญาใช้คำว่า drunkenness ซึ่งไม่เกิดจาก force majeure

นายประมูลฯ อย่างจับตัวมดตึกยาเข้าไป ถือว่าบังคับให้เสพหรือไม่

นายอรรถกรมฯ เห็นจะเป็น “เสพ”

นายประมูลฯ คำว่า “เสพ” แปลว่าเสพเอง ไม่ได้บังคับ คำว่า “เสพ” แต่คำ
ว่า “ให้เสพ” คุยอย่างไรอยู่

นายจรัญฯ อาจเข้ามาตรา ๔๗ แต่อาจใช้คำว่า “หรือต้องเสพโดยความจำเป็น”

นายอรรถกรมฯ กฎหมายอาชญาคิดถึงการเสพโดยเข้าใจผิด

นายสิทธิฯ มีอีกอย่าง คือสิ่งที่ทำให้คนไม่มีสติหรือมีจิตฟุ้งเฟ้อ มีเฉพาะตั้งเมา
เท่านั้นหรือ

ม.จ. สกตฯ ยังมีความรักอีก

นายจรัญฯ ในทบทวนหมายถึง drug

ม.จ. สกตฯ ในทบทวนหมายถึง intoxicant คำว่า “ตั้งเมา” เห็นว่าไปได้

นายอรรถกรมฯ ควรใช้คำว่า “ตั้งมันเมา” อย่างซ้าก็ทงแกลดลงมา จะถือว่า
เป็นตั้งมันเมาหรือไม่

รายงานการประชุมอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๖๕๗/๓๐๔/๒๕๕๗

วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๗

ประธานฯ ขอให้พิจารณาร่างมาตรา ๔๗ ของ ม.จ. สกตฯ ซึ่งขอความคงน

“มาตรา ๔๗ ผู้มันเมาเพราะเสพสุรา หรือตั้งมันเมาอย่างอื่น จะถือว่าเป็นผู้ม
จิตฟุ้งเฟ้อตามมาตรา ๔๗ ไม่ได้ เว้นแต่ผู้มันเมาโดยไม่รู้ตัว ตั้งเมาเป็นตั้งมันเมา หรือ
ต้องเสพเพราะความจำเป็น หรือถูกบังคับโดยกำลังกาย หรือโดยประการอื่น”

นายสิทธิฯ คำว่า “ความจำเป็น” ในบทความหมายจรรมดา ไม่ใช้ความจำเป็นตามมาตรา ๔๘

ม.จ. สกตฯ หมายถึง “จำใจ”

นายอรรถกรมฯ อย่างโปรดของคองคมนตรี เป็น “จำเป็น”

ม.จ. สกตฯ คนคิดสูตรของคมนตรี จะว่า “จำเป็น” ได้หรือไม่ เราหมายความว่า “จำใจ”

นายจัญญูฯ ถ้ากลัวจะไม่เข้าใจ ก็เปลี่ยนคำว่า “จำเป็น” เป็น “จำใจ”

นายอรรถกรมฯ อาจไม่รู้ว่ามันเหมายมาก อย่างนกเขาเบยรกกลายเป็นเหตลท่แรงกว่า หรือไม่รู้ว่าเป็นเหตลยีน

นายสิทธิฯ เราเริ่มคำว่า “หรือไม่ว่าจะทำใหม่”

นายเชยมฯ ถ้าเหมายจนเป็นโรคชนแล้ว ก็เหมายมาตรา ๔๘

นายสิทธิฯ เหมายหลักการของการร่างเสียก่อน คือ ผมนเหมายแก้ตัวไม่ได้ เหมายแต่ขอชกเหมายดั่งต่อไปนี้ ฉะนั้นคำว่า “ผมนเหมาย” ควรแกเป็น “จิตพ่นเพื่อน” คือใช้คำว่า “ผู้คิดจิตพ่นเพื่อนเพราะเสฟสูตรา.....”

ม.จ. สกตฯ อย่างฉิดมอพรพ่นเข้าไป จะเข้าใหม่

นายสิทธิฯ ถ้าว่า “เสฟ” เหมายเหมือนกัน

นายอรรถกรมฯ คือเหมายมาบัญญัติเฉพาะ จิตพ่นเพื่อน

ม.จ. สกตฯ คำว่า mental disorder เป็นคำเทคนิค

ประธานฯ อย่างคนเหมายมาก ถลางคณพระคณทร ชน บอกว่าพระอาทิตยชนดั่งองดวง อย่างนถอว่าเป็นจิตพ่นเพื่อนใหม่

ม.จ. สกตฯ ถ้าใช้คำว่า “ผมนเหมาย” ก็ไม่ทำให้เสยอะไร

นายพิชาลยฯ เหมายบัญญัติไม่ให้ใช้มาตรา ๔๘ เหมายน

นายจัญญูฯ เหมายกับยชมรว่า เหมายสูตราเป็นจิตพ่นเพื่อน

นายพิชาลยฯ เคยมตออย่างในประเทคฝรั่งแล้ว ในการเสยทางราชการ เหมายเหมายงหล้าองุ่นดั่งองดวง คือเหมายงุ่นชวกับเหมายงุ่นแดง เข้าใจมคคคิดว่าเหมายงุ่นชวเป็นน้าจิงเอาเหมายงุ่นแดงป่นลงไปคิม เหมายผมนเหมายมาก

นายสิทธิฯ ขอเสนอร่างอย่างนี้ “ผู้ใดกระทำความผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะมีโรคจิต จิตบกพร่อง หรือจิตฟั่นเฟือน หรือเพราะเสพยาหรือสิ่งมึนเมาอย่างอื่นโดยไม่รู้ว่กำลังที่เสพยาเป็นสิ่งมึนเมา หรือต้องเสพยาเพราะจำใจ หรือเพราะถูกบังคับโดยกำลังกายหรือโดยประการอื่น ผู้นั้นไม่ต้องรับอาญาสำหรับความผิดที่ได้กระทำนั้น”

นายอรรถกรมฯ ยกการเมาให้อยู่ในข้อยกเว้น จะว่า Moral ของกฎหมายอาญาไม่ได้

นายสิทธิฯ ควรหาทางให้เขียน โดยไม่เกี่ยวกัวิชาแพทย

นายจรัญฯ เห็นว่าถ้าบัญญัติอย่างนี้ ยากจะให้เชิญผู้ชำนาญการพิเศษมา

ม.จ. สกลฯ ถ้าไม่พูดถึง “จิตฟั่นเฟือน” จะได้หรือไม่

ประธานฯ คนเมาเสพยา จะว่าเขาเคยมี mental disorder ได้หรือ

นายสิทธิฯ ถ้าเรากล้าพอที่จะไม่ต้องถาม เราก็เขียนได้ ร่างของฉนั้นเขียนจนเพื่อกำบัญญัติวิชาการแพทย

นายอรรถกรมฯ ไม่อยากให้เขียนเสียเลย คล้ายกับเมืองไทยยกย่องคนเมา

นายสิทธิฯ เรามออกไปแล้ว ไม่ได้ยกย่องอะไร

นายประมุลฯ มีคำอยู่ คือคำกฎหมายใช้คำว่า “insane” ส่วนคำแพทยใช้คำว่า “mania” และมี “mental deficiency” และ “mental disorder” ส่วน “drunkenness” เป็นเพียง “temporary insane”

นายสิทธิฯ เดิมผู้ร่างกฎหมายเขาอาจประสงค์ปัญหา จิงไรกัน

นายประมุลฯ เราไม่ต้องทำให้แพทยมาปล่อย เราต้องการให้ศาลตัดสินเลย

นายสิทธิฯ คือถ้าใช้คำว่า “insane” ก็เข้าหมด และถ้าเราใช้คำว่า “วิกลจริต”

ก็ไปได้

นายจรัญฯ ตามกฎหมายอังกฤษ เป็นหน้าที่ของ jury ที่จะวินิจฉัยว่าเขาหรือ

ไม่

นายพิชาญฯ insane กับ unsound mind เป็นอย่างเดียวกันร่างประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศสใช้ถ้อยคำว่า drunkenness ไม่เป็นข้อแก้ตัว

ม.จ. สกตฯ ถ้าวางโดยไม่อ้างมาตรา ๔๗ ก็ตัดความตอนท้ายที่เราเอาออกไม่ได้
 นายสิทธิฯ ถ้าไปอิงวิชาแพทย์ ถ้าวิชาแพทย์เปลี่ยนไปจะแย้

ม.จ. สกตฯ กฎหมายก็ต้องแก้ตาม

นายสิทธิฯ ควรจะจับเป็นหลักว่า “ไม่รู้ผิดชอบ”

ประธานฯ อย่างคำว่า “จิตผิดปกติ” ในมาตรา ๔๗ หมายความว่าอย่างไร ภาษา
 อังกฤษใช้คำว่า “weakness of mind”

นายจำรูญฯ ใช้คำว่า “โดยฐานะจิตของผู้นั้น”

นายสิทธิฯ แต่เขาใช้คำว่า “วิกลจริต” ดีแล้ว

นายจำรูญฯ เราเกรงจะเข้าใจผิด

นายประมุขฯ “weakness of mind” เช่น ถูกตาย ซึ่งเป็นเจตนาของมาตรา ๔๗

ประธานฯ ไม่ใช่ปัญหาแพทยอย่างเดียว

ม.จ. สกตฯ ขอเสนอให้ใช้คำในร่างมาตรา ๔๗ ดังนี้ “การมันเมาเพราะเด็พสุรา
 หรือตั้งเมาอย่างอื่น จะเป็นข้อแก้ตัวของผู้กระทำความผิดให้พ้นโทษ หรือได้รับการลดโทษได้
 ต่อเมื่อผู้นั้นได้เสพโดยไม่วางสิ่งทึบเหน็บมันเมา หรือเพราะความจำใจ หรือถูกบังคับ
 โดยกำลังกาย แต่ถ่าผู้หนึ่งยังด่ามารถรู้ผิดชอบหรือด่ามารถบังคับตนเองได้บ้าง ศาลจะลง
 อาญาอันน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้”

ประธานฯ คำว่า “weakness of mind” ยังมีใช้ในความผิดฐานฉ้อโกงอีก

ม.จ. สกตฯ จะเขาเป็นแน่นอนไม่ได้

นายพิชาญฯ ภาษาฝรั่งเศสใช้คำว่า “faiblesse d'esprit” ในมาตรา ๔๗

นายจำรูญฯ หมายถึง “จิตอ่อนแอ”

นายประมุขฯ อย่างคนคลอเคลีย แพทย์ว่าขณะคลอเคลีย weakness of mind

(มาตรา ๔๗ ยังมีต่อ)

บทพรรณนาธิการ

ในปัจจุบัน งานเลี้ยงรับรองที่หน้าอาคารไม่ว่าในวงการใดๆ ทั้งในและนอกประเทศ เห็นจะได้แก่งานเลี้ยงรับรองที่เรียกกันว่า ค็อกเทล (cocktail parties) และเป็นงานที่เราชาวต่างประเทศจำเป็นต้องไปบ้างเสมอ จึงเป็นการสมควรที่จะนำเรื่องนี้ออกมาให้ท่านทั้งหลายทราบ

งานค็อกเทลนั้นจัดว่าเป็นงานด้านสังคม อันมีวัตถุประสงค์จะให้แขกเหรื่อที่มาในงาน ได้สังสรรค์กันโดยทั่วถึง โดยปกติมักเฉพาะเครื่องดื่มและกับแกล้ม เครื่องดื่มที่วางมามีแต่เพียง วิสกี้ ไชดา เบียร์ และ เครื่องดื่มของเมาอื่น ๆ เท่านั้น แต่มีเครื่องดื่มเบา ๆ เช่น นาสัม นามะเชอเทค และ นาดอลมด้วยเสมอ ส่วนกับแกล้มมักเป็นของว่างประเภทขนมปังกรอบ ๆ ฝรั่งเรียกว่า ค็อกเทลเบร็ว (cocktail bread) หรือขนมปังกรอบ ๆ ที่ทำขึ้นเป็นพิเศษสำหรับงานค็อกเทลเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีขนมปังกรอบ ๆ ที่ทำขึ้นเป็นพิเศษสำหรับงานค็อกเทลอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ค็อกเทลเค้ก (cocktail cake) หรือเค้กค็อกเทล ซึ่งทำขึ้นเป็นพิเศษสำหรับงานค็อกเทลเท่านั้น

โดยเหตุนี้เองในงานค็อกเทลนั้นไม่ว่าจะเป็นการต้อนรับเพียงอย่างเดียว เจ้าภาพมีหน้าที่คอยคอยดูแลแขกที่มาได้รับการแนะนำให้รู้จักกับแขกผู้อื่น และมีโอกาสสังสรรค์กันอีกด้วย ตามสมควร และถ้าหากเห็นว่าผู้ใดสักคนจะเบี่ยงหน้าต่อการสนทนาในกลุ่มใด ก็ต้องเป็นธุระไปจัดการแยกกลุ่มอย่างสุภาพแนบเนียนให้แขกไปร่วมสนทนาในวงอื่นต่อไป และก็เป็นหน้าที่ของแขกที่มาในงานด้วยเหมือนกันที่จะต้องหาเรื่องสนทนากับแขกโดยทั่ว ๆ ไปให้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ และมีใช้ผูกขาดสนทนากับแขกคนใดคนหนึ่งเสียตลอดเวลา จะต้องพยายามปลุกตัวไปสนทนากับแขกวงอื่น ๆ ให้มากที่สุดที่จะทำได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นงานสังสรรค์เพื่อการตั้งตัวขึ้นเป็นการขบถและผจญตนเอง แม้กระนั้นก็ตามค็อกเทลก็มีประโยชน์เป็นอันมากในการที่จะให้บุคคลเป็นจำนวนมาก รู้จักกันคุ้นกันในเบื้องต้นได้ ในระยะเวลาอันสั้น ส่วนมิตรภาพอันแท้จริงอาจเกิดขึ้นในโอกาสต่อจากที่รู้จักกันคุ้นกันแล้วก็เป็นได้ นอกจากนี้การจัดงานเลี้ยงประเภทอื่นอาจไม่สะดวก เป็นต้นว่า การเลี้ยงอาหารค่ำนอกจากจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมากแล้วยังยุ่งยากในเรื่องการจัดสถานที่ด้วย อนึ่ง แม้งานค็อกเทลนั้นโดยปกติกำหนด

เวลาไว้ ๒ ชั่วโมง คอระหว่าง ๓๘.๐๐ น.-๒๐.๐๐ น. หรือ ๓๘.๐๐ น.-๒๓.๐๐ น. แรกที่ได้
รับเชิญจะมาเมื่อใดก็ได้ในระหว่างเวลาดังกล่าวได้เสมอ ย่อมเป็นการสะดวกแก่นักธุรกิจ
หรือแขกผู้มางานด้านสังคมมาก เพราะอาจจะไปงานค็อกเทลได้หลายแห่งในค่ำวันเดียวกัน
นั่นเอง

อย่างไรก็ดี งานค็อกเทลก็ดูเหมือนจะยุ่งยากเหมือนกัน กล่าวคือค่าใช้จ่ายในการ
จัดงานเลี้ยงค็อกเทลมิใช่ว่าจะถูกลงกว่างานเลี้ยงอาหารแบบเฟ้ คือแบบช่วยตนเองมากนัก นอก
จากนี้ระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับงานค็อกเทลนั้นเป็นเวลาอาหารค่ำของเราโดยทั่วไป จึง
มักจะทำให้ห้องไม่ปกติก็ดมอ แม้จะเป็นบุคคลที่มีสุขภาพดีก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน
งานเลี้ยงรับรองที่จัดให้แขกในการประชุมระหว่างประเทศนั้นมักจะมีการค็อกเทลมากมายหลาย
ครั้ง การประชุมขนาดต้องสี่ปีด่าห์ บางแห่งมีค็อกเทลถึง ๗-๘ ครั้ง การประชุมขนาดเพียง
สี่ปีด่าห์เดี่ยวนั้นมีค็อกเทลถึง ๔-๕ ครั้ง เมื่อบรรดาแขกหรือที่เขารวมงานค็อกเทลบ่อยเข้า ไม่
ว่าเป็นชาติใดภาษาใดมักจะบ่นเด่มอว่าเบื่องานใดไม่เท่าเบื่องานค็อกเทลเลยทีเดียว เพราะ
แทนที่จะเป็นเครื่องเจริญอาหารกลับทำให้เบื่องาน เพราะต้องรับประทานเวลาเดียวกันด้วย
ด้วย บางคนก็มีโรคหัวใจ และกระเพาะอาหารดีถือโอกาสรับประทานกับแกล้มเป็นอาหารค่ำ
จนอัมไปด้วยในตัว จึงประหยัดค่าอาหารค่ำไปโดยอ้อมหนึ่งแต่ก็มีโทษที่คนทำได้เช่นนั้น จะ
รับประทานกับแกล้มอย่างไร จึงจะเหมาะสมเท่าอาหารอันแท้จริงนั้นกันบ้างดี บ้างคนก็
บ่นว่า ค็อกเทลนั้นไม่เหมือนงานเลี้ยงประเภทอื่น ต้องยืนดื่มและคุยให้ทั่วถึงกันทุกคนตาม
ประเพณีสังคม จะอยู่ตามริมกำแพงก็ไม่เหมาะแก่งานประเภทนี้เป็นอย่างยิ่ง ถึงจะนั่งได้ ก็ไม่
ค่อยมีใครคอยนั่งกันนัก ยิ่งกว่านั้นหลังจากประชุมกันมาแล้ว ตั้งแต่เช้าจนเย็น แทนที่จะมี
โอกาสพักผ่อนบ้างก็ต้องมาตรวจร่างงานค็อกเทลอีก หากจะปลีกตัวเดี๋ยงไป ก็ไม่ต้องด้วย
มารยาทในสังคม ช่างเป็นงานค็อกเทลที่จืดชืด ณ สถานที่อยู่ห่างไกล และเวลาค่อนข้างดึก
ด้วยแล้ว ถ้ามิได้รับประทานอาหารค่ำของท้องถิ่น ก็เป็นอันอดอาหารค่ำเลยทีเดียว เพราะ
กว่าจะกลับถึงที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหารก็มักจะปิดกันหมดแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน
ต่างประเทศ

อนึ่งจริง ดูนเดี่ยของงานค็อกเทลนั้นก็เห็นข้อควรคิดคหนึ่งเป็นอันมาก ในการที่
จะจัดการเลี้ยงรับรองชาวต่างประเทศ... ไม่ว่าในระหว่างที่จัดการประชุมหรือจัดงานค็อกเทล

เป็นการเฉพาะ สำหรับประเทศไทยนั้น ถ้าหากเป็นการจัดงานของรับรองระหว่างการประชุม ก็ไม่ควรมีงานค้ำคะเทดเกินกว่า ๒-๓ ครั้ง หากการประชุมนั้นนาน ๒ สัปดาห์ ถ้าเป็นการประชุมเพียงสัปดาห์เดียว งานค้ำคะเทดสักครั้งเดียวก็น่าจะเหมาะสม ทั้งเวลางานก็น่าจะอยู่ระหว่าง ๑๗.๓๐ น.-๑๘.๐๐ น. เพียงชั่วโมงครึ่งน่าจะเพียงพอ และไม่กระทบกระเทือนเวลาอาหารค่ำมากนัก ส่วนวันเวลาอื่นอาจจัดเป็น อาหารค่ำแบบบุฟเฟ่ หรือ การรับรองประเภทอื่น เช่น การจัดการบรรเทิงหรือนาฏศิลป์ไทยแสดงบ้างก็น่าจะเหมาะสมควมมีแต่งานค้ำคะเทดแทบทุกวันนี้ดังที่ปฏิบัติกันอยู่ในต่างประเทศ

สำหรับคุณพ่อบ้านนี้ คณะบรรณาธิการใครขอเสนอเรื่องที่น่าสนใจแก่ท่านผู้อ่านตามลำดับต่อไปนี้คือ สุภาษิตประจำฉบับ คือ กุศลงคปยาตร์ฉันท์ แสดงพุทธภาษิตที่ไพเราะระรื่นหู จากหนังสือเป็นฉบับ อาสาหทบุชาราลิก ของ คุณจำรูญ เจริญกุล ซึ่งประมวลเรื่องของวันอาสาฬหได้ได้ครบถ้วนอย่างน่าสรรเสริญ บทความเกี่ยวกับกฎหมายประจำฉบับ มีสามเรื่องด้วยกันคือ เรื่องความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล ของ คุณวิโรจน์ บริรักษ์จรยาวัตร ผู้สำเร็จการศึกษาวิชากฎหมายมาจากต่างประเทศคือ ประเทศไทย ฝรั่งเศส และอังกฤษ แม้คุณวิโรจน์จะเป็นนักเขียนใหม่สำหรับคุณพ่อบ้านของเราก็ตาม บทความบทนี้แสดงให้เห็นแจ่มชัดว่า มือแห่งการเขียนบทความกฎหมายของคุณวิโรจน์มีแว่วว่าจะก้าวหน้าไปในทางที่ดีไต่ยิ่ง.... ในบทความเรื่องนี้ คุณวิโรจน์ ได้ให้หลักกฎหมายทั้งในแง่กฎหมายไทย ฝรั่งเศส และอังกฤษ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นส่วนตัว ในเรื่องที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล..... ถัดไปเป็น เรื่องคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาหรือไม่ อันเป็นปัญหาสืบเนื่องมาจากคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๖/๒๕๐๔ กับ รายการท่านถาม-เราตอบ ของ คุณทวี กติยพงศ์ ในคุณพ่อบ้าน ปีที่ ๘ เล่ม ๒ หน้า ๑๖๓-๑๖๖ และบทความของคุณวิจิต บุญนอม ในคุณพ่อบ้านปี ๘ เล่ม ๘ หน้า ๑๘๓-๑๘๔ ซึ่งท่านผู้เขียนมีแง่คิดอันประกอบด้วยเหตุด้วยผลไปอีกทางหนึ่ง บรรณาธิการใครขอร่วมกับท่านผู้เขียนเสนอเชิญท่านผู้อ่านที่สนใจคิดเห็นในเรื่องนี้เป็นประการอื่น โปรดแสดงข้อคิดเห็นของท่านเพื่อความก้าวหน้าในวิชากฎหมายด้วย... จากนั้นเป็นเรื่องหลักของผิดกฎหมายมีความผิดหรือไม่ของคุณสถิตย์ เต็งไรสง ท่านผู้เขียนผู้มุ่งเน้นเชิงการ

เขียนที่แปลกและน่าชม พยายามจะแต่งปัญหากฎหมายให้เป็นที่น่าสนใจและน่าอ่านมากที่สุดที่จะทำได้ นับว่าแนวเขียนแปลกและเด่น กับทั้งแง่คิดในกฎหมายก็มีเหตุผลน่าฟัง

ในรายการ คำพิพากษาศาลฎีกา (และบันทึกประกอบ) ของ คุณยล ธีรกุล มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่เป็นบันทึกฐาน และบันทึกประกอบหลายเรื่อง มีอาทิเช่น เรื่องหลักฐานการกั๊ยม อากรแด้ตมภ์ เรื่องการนับโทษต่อจากโทษจำคุกตลอดชีวิตและเรื่องหมั้นประมาทเป็นต้น ถัดไปเป็นบทความพิเศษรอง ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกาคือ สภาทประชาชน การอาชีพ การคมนาคม ในภาค ๕ อันเป็นคำบรรยายในการ อบรม ผู้ช่วย ผู้พิพากษา รุ่นที่ ๗ เรื่องเก่าเล่าใหม่ ประจำฉบับนี้ คุณศิริ อิศวนนท์ ได้กรุณาเออเฟื่อ ส่งเรื่องจากข่าวศาล (ไปรเวต) คือเรื่องภรรยาตัดสินจำคุกสามปี มาลงพิมพ์ ถัดไปเป็นบทร้อยกรอง เรื่องตุลาการตามอุดมคติแห่งพุทธศาสนา ของ คุณดิเรก น้ำทิพย์ .. คุณหลวงบริหารพินิจลยกิจ ได้กรุณาตั้ง เรื่องของปิ่น ตอนที่ ๖ ต่อมาให้อีกตอนหนึ่งซึ่ง “ไม่ใช่คอนอดร่าน” แม้ท่านผู้อ่านจะมีเวลานักนิยมปิ่น ถ้าได้อ่านบทร้อยกรองลงท้ายเรื่องของท่านผู้เขียนดั่งกนิคหนังสือนี้ รายการ วงการกฎหมายสากล ประจำฉบับนี้ มีข่าวต่างประเทศที่น่าสนใจคือสถิติเกี่ยวกับจำนวนผู้พิพากษาและเงินเดือนผู้พิพากษาในสหรัฐอเมริกา และการปรับปรุงระบบศาลยุติธรรมในมตรัฐ ไอดาโฮ แห่งสหรัฐอเมริกา ในรายการ ประมวลข่าว ของ คุณ เขียมกริช กฤษณจินดา มีข่าวราชการที่สำคัญหลายเรื่องเช่นพิชิตวงศิดาฤกษ์อาคารศาลทกอสร้างใหม่ ท่านปลัดกระทรวงยุติธรรมไปตรวจราชการ การตั้งผู้ทำการแทนในตำแหน่งอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เรื่องการย้ายที่ทำการศาลแพ่ง และการก่อสร้างอาคารศาลและบ้านพักผู้พิพากษาในม้งบประมาณ ๒๕๐๕ เป็นต้น เนื่องจาก คุณพาห ฌบบตแล้ว รายการชมรมยุติธรรมงดเพราะ V. ๑6 ทิศราชการอยู่หลายด้าน ชมรมยุติธรรม ประจำฉบับนี้จึงมีข่าวดังคมมากมายหลายเรื่อง รายงานการประชุมร่าง ประมวลกฎหมายอาญา (และบันทึกประกอบ) ประจำฉบับนี้ คุณโชค จารจินดา ได้กรุณาตั้งรายงานเกี่ยวกับการร่างมาตรา ๔๗ และ ๔๘ มาเผยแพร่.

เนื่องจาก “คุณพาห” ฌบบนพิมพ์พร้อมกันกับฉบับประจำเดือนมิถุนายน หากท่านผู้อ่านไม่ได้รับฉบับเดือนมิถุนายนพร้อมกันฉบับนี้ ก็คงจะได้รับฉบับดังกล่าวในวันสองวันนถัดมาถ้าหากการรับดังเป็นไปตามปกติ ○

เจ้าหน้าที่ดำเนินการนิเทศสำรวจจุดสหภาพ

ผู้อำนวยการ

นายไพยม เสงี่ยมนทร์

บรรณาธิการ

นายธานีบุตร ทรัพย์วิเชียร

คณะบรรณาธิการ

นายสมบัติ วังทาล

นายสุธา สุขาร

นายทวี กสิยพงษ์

นายประมง สวัสดิ์มงคล

นายถาวร โพธิ์ทอง

นายประภาศน์ ชาญชัย

นายธีรวิทย์ เขม:ชาวุ

นายทวี คงค:ขันธวิ

เจริญญิก

เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ

นายผดุง ชุมทอง

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
แผนกการพิมพ์ ถนนเพลินจิต โทร. ๕๖๐๐๖

นายชนะ อัดนิทัศน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

๐๖ ต.ก. ๒๕๐๕